

De essentie van 2004

het jaarverslag **-essent**

Inhoudsopgave

1	Voorwoord van de voorzitter van de Raad van Bestuur	4
2	Bericht van de Raad van Commissarissen	6
3	Profiel van Essent N.V.	8
4	Kerncijfers	10
5	Belangrijke gebeurtenissen in 2004	11
6	Missie, algemene en financiële doelstellingen, strategie en bedrijfscode	12
7	Risicomanagement	15
8	Aandeelhoudersinformatie	18
9	Corporate Governance	21
10	Verslag van de Raad van Bestuur	29
	Algemene gang van zaken en marktontwikkelingen	29
	Organisatie, mensen en middelen	31
	Financiële gang van zaken	39
	Dividendvoorstel	42
	IFRS-paragraaf	43
	Vooruitzichten	57
	Het jaar 2004 per segment	59
	Het segment Energie	59
	Het segment Milieu	69
	Het segment Kabelcom	70
11	Jaarrekening 2004	73
	Grondslagen voor de financiële verslaggeving	74
	Geconsolideerde winst- en verliesrekening	79
	Geconsolideerde balans	80
	Geconsolideerd kasstroomoverzicht	81
	Geconsolideerd overzicht eigen vermogen	83
	Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening en balans	84
	Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	105
	Vennootschappelijke balans	106
	Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening en balans	107
	Overige gegevens	114
	Accountantsverklaring	114
	Winstbestemming	115
	Belangrijkste groepsmaatschappijen en deelnemingen van Essent N.V.	116
	Meerjarenoverzicht 2000-2004	118
	Berekeningswijze financiële ratio's en gebruikte afkortingen	121
12	Personalia	122
	Colofon	127

1. Voorwoord van de voorzitter van de Raad van Bestuur

Essent werkt aan een gestroomlijnde organisatie

Klanttevredenheid is voor elke onderneming in een geliberaliseerde markt een absolute bestaansvoorwaarde. Ik weet dat onze klanten rekenen op zowel een goed product als een probleemloze service. Om aan deze - gerechtvaardigde - verwachting te voldoen, hebben wij besloten *operational excellence* te hanteren als maatstaf voor ons gehele functioneren. Dit houdt in dat de veelheid aan werkzaamheden die binnen Essent plaatsvinden op een bekwame én de klant tevredenstellende wijze worden uitgevoerd. Hiervoor is nodig dat bedrijfsprocessen zijn ingericht vanuit het perspectief van de klant. Om dit te realiseren is Essent medio 2004 een ondernemingsbreed veranderingsprogramma gestart. Het bereiken en handhaven van *operational excellence* zal de niet aflatende inzet vergen van alle medewerkers van Essent. Wij zijn ons bewust van de zwaarte van deze inspanning, maar zijn er tevens van overtuigd dat ieders wens om de klant zo goed mogelijk te bedienen voor de benodigde motivatie zal blijven zorgen.

Essent draagt bij aan een duurzame samenleving

Behalve bij klanten zou ook in de maatschappij de naam van de onderneming een positief beeld moeten oproepen. En dat vanwege haar staat van dienst. Essent wil herkend worden als een onderneming die zich bij de uitoefening van haar bedrijfsactiviteiten publiekelijk rekenschap geeft van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Essent zet zich onder meer in voor een verdere verduurzaming van de Nederlandse energievoorziening en is sinds geruime tijd de grootste duurzame energieproducent van Nederland. In 2004 heeft Essent besloten haar inspanningen met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) beter zichtbaar te maken en er tevens meer gerichte aandacht aan te besteden. Ik reken dit tot mijn directe verantwoordelijkheid. In 2004 is gewerkt aan een aantal speerpunten van beleid, waaronder veiligheid, klanttevredenheid en vergroening van de brandstofmix voor elektriciteitscentrales. In 2005 zal een MVO-handvest voor Essent worden opgesteld en ingevoerd.

Essent is een bedrijf om trots op te zijn

Dit is een overtuiging die eveneens in politiek Den Haag gemeengoed zou moeten zijn. Essent dient, evenals de andere Nederlandse energiebedrijven, het recht te hebben om in een - in overleg met haar aandeelhouders te bepalen - samenstelling de concurrentiestrijd op de binnen- en buitenlandse markt te voeren. Op basis van een gedegen strategie en de inspanning van bijna 12.000 gemotiveerde medewerkers zijn wij uitstekend in staat die strijd aan te gaan.

Essent is het waard om samen de schouders onder te zetten

Zo denken in ieder geval wij, de Raad van Bestuur, en onze medewerkers over onze onderneming. Essent is een financieel gezond bedrijf met kwalitatief goede producten en diensten voor een navenante prijs. Op de volledige liberalisering van de Nederlandse energiemarkt heeft de onderneming zich grondig voorbereid. Door grote inzet van vele medewerkers konden alle processen en systemen tijdig worden aangepast aan de nieuwe marktsituatie. Uit de door of namens de toezichthouder DTe vóór de marktopening uitgevoerde controles is gebleken dat Essent haar huis op orde heeft.

Dat er na 1 juli 2004 toch - sectorbreed - problemen zijn opgetreden bij de tijdige afhandeling van klantbewegingen (verhuizingen, wijzigingen van leverancier, etc.) is voornamelijk het gevolg van het huidige marktmodel. In een geliberaliseerde markt is de verantwoordelijkheid voor correcte klantinformatie verdeeld over een groot aantal partijen (leverancier, netbeheerder, meetbedrijf én klant). De complexe wijze waarop het berichtenverkeer tussen alle betrokkenen nu is georganiseerd, zorgt er al snel voor dat gegevens onvolledig of onjuist zijn. De verwerking van klantinformatie neemt hierdoor meer tijd dan voorzien en vertraging is dan het gevolg.

Wij laten het echter niet bij de constatering van deze problematiek, maar werken - zo nodig met inzet van extra mensen en middelen - aan een voortvarende oplossing ervan. Bovendien zijn wij samen met de andere energie-

bedrijven bezig met een vergaande vereenvoudiging van het marktmodel. Aan klanten die in 2004 hinder hebben ondervonden van een nog niet goed functionerende klantenadministratie bieden wij onze verontschuldigen aan. Wij werken hard aan het volledig op peil brengen ervan.

De veiligheidssituatie in de onderneming is verder verbeterd. Er is een bedrijfsverkoepelend veiligheidsprogramma opgesteld, er zijn - scherpe - veiligheidsdoelstellingen geformuleerd (ook voor onze onderaannemers) en bij alle bedrijfsonderdelen zijn veiligheidsmanagers aangesteld. Behalve deze meer voorwaardenscheppende maatregelen zijn ook zeer concrete stappen gezet in de vorm van veiligheidstrainingen en bewustwordingscampagnes. Ondanks de verhoogde aandacht voor veiligheid is in 2004 bij de uitvoering van werkzaamheden een medewerker van een onderaannemingsbedrijf om het leven gekomen. Het medeleven van de Raad van Bestuur gaat uit naar de nabestaanden van het slachtoffer. Door nog meer nadruk te leggen op het naleven van veiligheidsprotocollen door eigen en ingeleende medewerkers streven wij er naar de veiligheid in de dagelijkse werkomgeving verder te vergroten en ongelukken zoveel mogelijk te voorkomen.

Wij realiseren ons dat als Essent in een vrije markt succesvol wil (blijven) opereren, onze onderneming zich moet blijven ontwikkelen. Om die reden hebben wij in 2004 het 'Stroomlijnen'-programma gestart, gericht op de verbetering van onze interne processen. Door gezamenlijk te streven naar eersteklas vakbekwaamheid (*operational excellence*) verwachten wij zowel de klanttevredenheid als onze financiële prestaties verder te kunnen versterken. Dit beschouwen wij als een absolute noodzaak om in een steeds Europees wordende energiemarkt te kunnen blijven meespelen.

Essent sluit 2004 af met een netto resultaat van EUR 426 miljoen dat past in de opgaande lijn die in 1999 is ingezet. In de eerste vijf jaar van haar bestaan heeft Essent elk

jaar haar prestatie verbeterd. Ook in de naaste toekomst verwachten wij die trend door te zetten. De in 2004 herijkte strategie geeft voor de komende vijf jaar een duidelijk groeipad. Wij zullen ons voor de realisering daarvan inzetten in het vertrouwen dat wij aan dit toekomstperspectief kunnen werken vanuit het huidige geïntegreerde bedrijf.

Arnhem, 9 maart 2005

M.A.M. Boersma

2. Bericht van de Raad van Commissarissen

Aan de aandeelhouders

Hierbij leggen wij aan u voor het door de Raad van Bestuur opgestelde jaarverslag van Essent N.V., met daarin opgenomen de jaarrekening over het boekjaar 2004. De jaarrekening is gecontroleerd door Ernst & Young Accountants en van een goedkeurende verklaring voorzien. De verklaring is elders in het verslag opgenomen.

Wij hebben het jaarverslag uitvoerig met de Raad van Bestuur besproken in aanwezigheid van de accountant. De door de Raad van Bestuur voorgestelde winstverdeling heeft onze instemming.

Wij stellen u voor de jaarrekening en het daarin opgenomen voorstel tot winstverdeling in de op 21 april 2005 te houden Algemene Vergadering van Aandeelhouders vast te stellen.

Tevens stellen wij u voor om in deze vergadering voor het jaar 2004 decharge te verlenen aan de leden van de Raad van Bestuur voor het gevoerde beleid en aan de leden van de Raad van Commissarissen voor het uitgeoefende toezicht.

De Raad van Commissarissen heeft in 2004 volgens een vooraf vastgesteld schema acht keer vergaderd met de Raad van Bestuur. Daarnaast hebben beide Raden samen nog twee keer extra vergaderd. De leden van de Raad van Commissarissen waren in deze vergaderingen vrijwel steeds voltallig aanwezig.

In het overleg met de Raad van Bestuur is de strategie van de onderneming geëvalueerd en op hoofdlijnen herbevestigd. Voorts heeft de Raad van Commissarissen uitvoerig aandacht besteed aan de voorbereidingen op en de eerste ervaringen van de onderneming met een volledig geliberaliseerde energiemarkt. De Raad heeft zich er ook van vergewist dat de maatregelen die de onderneming treft om haar huis verder op orde te brengen, waaronder een versnelde en vereenvoudigde verwerking van klantgegevens, hun afronding naderen. Verder is uitgebreid gesproken over de door de

minister van Economische Zaken voorgestelde afsplitsing van het netwerkbedrijf, over financieringsvraagstukken, over grotere acquisities en over investeringen in de verdere verduurzaming van het productiepark van de onderneming. Daarnaast is met de Raad van Bestuur periodiek van gedachten gewisseld over de korte en lange termijn vooruitzichten van de onderneming en de toereikendheid van de risicobeheersings- en controlesystemen.

De Raad van Commissarissen hecht grote waarde aan een transparant ondernemingsbestuur waarin de belangen van alle *stakeholders* op geëigende wijze worden meegewogen. Over de betekenis van de Nederlandse corporate governance code voor Essent is dan ook intensief overleg gevoerd met de Raad van Bestuur. Een inhoudelijke bespreking van de consequenties van de code is opgenomen in het hoofdstuk inzake corporate governance.

De Raad van Commissarissen heeft ook veel aandacht besteed aan de samenstelling en het functioneren van de Raad van Commissarissen en het functioneren van de Raad van Bestuur. De Raad heeft daarover buiten aanwezigheid van de Raad van Bestuur gesproken op een drietal momenten verspreid over het jaar. De Raad van Commissarissen heeft voorts overleg gepleegd met de externe accountant over diens bevindingen naar aanleiding van uitgevoerde controles en financiële rapportages. Periodiek hebben leden van de Raad van Commissarissen vergaderingen bezocht van de Centrale Ondernemingsraad en zijn commissies. De Raad van Commissarissen hecht grote waarde aan deze contacten vanwege de openhartige uitwisseling van standpunten.

De auditcommissie vergaderde zesmaal, telkens in aanwezigheid van de externe accountant. De commissie onderwerpt de financiële rapportages van de onderneming aan een uitgebreide beoordeling alvorens ze worden behandeld in de voltallige Raad. Andere taken van de commissie zijn het houden van toezicht op de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, op de rol en het

functioneren van de interne auditors en op de relatie met de externe accountant. Onderwerpen waaraan de commissie in 2004 voorts haar aandacht heeft besteed zijn de financiering van de onderneming, de consequenties van de invoering van IFRS, de wijzigingen in de financiële en administratieve organisatie en de financiële gevolgen van een eventuele eigendomssplitsing van het bedrijf.

De remuneratie- en selectiecommissie van de Raad van Commissarissen heeft in 2004 drie keer vergaderd. De commissie heeft zich bij die gelegenheid gebogen over het bezoldigingsbeleid voor de leden van de Raad van Bestuur en over de concrete invulling daarvan. Voorts heeft de commissie zich beziggehouden met de voorbereiding van benoemingen van leden van de Raad van Commissarissen.

In de samenstelling van de Raad van Commissarissen heeft zich in 2004 een aantal wijzigingen voorgedaan.

Volgens rooster zijn in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 22 april 2004 afgetreden de heren J.A.M. Hendriks, F.J.M. Houben en R. Lanning. Allen zijn herbenoemd, echter bij elk van deze herbenoemingen dient een nadere opmerking te worden gemaakt. De heer Hendriks was één van de twee commissarissen die in het bijzonder het vertrouwen genieten van de Centrale Ondernemingsraad (COR). Vooruitlopend op de inwerkingtreding per 1 oktober 2004 van de wet tot aanpassing van het structuurregime is met de COR overeengekomen dat de heer Hendriks zal worden beschouwd als de eerste commissaris ten aanzien van wie de COR zijn versterkt recht van aanbeveling heeft uitgeoefend.

De heren Houben en Lanning zijn herbenoemd tot het moment dat de statuten van Essent N.V. zijn gewijzigd teneinde deze in overeenstemming te brengen met het herziene structuurregime. Vooruitlopend op deze statutenwijziging is de heer Houben op 15 november 2004 tussentijds afgetreden. Vanwege de beoogde vermindering van het aantal leden van de Raad van Commissarissen tot negen blijft zijn zetel vacant.

De heer Houben is langjarig in bestuurlijke hoedanigheid betrokken geweest bij de Nederlandse energiesector en heeft een grote bijdrage geleverd aan de totstandkoming van Essent. Hij heeft door zijn wijs en afgewogen oordeel een belangrijke inbreng gehad in het functioneren van de Raad van Commissarissen. De Raad is hem zeer erkentelijk voor zijn inzet en het ter beschikking stellen aan de onderneming van zijn kennis en ervaring.

Per 1 september 2004 is tot commissaris benoemd de heer G.H.B. Verberg. Hij volgt de heer J.R.A. Boertjens op die reeds in 2003 tussentijds was afgetreden.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 21 april 2005 zullen volgens rooster aftreden de heren Van Leersum, Bijvoet, Vos en Lanning. De zetels van de heren Vos en Lanning zullen met het oog op de vermindering van het aantal commissarissen niet opnieuw worden ingevuld.

Meer informatie over de samenstelling van de Raad van Commissarissen is opgenomen in het hoofdstuk met personalia.

Essent kan bogen op een gezonde resultaatontwikkeling gedurende de afgelopen vijf jaar. Dit is te danken aan de zorgvuldige en consequente wijze waarop Raad van Bestuur en medewerkers de strategie van Essent als verticaal geïntegreerd energiebedrijf tot uitvoering brengen. De Raad is hen daarvoor zeer erkentelijk.

Arnhem, 9 maart 2005

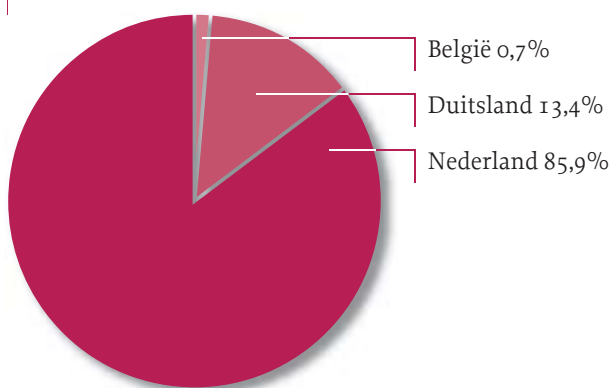
J.V.H. Pennings, voorzitter

3. Profiel van Essent N.V.

Essent is een Nederlands energiebedrijf dat elektriciteit, gas en warmte levert aan huishoudelijke en zakelijke klanten. De onderneming beschouwt Nederland als haar thuismarkt, maar is ook actief in het aangrenzende buitenland, te weten Duitsland en België.

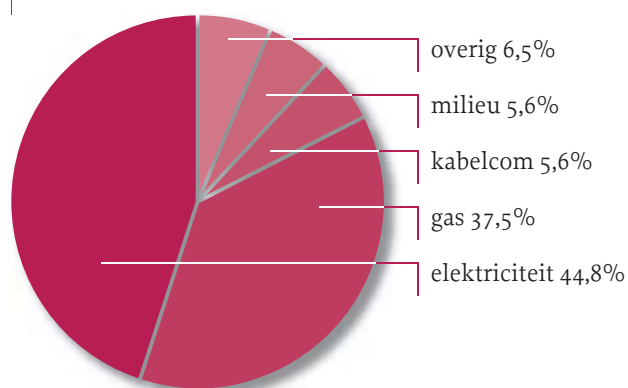
Naast energie en energiegerelateerde diensten, zoals het onderhoud van CV- en warmwaterapparatuur, levert Essent ook een reeks kabel- en telecomproducten, waaronder radio en televisie, breedband internet en telefonie. Bovendien ontplooit Essent een tweetal belangrijke milieuactiviteiten: de verbranding van afval en het beheer van stortplaatsen.

Netto-omzet in 2004 (in procenten)

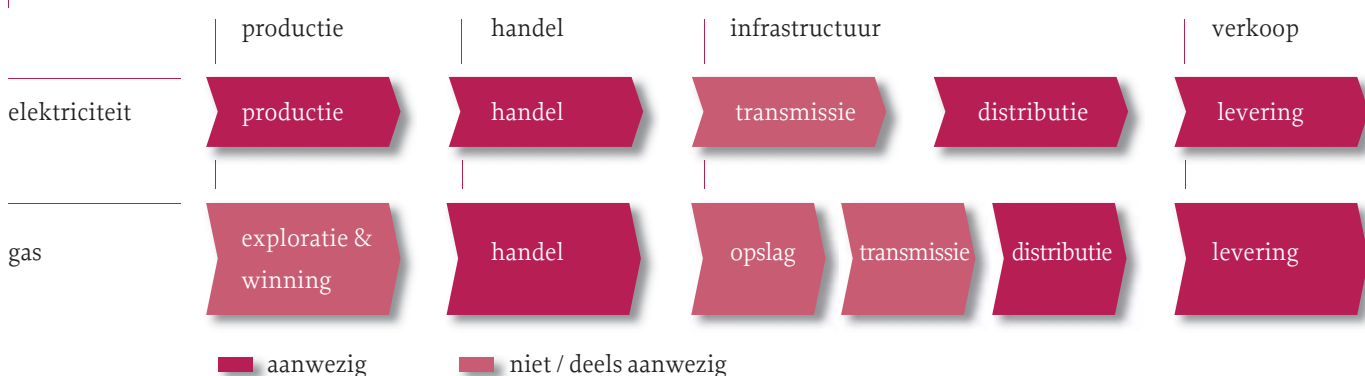
Essent is een verticaal geïntegreerd energiebedrijf. Dit betekent dat zij aanwezig is in de gehele energie(waarde)keten: van de productie van energie (exploratie en winning uitgezonderd) via alle tussengelegen schakels tot en met de levering aan eindverbruikers.

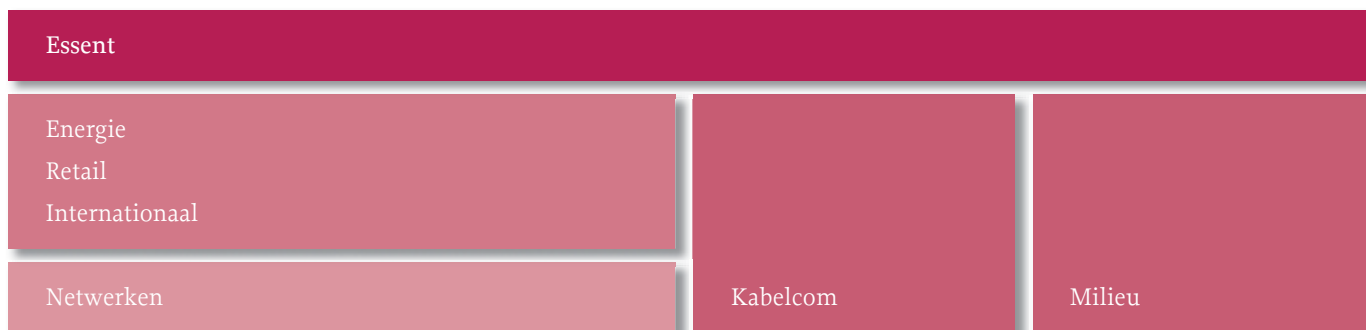
Netto-omzet per segment in 2004 (in procenten)

Gemeten naar omzet (EUR 7,4 miljard) is Essent marktleider in de Nederlandse energiemarkt en op basis van het aantal klanten het tweede kabeltelevisiebedrijf en de tweede breedband internetaanbieder in Nederland (1,8 miljoen respectievelijk 422.000).

Energie (waarde) keten

Essent is een niet-beursgenoteerde NV, opgericht in 1999. Haar aandeelhouders zijn Nederlandse provincies en gemeenten. De onderneming kent een holdingstructuur met daarbinnen zes bedrijfsonderdelen (Energie, Retail, Internationaal, Netwerken, Kabelcom en Milieu). Het Netwerkbedrijf is - zoals wettelijk voorgeschreven - financieel, organisatorisch en juridisch afgescheiden van de overige activiteiten van de onderneming. Bij Essent werken bijna 12.000 mensen.

4. Kerncijfers

		<i>bedragen in miljoenen euro's</i>				
		2004	2003	2002	2001	2000
netto-omzet		7.413	7.131	6.623	5.970	5.030
bedrijfsresultaat		725	674	665	600	465
resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		605	503	452	393	348
netto resultaat		426	389	311	414	369
eigen vermogen		2.887	2.556	2.276	2.110	1.960
totaal rentedragend vreemd vermogen		2.561	2.912	3.688	3.126	2.714
balans totaal		8.580	8.525	8.975	8.680	7.489
materiële vaste activa		5.865	5.989	6.017	6.063	5.237
kasstroom						
uit operationele activiteiten		1.268	1.141	502	1.332	865
uit investeringsactiviteiten		- 638	- 502	- 559	- 862	- 467
uit financieringsactiviteiten		- 446	- 767	200	- 471	- 391
kasstroom		184	- 128	143	- 1	7
netto-resultaat per aandeel	<i>euro</i>	2,85	2,60	2,08	2,77	2,46
dividend per aandeel ¹	<i>euro</i>	1,14	1,04	0,73	0,78	0,55
pay-out ratio	%	40,0	40,0	35,1	28,1	22,4
bedrijfsresultaat in % van de netto-omzet	%	9,8	9,5	10,0	10,1	9,2
langlopende schulden in % van totaal rentedragend vreemd vermogen	<i>streefwaarden</i> > 75 %	78,4	77,3	42,2	50,4	57,7
rentedekking	7,5	7,6	6,9	6,2	5,6	7,6
gearing	< 50 %	44,8	51,6	60,3	56,8	55,8
solvabiliteit	%	36,8	32,0	27,0	27,4	28,7
personeelsleden ultimo jaar	<i>fte</i>	11.181	11.755	12.140	11.848	9.875

¹ 2004: voorgesteld dividend

5. Belangrijke gebeurtenissen in 2004

- Op 1 juli 2004 werd de Nederlandse energiemarkt volledig geliberaliseerd.
- De minister van Economische Zaken publiceerde in een tweetal brieven (gedateerd 31 maart en 11 oktober 2004) zijn voornemen tot een volledige afscheiding (eigendomssplitsing) van de netwerkbedrijven uiterlijk op 1 januari 2007.
- In 2004 is de strategie geëvalueerd en de ambitie bevestigd. Essent is een verticaal geïntegreerd energiebedrijf; de overige onderdelen (Kabelcom en Milieu) zijn 'at arms length' geplaatst.
- Essent heeft via haar Duitse dochter Deutsche Essent GmbH per 17 juni 2004 een meerderheidsbelang genomen in Kom-Strom AG te Leipzig.
- Van het bedrijfsonderdeel Milieu worden de activiteiten geherstructureerd. In dat kader heeft Essent haar 45%-belang in de Van Gansewinkel Groep afgestoten. De transactie is in januari 2005 geëffectueerd.
- Essent heeft de omzet in het verslagjaar zien stijgen met 4,0% tot EUR 7,4 miljard.
- Het netto resultaat ten opzichte van 2003 verbeterde met 9,6% tot EUR 426,3 miljoen.
- In augustus 2004 is de door Essent aan de stad Bremen afgegeven put-optie voor de door de stad gehouden aandelen in Stadtwerke Bremen AG vervallen.
- Essent is in september 2004 door de minister van Economische Zaken onderscheiden met de titel 'Innovatief Teamspeler Energietransitie'.
- Op 21 december 2004 heeft Essent een EUR 2 miljard *Revolving Credit Facility* afgesloten met een looptijd van vijf jaar. Deze vangt de faciliteit uit december 2003.
- Essent voldoet aan nagenoeg alle punten ten aanzien van de Corporate Governance-code van de commissie Tabaksblad. Zie hiertoe verder het hoofdstuk inzake corporate governance.
- Over 2005 zal Essent geheel volgens IFRS rapporteren, met vergelijkende cijfers over 2004.

6. Missie, algemene en financiële doelstellingen, strategie en bedrijfscode

Missie

Essent is een energiebedrijf. Zij neemt de belangen van klanten, aandeelhouders en medewerkers tot uitgangspunt bij haar bedrijfsvoering. Klanten mogen rekenen op een betrouwbare energievoorziening met een hoog serviceniveau, een oplossingsgerichte behandeling en een redelijke prijs.

Essent handelt - met oog voor ontwikkelingen in de samenleving - als een toonaangevende, internationale en zelfstandige onderneming, die met alle activiteiten waarde-groei levert aan haar aandeelhouders. Medewerkers mogen rekenen op een inspirerende en veilige werkomgeving en een appèl op hun persoonlijke verantwoordelijkheid.

Deze missie vormt het fundament onder de Essent-organisatie. Alle bedrijfsactiviteiten dienen bij te dragen aan een steeds betere invulling ervan.

Algemene en financiële doelstellingen

Essent wil op middellange termijn een top 5-positie bekleden binnen haar *peer group* in Noordwest-Europa, gemeten naar klanttevredenheid en financiële prestaties. Deze positie wil de onderneming bereiken met behoud van haar zelfstandigheid en identiteit, haar financiële soliditeit en een evenwichtig samengestelde activiteitenportefeuille.

Haar belangrijkste financiële doelstellingen zijn:

- gearing lager dan 50%
- rentedekking 7,5 x en
- aandeel langlopende schulden in totale schulden ten minste 75%.

Essent streefde ernaar deze doelstellingen te realiseren vóór het eind van 2005. Zoals uit de toelichting op de jaarrekening kan worden opgemaakt zijn deze doelstellingen inmiddels gerealiseerd. Omdat Essent met ingang van 1 januari 2005 haar rapporterings- en waarderingsgrondslagen aanpast aan IFRS, zullen aangepaste doelstellingen worden geformuleerd.

Strategie

Korte termijn | Strategie

Het realiseren van groei met behulp van bestaande producten en diensten in bestaande markten is de ondernemingsstrategie voor de korte termijn. De energiemarkt is een markt van nauwelijks van elkaar te onderscheiden massaproducten. Voor een bedrijf dat op een dergelijke markt opereert, is *operational excellence* ('doe de goede dingen en doe ze in één keer goed') één van de mogelijkheden om zich op korte termijn te onderscheiden en de gewenste groei te bewerkstelligen. Met het oog op het substantieel verbeteren van klanttevredenheid en financiële prestaties (de criteria waarin Essent een top 5-positie in Europa ambieert) heeft Essent daarom *operational excellence* als speerpunt gedefinieerd. *Operational excellence* kenmerkt zich door effectieve, soepel in elkaar grijpende bedrijfsprocessen en daarmee corresponderende, lage *cost to serve* en hoge klanttevredenheid. *Operational excellence* omvat voorts een stimulerend arbeidsklimaat dat werknemers motiveert tot bovengemiddelde prestaties en hen voortdurend uitdaagt zich verder te ontwikkelen. Essent is er daarom van overtuigd dat *operational excellence* waarde genereert voor al haar *stakeholders* (klanten, aandeelhouders én medewerkers). In 2005 zal hieraan Essent-breed verder worden gewerkt.

Middellange termijn | Strategie

Een manier waarop Essent zich op langere termijn kan onderscheiden is het realiseren van groei in de energiemarkt via uitbreiding van het aantal product-marktcombinaties in Nederland, België en Duitsland. De gewenste groeirichting van Essent wordt in hoge mate gedicteerd door de geliberaliseerde markt en de maatschappelijke discussies rond voorzieningszekerheid, duurzame energieopwekking en fossiele brandstoffen.

In een geliberaliseerde energiemarkt is flexibiliteit van toenemend belang. Essent heeft zich daarom voorgenomen om te groeien in gasopslag en om de flexibele capaciteit van

het productiepark uit te breiden. Hiermee vergroot Essent haar mogelijkheden om fluctuaties in de marktvraag op te vangen en kan zij haar positie in de totale energiewaardeketen verder optimaliseren. Hiernaast heeft Essent de ambitie haar biomassaproductiecapaciteit te vergroten en haar windportefeuille in Nederland en Duitsland uit te breiden.

Voorts streeft Essent naar verdere schaalvergroting (Kabelcom) dan wel concentratie op kerntaken (Milieu). Schaalvergroting dient te worden bereikt door Kabelcom samenwerking te laten zoeken met andere partijen. Concentratie op kerntaken door onderdelen uit de milieuportefeuille die geen relatie hebben met afvalverbranding of stortplaatsbeheer te reorganiseren en vervolgens af te stoten. Bij het maken van deze keuzes staat groei van aandeelhouderswaarde voorop.

Lange termijn | Strategie

Waarborgen van de eigen identiteit en zelfstandigheid. Dit wordt nagestreefd door het zoeken van samenwerking met andere energiebedrijven in Noordwest-Europa. Naast een solide financiële ontwikkeling, zijn de criteria die Essent hierbij aanlegt klantgerichtheid, alsmede een strategische en culturele *fit*.

Bedrijfscode

Essent verwacht van haar medewerkers en van haar zakelijke relaties dat zij hun handelen toetsen aan de verantwoordelijkheden en gedragsregels, zoals die zijn vastgelegd in haar bedrijfscode. Samengevat luiden deze als volgt:

Onze verantwoordelijkheden

1. Onze klanten kunnen altijd op ons vertrouwen.
2. Wij bieden onze aandeelhouders een optimale waardeontwikkeling.
3. Onze medewerkers mogen rekenen op respect en vertrouwen.
4. Wij tonen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Onze handelwijze

5. Wij handelen integer.
6. Wij zorgen voor een gezonde en veilige werkomgeving.
7. Wij dragen zorg voor een zorgvuldig ondernemingsbestuur.
8. Wij staan voor vrij ondernemerschap en eerlijke concurrentie.
9. Wij stellen aan onze zakelijke relaties dezelfde eisen als aan onszelf.

Door naleving van deze bedrijfscode te bevorderen, wil Essent tevens invulling geven aan haar kernwaarden: openheid, effectiviteit en gedrevenheid.

A black and white photograph of a hand holding a glowing lightbulb. The hand is positioned in the lower half of the frame, with fingers gently gripping the bulb. The lightbulb is illuminated from within, creating a bright, warm glow that contrasts sharply with the dark background. The top of the bulb is connected to a dark, cylindrical fixture. The overall composition is centered and evokes a sense of care and attention.

We behoren tot de Europese top
qua leveringszekerheid.
Dat willen we zo houden.

7. Risicomanagement

Ondernemingsbreed risicomanagement

Binnen Essent is risicomanagement een belangrijk onderdeel van het besturingsmodel. Dat betekent dat het lijnmanagement op alle niveaus in de organisatie verantwoordelijk is voor het identificeren van relevante risico's en het treffen van de juiste beheersmaatregelen. Dit proces wordt ondersteund en gecoördineerd door een speciale afdeling binnen de holding. In de rapportages wordt aangesloten bij de reguliere Planning & Control cyclus. Zo wordt door elk bedrijfsonderdeel jaarlijks in het Ondernemingsplan een uitgebreide risicoanalyse, inclusief een opgave van de reeds getroffen of te nemen beheersmaatregelen, opgenomen. Op basis van die analyse wordt per kwartaal de werkelijke gang van zaken gerapporteerd, uiteraard aangevuld met een overzicht van mogelijke nieuwe risico's. Daarnaast worden alle projecten (investerings, acquisities) die goedkeuring behoeven van de Raad van Bestuur niet alleen voorzien van een advies van de 'traditionele' stafdiensten, zoals Financiën, ICT, HRM en Strategie, maar ook van een risicoanalyse en -advies. Deze werkwijze heeft sterk bijgedragen aan een verdere verbetering van de kwaliteit van de besluitvorming.

In 2004 is een Essent-breed programma gestart ('Stroomlijnen') om invulling te geven aan de nieuwe inrichting van Essent als een energiebedrijf. Daarbij wordt ook veel aandacht geschonken aan de (her-)inrichting van de ondersteunende processen, waarvan risicomanagement er een is. Met meer nadruk dan tot dusver zal volgens uniforme standaarden het proces van risicomanagement vanaf identificatie tot de monitoring en evaluatie van de beheersmaatregelen worden ingericht. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij het zich tot een internationale standaard ontwikkelende COSO-model (het samenwerkingsverband van beroepsorganisaties van accountants, controllers en auditors in de Verenigde Staten). Om de inbedding van risicomanagement in de bedrijfs-onderdelen te versterken, zijn ook op decentraal niveau risicomanagers benoemd. Tegelijkertijd wordt de reikwijdte van het reeds bestaande en rechtstreeks onder de Raad van

Bestuur ressorterende *Risk Management Committee* (RMC), dat zich tot dusver met name richtte op de risico's van de energiehandel en portfolio management, uitgebreid naar alle bedrijfsonderdelen van Essent.

Portfolio risicomanagement

Het optimaliseren van de waarde van het portfolio van klanten en productiemiddelen staat centraal in de keten van energieactiviteiten van Essent. Dit alles uiteraard binnen de vastgestelde beleidskaders en risicolimieten. Portfolio risicomanagement is daarom een onontbeerlijk onderdeel van de totale beheersstructuur.

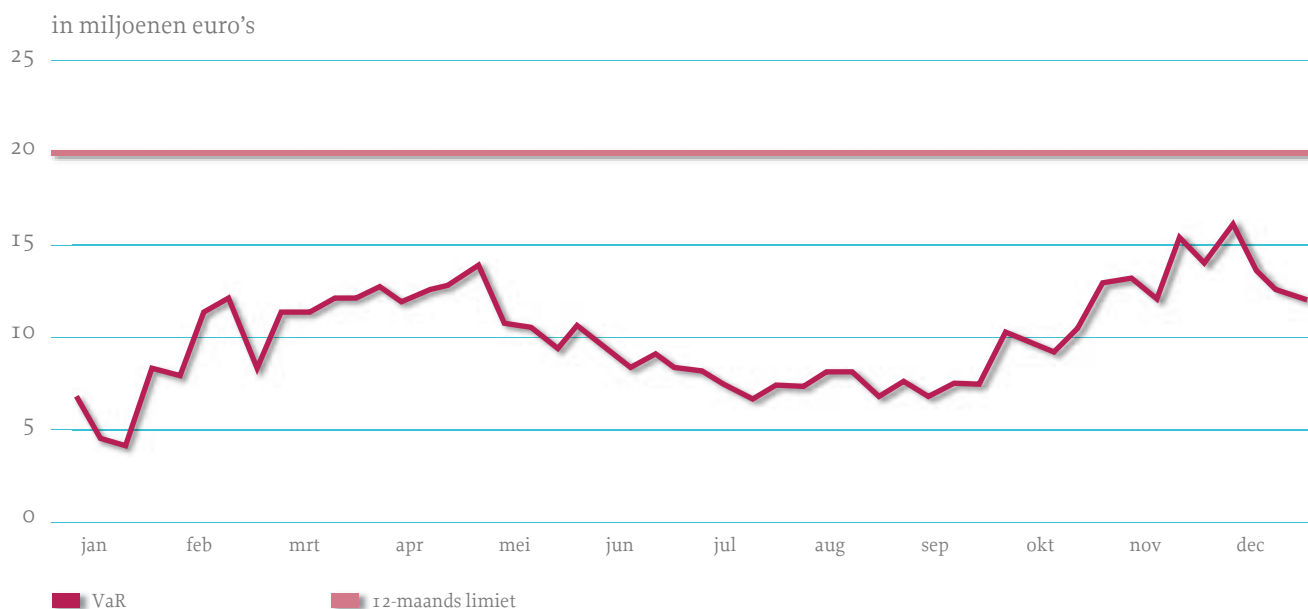
Essent hanteert de variantie/covariantie *Value-at-Risk* (VaR) methodiek om de marktrisico's op de open *commodity*-posities te beoordelen. De VaR geeft, met een betrouwbaarheid van 95%, het maximale verlies aan als gevolg van prijsveranderingen over een periode van een maand. Het gaat hierbij om posities in elektriciteit, gas, olie, kolen, emissierechten en valuta die resulteren uit de activaportefeuille en verplichtingen tegenover klanten. In 2004 zijn hier ook de posities in duurzame brandstoffen aan toegevoegd.

De 12-maands VaR bleef gedurende het gehele jaar binnen een band van EUR 4-16 miljoen, bij een gemiddeld niveau van circa EUR 10 miljoen. Dit is ruimschoots binnen de vastgestelde risicolimiet van EUR 20 miljoen. De gemiddelde stijging van de VaR is voornamelijk het gevolg van hogere *spark-spread* niveaus (verschil tussen verkoopprijs en brandstofkosten van elektriciteit) en van de toegenomen volatiliteit in de markt.

Operationele risico's

Elders in het jaarverslag wordt uitvoerig aandacht geschonken aan de maatregelen die Essent heeft getroffen op het gebied van veiligheid. Een belangrijk gevolg daarvan is dat er nog meer maatregelen worden getroffen om operationele risico's te beperken. Over de volle breedte van Essents activiteiten wordt gewerkt aan verbetering van

12-maands VaR 2004

processen en het verhogen van de betrouwbaarheid van systemen en installaties. De inrichting van een *Internal Control Competence Center* (ICCC) kan hiervoor als voorbeeld dienen. Deze stafafdeling bewaakt de concernstandaarden op het gebied van interne controle en administratieve organisatie en geeft de werkmaatschappijen advies omtrent een adequate invulling daarvan.

De beschikbaarheid van de elektriciteitscentrales is in 2004 beduidend toegenomen in vergelijking met het jaar daarvoor. Nadat de Amer-9 in het tweede kwartaal weer in bedrijf is genomen, heeft de centrale goed gepresteerd. Ook de Claus-eenheden presteerden beter, mede door een stabielere inzetstrategie.

De liberalisering van de kleinverbruikersmarkt op 1 juli was omgeven door tal van voorzorgsmaatregelen, zowel in sectorverband als binnen Essent. Er werd een interne calamiteitenorganisatie gevormd die op basis van een doorlopende monitoring van kritische factoren in staat was om tijdig en gericht maatregelen te treffen. Deze aanpak is

succesvol gebleken. Weliswaar zijn nog niet alle problemen in het buitengewoon complexe stelsel van procedures, processen en systemen die samenhangen met de vrije markt opgelost, maar voor het overgrote deel van de klanten heeft de marktopening geen merkbare gevolgen gehad.

Kredietrisico's

In de nu volledig geliberaliseerde markt zijn de debiteurenrisico's sterk toegenomen. Onder andere gebruik makend van de expertise die in de afgelopen jaren in de energiehandelsorganisatie is opgebouwd, zijn in 2004 ook bij de andere bedrijfsonderdelen de procedures verder aangescherpt en gestandaardiseerd en wordt, waar mogelijk, kennis en informatie gedeeld.

Bij de energiehandelsorganisatie is het aantal handelspartijen wederom sterk toegenomen. Handel vindt plaats op basis van *Master Agreements*, waarbij *marginining agreements* en *credit default swaps* in toenemende mate als instrument worden gebruikt om kredietrisico's op de *Marked-to-Market* (MtM) exposure te beheersen. De gehanteerde *Credit-VaR*

(het maximale verlies dat Essent gedurende een periode van een jaar kan oplopen doordat handelspartners niet aan hun contractuele verplichtingen kunnen voldoen, bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%) bleef het gehele jaar binnen de limiet van EUR 5 miljoen. Ultimo 2004 bedroeg de *exposure* EUR 3,8 miljoen.

In 2004 werd een controlerend belang verworven in de Duitse energiehandelaar en -leverancier Kom-Strom AG. De resterende 49% bleef in handen van een aantal Duitse onafhankelijke gemeentelijke energiebedrijven. Het portfolio is geïntegreerd in dat van Essent, terwijl de operationele activiteiten plaatsvinden binnen duidelijke beleidsrichtlijnen. Zo zijn er afspraken gemaakt over de producten welke via Kom-Strom worden aangeboden en welke via andere kanalen zoals de energiehandelsorganisatie of Deutsche Essent worden verhandeld. Kom-Strom heeft een eigen RMC, waarin Essent een meerderheid heeft.

Beveiliging

Mede ingegeven door internationale gebeurtenissen is de aandacht voor de beveiliging van mensen en installaties de afgelopen jaren sterk toegenomen. Op basis van al eerder geformuleerde beleidsuitgangspunten is in 2004 een aantal projecten gestart die zijn gericht op de invoering van nieuwe beveiligingssystemen in kantoor- en bedrijfsgebouwen en bij technische installaties, inclusief de daarbij behorende processen.

Naast veel aandacht voor de fysieke beveiliging zijn in 2004 ook belangrijke stappen gezet op het terrein van informatiebeveiliging. Een nieuwe Information Security & Contingency Board is verantwoordelijk voor de verdere beleidsontwikkeling op dit terrein.

Verzekering

Bij Essent vormt de verzekeringsportefeuille onderdeel van het totale risicomanagementbeleid. Verzekeringen zijn het, niet onbelangrijke, sluitstuk van risicomanagement,

omdat dié risico's worden overgedragen aan derden die Essent niet zelf kan of wil dragen nadat alle andere beheersmaatregelen zijn getroffen. De omvang en financiële kracht van Essent maken het echter mogelijk om steeds vaker de afweging te maken of risico's voor eigen rekening blijven of worden overgedragen. De eigen herverzekeringsmaatschappij Essent Re-Ltd. en de participatie in Elektrorisk (herverzekeraar binnen de sector) spelen een belangrijke rol in het maken van die afweging.

De gebeurtenissen na '11 september' en de slechte rendementen op de kapitaalmarkt hebben de afgelopen jaren een zwaar stempel gedrukt op de mogelijkheden om 'moeilijke' risico's nog te kunnen verzekeren en op de premiestelling. In 2004 bleek echter dat de marktomstandigheden weer enigszins verbeterden zodat de verlenging van de meeste contracten tegen iets gunstiger voorwaarden kon plaatsvinden.

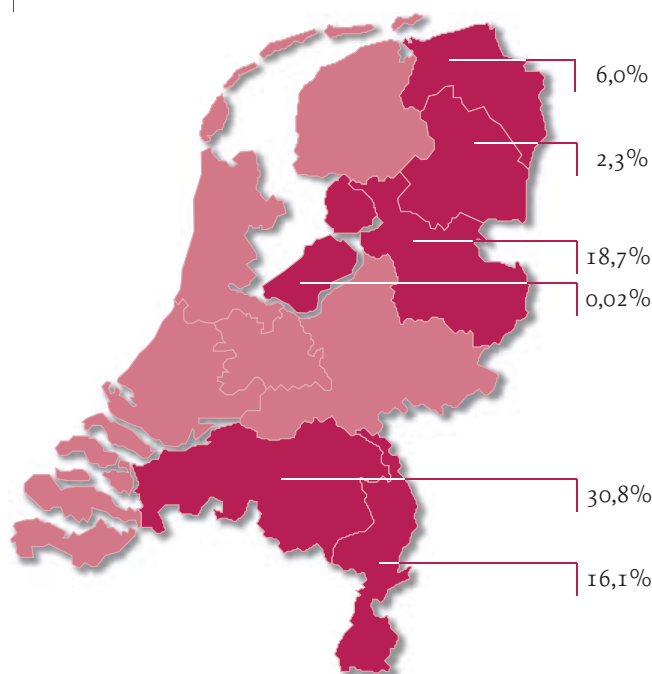
In vergelijking met voorgaande jaren is het aantal en de omvang van schades afgenomen. Dit is mede het gevolg van doorlopende aandacht voor mogelijke risico's en de daaruit voortvloeiende preventieve maatregelen.

8. Aandeelhoudersinformatie

Aandeelhoudersstructuur

Essent is een naamloze vennootschap. Van de aandelen van de onderneming wordt circa 74% gehouden door zes Nederlandse provincies en circa 26% door bijna 140 Nederlandse gemeenten in deze provincies alsmede in de provincie Friesland.

Essent aandeelhouders

Groningen	6,0%	Flevoland	0,02%
Drenthe	2,3%	Noord-Brabant	30,8%
Overijssel	18,7%	Limburg	16,1%

Bijna 140 gemeenten in bovenstaande provincies en Friesland

Maatschappelijk en geplaatst aandelenkapitaal

Het maatschappelijk aandelenkapitaal van de vennootschap bedraagt EUR 300 miljoen. Dit betreft 300 miljoen aandelen van elk EUR 1,-. Hiervan zijn ultimo 2004 149.732.196 aandelen geplaatst en volgestort. Conform het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 april 2004 zullen de 50.000 zogeheten oprichtersaandelen Essent N.V. (nominaal EUR 1,-) begin 2005 door de vennootschap worden ingetrokken.

Dividendbeleid en -historie

Essent heeft met haar aandeelhouders afgesproken dat de onderneming ernaar zal streven om een marktconform dividend uit te keren. Zodoende ontvangen aandeelhouders een vergoeding die past bij het toenemend risico dat aan het bezit van aandelen Essent is verbonden. Het risico is gerelateerd aan het steeds groeiende deel van de resultaten dat wordt behaald in markten met volledige concurrentie.

In 2002 is een trendbreuk ontstaan in de bepaling van het netto resultaat, aangezien in dit jaar de Nederlandse resultaten behaald met de verkoop van energie voor het eerst waren onderworpen aan het volledige vennootschapsbelastingtarief van 34,5%.

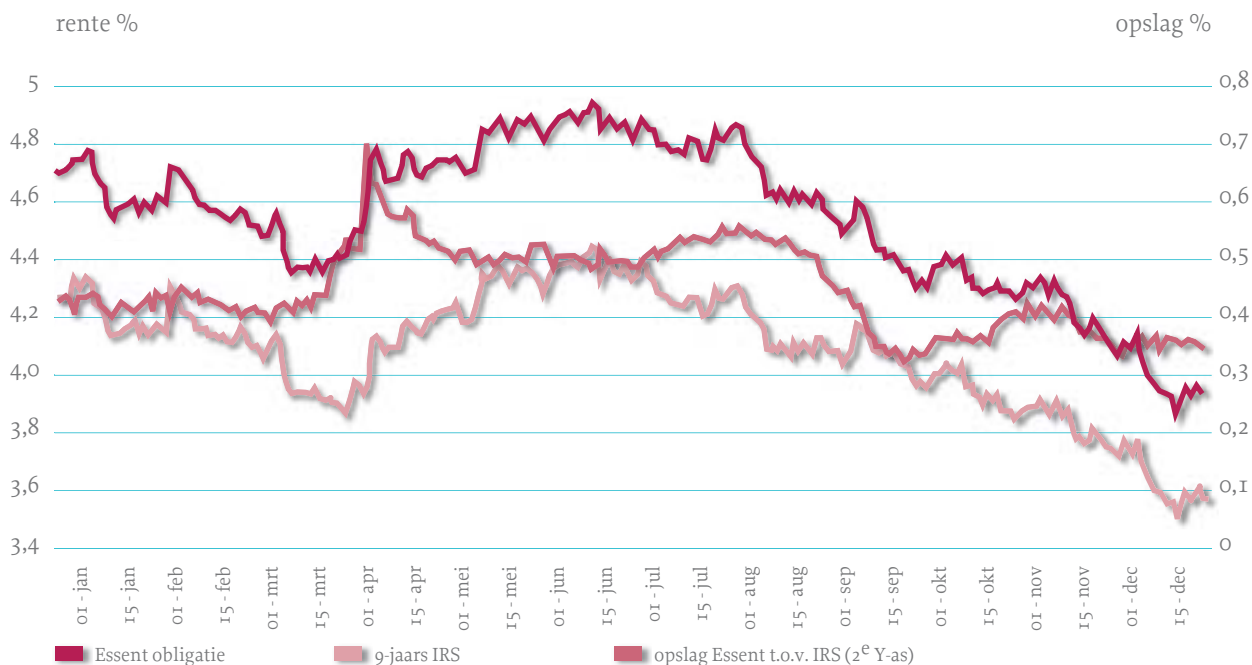
Over het netto resultaat van 2003 is 40% in de vorm van dividend beschikbaar gesteld aan de aandeelhouders. In lijn met het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 22 april 2004 wordt voorgesteld om dit voor 2004 te continueren. Dit betekent dat over het boekjaar 2004 40% van het netto resultaat van EUR 426,3 miljoen voor uitkering in de vorm van contant dividend beschikbaar wordt gesteld. Indien dit voorstel wordt aangenomen, leidt dit tot een contant dividend van EUR 170,5 miljoen, per aandeel EUR 1,14 (2003: per aandeel EUR 1,04), een stijging van 9,6%.

Notering obligatielening

Op 10 juni 2003 heeft Essent een obligatielening uitgegeven van EUR 1 miljard met een looptijd van 10 jaar en een coupon van 4,500%. De lening is uitgegeven als onderdeel van haar EUR 2 miljard *Debt Issuance Programme* en is genoteerd op Euronext Amsterdam.

De effectieve rente op de Essent obligatie daalde in 2004 van 4,7% naar 3,95%. De opslag, het verschil tussen de effectieve rente en de benchmark, maakte in 2004 een opvallende ontwikkeling door. Als benchmark is de 9-jaars IRS genomen, omdat deze het dichtst de resterende looptijd van de obligatie benadert. Begin 2004 bedroeg de opslag 0,45%. Na de bekend-

Ontwikkeling effectieve rente Essent obligatie versus 9 jaar IRS in 2004

making door de minister van Economische Zaken van zijn toekomstvisie op de Nederlandse energiesector steeg de opslag naar 0,70%. Volgende op de publicatie van de halfjaarcijfers van Essent zette de opslag een daling in tot 0,35%, eind december 2004.

Investor Relations

IR-kalender

10 maart 2005	Publicatie jaarcijfers 2004 Persconferentie Investor conference call met webcast
21 april 2005	Algemene Vergadering van Aandeelhouders in Den Bosch
4 mei 2005	Betaalbaarstelling dividend 2004
4 augustus 2005	Publicatie halfjaarbericht 2005 en mededeling winstverwachting 2005 Investor conference call met webcast

Afgezien van de in de IR-kalender genoemde bijeenkomsten en publicaties zullen in de maanden maart/april en augustus/ september 2005 presentaties worden gehouden voor

beleggers, analisten en *rating agencies*. Bij die gelegenheden zal door de CFO van Essent een toelichting worden gegeven op de strategie en de resultaten van de onderneming.

In 2004 zijn beleggers bezocht in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Londen, Parijs, Frankfurt en München. Voorts zijn door Essent lunchbijeenkomsten georganiseerd op haar bio-energiecentrale in Cuijk en bij Euronext in Amsterdam.

Contact

Via haar website www.essent-finance.nl houdt Essent beleggers en andere geïnteresseerden op de hoogte van actuele ontwikkelingen. Ook is hier een interactieve versie van het jaarverslag voorhanden. Deze biedt, naast een uitgebreide zoekfunctie, de mogelijkheid om financiële informatie over te hevelen naar een eigen spreadsheet van de bezoeker.

De afdeling Investor Relations van Essent is bereikbaar via e-mail ir@essent-finance.nl en per telefoon (+31 (0)26 - 8511131).

De kabel wordt steeds completer.
Nu is het audio, video, internet en
telefonie. En morgen?

9. Corporate Governance

Algemeen

Essent is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht, die valt binnen het bereik van de artikelen 2 : 152 e.v. BW. Dit betekent dat het zogeheten structuurregime op Essent van toepassing is. De aandelen in Essent worden gehouden door Nederlandse provincies en gemeenten.

De corporate governance van Essent wordt behalve door Nederlandse en Europese wetgeving en jurisprudentie tevens bepaald door de Nederlandse corporate governance code. Hoewel de code met name geldt voor beursgenoteerde Nederlandse vennootschappen heeft Essent, met het oog op de omvang van haar bedrijf en de maatschappelijke betekenis van haar producten, in beginsel besloten de corporate governance code te hanteren.

De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen onderschrijven het uitgangspunt dat aan de code ten grondslag ligt, dat een vennootschap een lange termijn samenwerkingsverband is tussen bij de vennootschap betrokken groepen en personen, die direct of indirect het bereiken van de doelstellingen van de vennootschap beïnvloeden of erdoor worden beïnvloed: werknemers, aandeelhouders en andere kapitaalverschaffers, toeleveranciers, afnemers, maar ook de overheid en maatschappelijke groeperingen. De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen hebben een integrale verantwoordelijkheid voor de afweging van deze belangen, gericht op de continuïteit van de onderneming. Handelend vanuit dit besef hebben de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen besloten de code zoveel mogelijk over te nemen. Echter, daar waar het huidige karakter van Essent als overheidsgedomineerde, niet-beursgenoteerde structuurvennootschap dit niet toeliet, hebben zij een aantal aanbevelingen buiten toepassing moeten laten. Dit zijn:

III.8.1-4 *one-tier* bestuursstructuur;

IV. 1.1 bevoegdheden Algemene Vergadering van Aandeelhouders in niet-structuurvennootschap;

IV. 1.2 stemrecht op financieringspreferente aandelen;

IV. 2.1-8 certificering van aandelen.

Met betrekking tot *best practice* bepalingen IV.4.1-3 inzake de verantwoordelijkheid van institutionele beleggers hebben de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen geconstateerd dat dit buiten hun reikwijdte valt.

De volgende *best practice* bepaling is door de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen niet (onverkort) ingevoerd:

II. 1.1 benoemingsperiode voor leden Raad van Bestuur van maximaal vier jaar.

Onderstaand wordt nader toegelicht waaruit de afwijking bestaat.

Essent zal jaarlijks de hoofdlijnen van haar corporate governance structuur in haar jaarverslag uiteenzetten en elke substantiële verandering in die structuur ter bespreking voorleggen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

In de preambule bij de corporate governance code wordt gesteld dat goed ondernemerschap en goed toezicht daarop de twee belangrijkste pijlers zijn onder goede corporate governance. Verantwoordelijk daarvoor zijn de Raad van Bestuur, de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, ondersteund door een effectief stelsel van maatregelen van risicobeheersing en interne controle alsmede de accountantscontrole.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van Essent bestaat uit drie leden, die zijn benoemd door de Raad van Commissarissen. De remuneratie- en selectiecommissie van de Raad van Commissarissen stelt in overleg met de leden van de Raad van Bestuur hun werkverdeling vast. Taken, bevoegdheden en werkwijze van de Raad van Bestuur zijn nader uitgewerkt

in een afzonderlijk reglement, dat in 2004 zoveel mogelijk in overeenstemming is gebracht met de corporate governance code. De samenstelling van de Raad van Bestuur is opgenomen in het hoofdstuk met personalia.

Bij de toepassing van de aanbevelingen uit de corporate governance code inzake de Raad van Bestuur heeft Essent een uitzondering gemaakt voor wat betreft II.1.1 (benoemingsperiode voor leden van de Raad van Bestuur van maximaal vier jaar). De duur van de arbeidsovereenkomsten van de huidige leden van de Raad van Bestuur is niet in overeenstemming met deze bepaling. Deze overeenkomsten zijn aangegaan voordat de code in werking trad. Essent respecteert de bestaande contractuele situatie.

Honorering Raad van Bestuur

De Raad van Commissarissen heeft - zoals in het jaarverslag over 2003 reeds aangekondigd en mede in het licht van de corporate governance code - aandacht besteed aan het zorgvuldig verwoorden van het huidige beloningsbeleid ten aanzien van bestuurders bij de onderneming. Uitgangspunt blijft een beloningsbeleid dat de korte en lange termijn doelstellingen van de onderneming ondersteunt; bovendien dient Essent goed management te kunnen aantrekken en behouden.

Reeds enige jaren geleden is een beleid geformuleerd waarbij de honorering van de Raad van Bestuur wordt vergeleken met een aantal door de HayGroup vermelde gelijkwaardige ondernemingen (hierbij wordt met name gekeken naar omzet, aantallen medewerkers en complexiteit van de bedrijfsvoering). Bij deze keuze is door de remuneratie- en selectiecommissie uitdrukkelijk rekening gehouden met het bijzondere karakter van Essent binnen de vergelijkingsgroepen die de HayGroup hanteert. De vaststelling van de totale waarde van het Essent-pakket is gebaseerd op het mediaanniveau van de aldus gekozen referentiegroep. De onderneming beschouwt het variabele salaris (bestaande uit een korte termijn bonus alsmede een

langere termijn bonus) als belangrijk onderdeel van het totale pakket. Dit is in de keuze en vormgeving van het arbeidsvoorwaardenpakket ook terug te vinden; om die reden is een belangrijk deel van het totale beloningspakket variabel en gekoppeld aan uitdagende prestatiecriteria. De verhouding vast/variabel is marktconform.

Het remuneratiepakket voor de leden van de Raad van Bestuur is als volgt opgebouwd:

1. Vast salaris

Het normniveau is vastgesteld rond het mediaanniveau voor voorzitter/leden van de Raad van Bestuur van vergelijkbare ondernemingen in de Nederlandse markt. Per 1 januari 2004 zijn alleen aanpassingen doorgevoerd voorzover deze contractueel reeds waren overeengekomen; de aanloopsalarissen worden in een aantal stappen gebracht op de beoogde en bij indiensttreding afgesproken normniveaus. Jaarlijkse aanpassing van de overeengekomen norminkomens zal plaatsvinden voorzover nodig om de ontwikkelingen in de markt te volgen. Buiten contractueel overeengekomen aanpassingen hebben geen verhogingen plaatsgevonden. *N.B. Voor de heren Boersma en De Jong zijn bij hun aantreden afspraken gemaakt die op onderdelen afwijken van het hier aangegeven beleid; voor hen wordt op grond van deze contractueel vastgelegde afspraken uitgegaan van gemiddelde niveaus zoals die volgen uit de gekozen referentiegroep en de naasthogere referentiegroep (zoals omschreven in de Hay Boardroom Guide). Overigens worden ook voor hen de aanloopsalarissen in een aantal stappen gebracht op de beoogde niveaus; per 1 januari 2005 zullen de overeengekomen normniveaus worden bereikt.*

2. Korte termijn bonus in contanten

De jaarlijkse bonusregeling is gekoppeld aan prestatiecriteria die voor de helft zijn gerelateerd aan financiële indicatoren (zoals netto resultaat, ROIC en operationele kosten) en voor de helft aan zaken zoals klanttevreden-

heid, veiligheid, *performance* management processen, interne controle, medewerkerstevredenheid e.d.; tezamen bepalen deze criteria geheel de te verdienen bonus. Jaarlijks worden de specifieke doelstellingen vastgelegd. Het maximale niveau van de te verdienen bonus is voor de voorzitter van de Raad van Bestuur vastgesteld op 50% en voor leden van de Raad van Bestuur op 35% van hun basissalaris. Realisatie van de doelstellingen wordt gemeten aan de hand van een *balanced scorecard*, waarin bovengenoemde doelstellingen zijn opgenomen. Bij realisatie onder een gedefinieerd minimumniveau per doelstelling wordt voor deze doelstelling geen bonus toegekend. De mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd wordt mede bepaald aan de hand van de door de externe accountant geverifieerde jaarrekening.

3. Lange termijn bonus

Er is geen beleid inzake toekenning van aandelen van Essent N.V. Echter ter ondersteuning van de lange termijn doelstellingen van Essent kan de Raad van Commissarissen jaarlijks overgaan tot vaststelling van een Lange Termijn Bonus (LTB) regeling. Deze regeling bestaat uit het voorwaardelijk toekennen van een aantal LTB-eenheden met een onderliggende waarde (aantal eenheden x prijs per eenheid) zoals gebruikelijk in de categorie vergelijkbare ondernemingen.

De rendementswaarde van de toegekende LTB-eenheden wordt berekend op basis van het behaalde netto resultaat zoals blijkt uit de jaarrekening, gedeeld door het aantal geplaatste aandelen en gedeeld door de bij toekenning vastgestelde rendementsfactor.

Na vaststelling door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de jaarrekening over het vijfde jaar zal worden vastgesteld of en zo ja welk positief resultaat uit deze regeling zal worden uitgekeerd aan de rechthebbende; dit resultaat is afhankelijk van de gecreëerde waardevermeerdering van de onderneming alsmede van een voortdurend dienstverband met de betrokken bestuurder.

4. Pensioenregeling

De leden van de Raad van Bestuur nemen deel in de pensioenregeling zoals die is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP, overeenkomstig het van tijd tot tijd voor de werknemers en bestuurders van de vennootschap geldende pensioenreglement.

De overeengekomen pensioenleeftijd voor de bestuurders bedraagt 62 jaar; de bestuurders zijn een eigen bijdrage verschuldigd voor deelname aan de pensioenregeling.

5. Overige arbeidsvoorwaarden

Het beleid van de onderneming is erop gericht een marktconform pakket aan te bieden bestaande uit een passende representatiekostenvergoeding, een bedrijfsauto, tegemoetkoming in de kosten voor een ziektekostenverzekering en gebruik van telefoon en dergelijke. Er zullen geen leningen, garanties of voorschotten meer worden verstrekt aan bestuurders.

N.B. De bestaande lening aan een van de bestuurders betreft een contractueel overeengekomen regeling die een looptijd kent tot ultimo 2007. Deze lening van EUR 2,3 miljoen heeft betrekking op geboden compensatie voor de lange termijn incentive regeling zoals die gold (en kwam te vervallen) bij de vorige werkgever.

6. Arbeidsovereenkomsten

De Raad van Commissarissen ziet vooralsnog geen aanleiding over te gaan tot een beleid waarin contracten voor bepaalde tijd worden afgesloten; het huidige beleid met arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd voldoet. Daarbij bestaan naar de mening van de Raad van Commissarissen voldoende mogelijkheden om maatregelen te treffen in geval van niet-functionerende bestuurders. Ten aanzien van de in de contracten opgenomen afvloeiingsregelingen zal nauwlettend worden gevolgd hetgeen in de praktijk gangbaar is; relevante wetgeving alsmede de werkingskracht van de kantonrechttersformule zullen daarbij mede in beschouwing worden genomen.

De Raad van Commissarissen zal regelmatig bezien of er aanleiding is wijzigingen aan te brengen in het beloningsbeleid; dergelijke aanpassingen zullen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De Raad van Commissarissen maakt hiertoe zo nodig gebruik van 'eigen' externe adviseurs op het gebied van bezoldiging alsmede van beschikbare rapportages op dit gebied.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen van Essent bestaat thans uit 11 leden. Nadat in 2005 volgens rooster op de dag van de Algemene Vergadering twee commissarissen zullen zijn afgetreden wier zetel niet opnieuw zal worden bezet, bestaat de Raad van Commissarissen uit negen leden.

Sinds de inwerkingtreding van de aanpassing van het structuurregime op 1 oktober 2004 geldt de wettelijke hoofdregel dat commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering op basis van een voordracht opgesteld door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen benoemt uit zijn leden een voorzitter.

De Raad van Commissarissen heeft in 2004 voor zijn omvang en samenstelling een profielschets vastgesteld en heeft deze besproken met de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de Centrale Ondernemingsraad. De profielschets bepaalt dat elke commissaris in staat moet zijn om de hoofdlijnen van het ondernemingsbeleid te beoordelen en tevens dient te beschikken over specifieke deskundigheid, zodanig dat de leden met hun gezamenlijke expertise de bedrijfsactiviteiten van Essent volledig bestrijken. Deze profielschets wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Het (in 2004 herziene) reglement van de Raad van Commissarissen bepaalt dat de Raad toezicht houdt op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Essent. De Raad van Commissarissen vergewist zich ervan dat het beleid in overeenstemming is met wet- en regelgeving en dat de continuïteit van de onderneming

gewaarborgd is. De Raad van Commissarissen ziet in het bijzonder toe op de ondernemingsstrategie en de daaraan inherente risico's, op de interne risicobeheersings- en controlesystemen en op het financiële verslagleggingsproces. In 2004 heeft de Raad van Commissarissen een Reglement Effectenbezit vastgesteld dat van toepassing is op de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen en dat regels bevat voor het bezit van en transacties in effecten anders dan die uitgegeven door Essent.

De Raad van Commissarissen kent twee vaste commissies; een auditcommissie en een gecombineerde remuneratie- en selectiecommissie. Voor beide commissies is in 2004 een reglement vastgesteld dat hun taken en bevoegdheden nader regelt.

De samenstelling van de Raad van Commissarissen en zijn commissies is opgenomen in het hoofdstuk met personalia.

Honorering Raad van Commissarissen

Ten aanzien van de bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen is door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 april 2004 besloten dat deze op een marktconform niveau diende te worden gebracht. Voor de invulling van het criterium marktconform is aansluiting gezocht bij de zogeheten Hay Boardroom Guide. Deze rapportage wordt jaarlijks uitgebracht door de HayGroup en betreft de ontwikkelingen in de bezoldiging van bestuurders van grotere Nederlandse ondernemingen.

Door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is besloten dat de groei naar een marktconform bezoldigingsniveau in twee stappen zal plaatsvinden, te weten in 2004 en in 2005, en dat vervolgens met ingang van 2006 het honorarium wordt geïndexeerd.

Ten aanzien van de kostenvergoeding van de leden van de Raad van Commissarissen en de additionele vergoeding van de leden van de auditcommissie van de Raad van

Commissarissen is door de Algemene Vergadering eveneens besloten tot een jaarlijkse indexeringspercentage, echter reeds met ingang van 2004. De concrete ingangsdatum van alle aanpassingen is telkens de datum van 1 januari van het genoemde jaar. Het gehanteerde indexeringspercentage in enig jaar wordt ontleend aan de Hay Boardroom Guide over het voorgaande jaar.

Vorenstaande houdt in dat de bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders als volgt is vastgesteld:

Honorering leden Raad van Commissarissen Essent N.V.

in euro's		2004
Honorarium	Voorzitter	33.250
	Vice-voorzitter	25.210
	Leden	19.935
Kostenvergoeding		2.600
Additionele vergoeding leden auditcommissie		5.200

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Essent is de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Zij komt ten minste één keer per jaar bijeen. De Algemene Vergadering stelt de jaarrekening vast, met inbegrip van het voorstel tot winstverdeling, en verleent al dan niet decharge voor het gevoerde beleid en voor het daarop uitgeoefende toezicht.

Besluiten worden genomen met volstreekte meerderheid van stemmen, tenzij bij wet of in de statuten een gekwalificeerde meerderheid wordt voorgeschreven.

Risicobeheersing, interne controle en externe accountant

Zoals vastgelegd in zijn reglement is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor de financiële verslaglegging en de

aanwezigheid en goede werking van een systeem van risicobeheersing en interne controle.

Het Essent *Corporate Manual* geeft strikte instructies op het gebied van onder meer risicobeheersing. Daarnaast worden in het *Accounting Manual* gedetailleerde richtlijnen gegeven voor de financiële rapportage. De IFRS-standaard is inmiddels in het *Accounting Manual* verwerkt.

De planning wordt voor alle bedrijfsonderdelen van Essent in budgetten omgezet. De werkelijke financiële ontwikkeling wordt op maandbasis getoetst aan het budget. De leiding van de verschillende bedrijfsonderdelen dient maandelijks een toelichting te geven op de ontwikkeling van de resultaten in vergelijking met het budget. Hier worden nadrukkelijk ook hoeveelheids- en prijsanalyses in betrokken. Voor de diverse waardeketens binnen Essent worden periodieke balansen opgesteld ter controle van de volledigheid van de opbrengsten van zowel de goederen (handelsbalans elektriciteit, handelsbalans gas en massabalansen voor de diverse afvalstromen) als de diensten (fysieke balans elektriciteit per netbeheerder, fysieke balans gas per netbeheerder). Hierbij dienen de diverse contractregisters (aansluitingen, meters, afnemers) als uitgangspunt. Een vergelijkbare volledigheidscntrole vindt plaats voor de dienstverlening binnen de kabel- en telecomactiviteiten.

Leidinggevend en zijn gebonden aan duidelijke restricties ten aanzien van de interne beslissingsbevoegdheid. Projecten en contracten met een waarde of risico boven bepaalde bedragen dienen te worden geaccordeerd door de directeur van het betreffende bedrijfsonderdeel, dan wel de Raad van Bestuur, respectievelijk de Raad van Commissarissen en, bij zeer grote projecten, de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De externe vertegenwoordigingsbevoegdheden zijn vastgelegd in door de Raad van Commissarissen goedgekeurde autorisatieschema's. Deze bevoegdheden zijn neergelegd bij de diverse Handelsregisters.

Met ingang van de jaarrekening 2004 ondertekenen alle directeuren en controllers van de bedrijfsonderdelen, alsmede de leden van de Raad van Bestuur jaarlijks een gedetailleerde verklaring met betrekking tot de financiële rapportage en interne controle (*Letter of Representation*) als erkenning van hun verantwoordelijkheid voor het bestaan van en de controle op de werking van het stelsel van maatregelen van interne controle en administratieve organisatie. Deze *Letters of Representation* dienen ter onderbouwing van de door de Raad van Bestuur af te geven Mededeling van Interne Controle. Naast de *Letters of Representation* voert Essent met ingang van de jaarrekening 2004 een systeem in van periodieke zelfcontrole, waarbij met behulp van vragenlijsten het bestaan en de werking van maatregelen voor interne controle worden getoetst. Geconstateerde lacunes moeten worden gemeld, waarbij tevens moet worden aangegeven met welke acties en op welke termijn de lacunes worden verholpen.

De auditcommissie, bestaande uit drie leden van de Raad van Commissarissen, zorgt voor een onafhankelijke begeleiding van het proces van risicobeheersing vanuit haar toezichthoudende taak. De commissie richt zich op de kwaliteit van de interne en externe rapportage, op de effectiviteit van de interne controles en op het functioneren van de externe en interne accountants.

Naast de controle door de externe accountant en de uitgebreide periodieke interne controles vinden er ook additionele interne audits plaats. De uitkomsten van al deze onderzoeken worden rechtstreeks gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en besproken in de auditcommissie van de Raad van Commissarissen.

De Raad van Bestuur heeft begin 2005 een zogeheten Klokkeluidersregeling vastgesteld om werknemers te faciliteren die vermeende onregelmatigheden willen rapporteren.

De externe accountant wordt benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Hij woont de vergadering bij van de Raad van Commissarissen die de jaarrekening tot onderwerp heeft en het merendeel van de vergaderingen van de auditcommissie. Het functioneren van de externe accountant wordt periodiek door de Raad van Commissarissen beoordeeld.

Mededeling van Interne Controle

De liberalisering van de energiemarkt heeft voor de interne organisatie van Essent grote gevolgen gehad. Het aanpassen van werkwijzen en computersystemen aan de sterk gewijzigde organisatie van de markt is nog niet voltooid, hetgeen ook blijkt uit de niet altijd voldoende kwaliteit van onze dienstverlening aan de markt. Het ontwerpen van een sluitend systeem van maatregelen van interne controle ter bewaking van de volledigheid van de opbrengsten, de tijdigheid van de ontvangst van deze opbrengsten en van de juistheid van de hier tegenoverstaande uitgaven is ook nog niet voltooid. Samen met andere marktpartijen wordt hard gewerkt aan een betere infrastructuur voor de onderlinge gegevensuitwisseling die samenhangt met het functioneren van de vrije energiemarkt.

De door de Raad van Bestuur in de afgelopen jaren genomen maatregelen ter versterking van de interne controle en de administratieve organisatie zijn effectief gebleken, maar zijn, gezien bovengenoemde ontwikkelingen, onderdeel van een stelsel van maatregelen dat nog niet stabiel is. De Raad van Bestuur is van mening dat, omdat de discussies rondom het marktmodel van de geliberaliseerde energiemarkt nog in volle gang zijn, de dringend gewenste stabiliteit van de omgeving van Essent ook in 2005 nog niet zal worden bereikt. Dit betekent dat de administratieve organisatie en het stelsel van interne controle van Essent nog onderhevig zullen zijn aan wijzigingen als gevolg van materiële invloeden van buitenaf. Niettemin verwacht de Raad van Bestuur dat de

bestaande maatregelen van interne controle effectief zullen blijken te zijn.

Website

Het reglement van de Raad van Bestuur, van de Raad van Commissarissen en zijn commissies, de profielschets van de Raad van Commissarissen en diens rooster van aftreden, het Reglement Effectenbezit en de Klokkenluidersregeling zijn gepubliceerd op de website van Essent, www.essent.nl.

Klanten met een vraag moeten snel en deskundig worden geholpen.

10. Verslag van de Raad van Bestuur

Algemene gang van zaken en marktontwikkelingen

Liberalisering

1 juli 2004 was de datum waarnaar door de gehele Nederlandse energiesector met spanning werd uitgekeken: op deze dag werd de Nederlandse energiemarkt volledig geliberaliseerd. De markt is inderdaad opengestaan en de datum van 1 juli is zonder noemenswaardige problemen gepasseerd. Het aantal klanten dat sinds 1 juli zijn leverancier heeft gewisseld bedroeg volgens opgave van EnergieNed landelijk circa 8% voor elektriciteit en circa 4% voor gas. Het aantal van en naar Essent overstappende klanten ligt voor elektriciteit ruim onder de landelijke trend. Voor wat betreft gas laat Essent een nog gunstiger beeld zien.

Splitsing energiebedrijven

In twee brieven, daterend van 31 maart respectievelijk 11 oktober 2004, heeft de minister van Economische Zaken zijn ideeën uiteengezet over de toekomstige structuur van de Nederlandse energiebedrijven. De minister streeft naar een volledige afscheiding (eigendomssplitsing) van de netwerkbedrijven uiterlijk op 1 januari 2007, volgens eigen zeggen met het doel oneigenlijke concurrentie te voorkomen. In Nederland zijn de netwerkbedrijven echter al financieel, organisatorisch én juridisch afgescheiden van de andere delen van het energiebedrijf. Hun handelwijze wordt bovendien gecontroleerd door een onafhankelijke toezichthouder, de DTe. Essent wil haar bedrijf in de huidige geïntegreerde vorm voortzetten, omdat dit de beste garantie biedt voor een veilige, kosteneffectieve en duurzame energievoorziening.

Onderscheiding voor duurzame initiatieven

Essent is in september 2004 door de minister van Economische Zaken onderscheiden met de titel 'Innovatief Teamspeler Energietransitie'. Haar innovatieve aanpak op het gebied van verduurzaming van de energieproductie en met name het initiatief om samen met milieuorganisaties een keurmerk voor schone biomassa te ontwikkelen waren voor de minister aanleiding om Essent dit predikaat te verlenen.

Acquisitie meerderheidsbelang Kom-Strom AG

Duitsland is voor Essent één van haar belangrijkste groeiemarkten. In dat kader heeft Essent via haar Duitse dochter Deutsche Essent GmbH per 17 juni 2004 een meerderheidsbelang genomen in Kom-Strom AG te Leipzig. Het ligt in de bedoeling Kom-Strom te laten uitgroeien tot een handelsplatform voor de levering van fysieke en financiële elektriciteit- en gasproducten aan Duitse gemeentelijke energiebedrijven.

Opties Stadtwerke Bremen AG

In augustus 2004 heeft de stad Bremen haar resterende aandelen (13,6%) in Stadtwerke Bremen (swb) overgedragen aan EWE AG. Hiermee is de door Essent aan de stad afgegeven put-optie komen te vervallen. Essent heeft in swb een controlerend meerderheidsbelang van 51%. EWE houdt de overige 49%.

Verkoop belang Van Gansewinkel Groep B.V.

Als uitvloeisel van de herinrichting van haar milieuportefeuille heeft Essent in 2004 besloten haar 45%-belang in de Van Gansewinkel Groep (VGG) terug te verkopen aan de oprichter van VGG. De transactie is in januari 2005 geëffectueerd.

Nieuwe bankfaciliteit

Op 21 december 2004 heeft Essent een EUR 2 miljard *Revolving Credit Facility* afgesloten met een looptijd van vijf jaar. Deze faciliteit vervangt de uit december 2003 stammende faciliteit, die bestond uit twee tranches aflopend in 2005 respectievelijk 2008. Aan de nieuwe faciliteit wordt deelgenomen door de 13 banken waarmee Essent een nauwe relatie onderhoudt. Aanleiding tot vernieuwing van de vorige faciliteit waren onder meer de gunstige omstandigheden op de Europese kapitaalmarkt. Als gevolg daarvan kon het bedrag van de faciliteit worden verhoogd en de looptijd verlengd. De nieuwe faciliteit voorziet Essent van aanzienlijke, direct beschikbare liquiditeitssteun en kan worden ingezet voor algemene bedrijfsdoeleinden.

Onderzoek Nederlandse Mededingingsautoriteit

Op 6 en 7 juli 2004 heeft de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) onderzoek verricht ten kantore van Essent Energie B.V. en Essent Retail B.V. Het onderzoek richtte zich op mogelijke overtreding van het verbod op mededingingsbeperkende afspraken met betrekking tot groothandelsmarkten en kleinverbruik van elektriciteit in de periode vanaf 1 augustus 1998. Omtrent de aanleiding van het onderzoek heeft de NMa geen concrete uitspraken gedaan. Het vermoeden lijkt gerechtvaardigd, gezien onder meer de berichtgeving in de landelijke pers, dat de aanleiding gezocht moet worden in klachten van gemeenten omtrent de door hen als gering ervaren respons op de gemeentelijke aanbesteding van de inkoop van elektriciteit. Naast het onderzoek bij Essent heeft de NMa ook onderzoek verricht bij bedrijfsonderdelen van Nuon, Eneco en Delta. Het onderzoek was eind 2004 nog niet afgerond.

Evaluatie strategie

In 2004 is de strategie geëvalueerd. De ambitie is bevestigd en tevens verder gespecificeerd. Het doel dat Essent nastreeft is een top 5-positie binnen haar *peer group* in Noordwest-Europa, gemeten naar klanttevredenheid en financiële prestaties. Bovendien is het groeipad nader ingevuld.

Essent is een verticaal geïntegreerd energiebedrijf met een focus op energie en energiegerelateerde diensten. De overige activiteiten, uitgevoerd door Kabelcom en Milieu, vormen weliswaar een integraal onderdeel van Essent, maar zijn op afstand (*at arms' length*) geplaatst en hebben daardoor meer ruimte om business-specifieke zaken naar eigen inzicht vorm te geven. Zij maken namelijk geen deel uit van de energie(waarde)keten.

Essent wil aanwezig zijn in de gehele energie(waarde)keten: van de productie van energie (exploratie en winning uitgezonderd) tot en met de levering aan eindverbruikers. Essent wil haar groei doelstelling voor de middellange termijn bereiken met behoud van haar financiële soliditeit en een evenwichtig samengestelde activiteitenportefeuille.

De strategie van de onderneming voor de korte en middellange termijn is elders in het jaarverslag voor de segmenten Energie, Milieu en Kabelcom meer in detail beschreven.

Ontwikkeling marktsegmenten

Van de ontwikkeling van de markten waarop Essent actief is, wordt eveneens in de segmentbeschrijving een nadere uiteenzetting gegeven. Als belangrijke tendensen kunnen hier echter kort worden genoemd: de groeiende volatiliteit van de energiemarkt, de stabilisatie van de milieumarkt en de toenemende concurrentie op de kabel- en telecommarkt.

Ondanks een veelheid aan energiebesparende maatregelen stijgt het elektriciteitsverbruik in Nederland jaarlijks met zo'n 1,25%. Tegelijkertijd wordt de vraag naar elektriciteit onregelmatiger (meer pieken en dalen als gevolg van airco's, kerstverlichting, etc.). Hoe volatieler de vraag wordt, des te flexibeler het aanbod moet zijn. Dit leidt tot andere eisen aan het Nederlandse productiepark. Eisen waaraan Essent met haar groeiend aandeel flexcapaciteit als één van de eersten kan voldoen.

Na enkele jaren van tegenvallende resultaten begint zich op de milieumarkt een kentering af te tekenen. Mede vanwege het in 2005 in Duitsland van kracht wordende stortverbod voor brandbaar afval lijkt de verwachting gerechtvaardigd dat Essent, dat zich vanaf 2003 concentreert op onder meer de afvalverbranding, nu kan gaan profiteren van gunstiger marktomstandigheden.

Op de kabel- en telecommarkt is, naast kwaliteit en keuzevrijheid, snelheid voor klanten essentieel. In 2004 is de concurrentie tussen de aanbieders van verschillende infrastructuren verder verscherpt, met een sterke groei van het aantal breedband internetklanten als meest zichtbare resultaat. Essent kan het tempo van de ontwikkelingen uitstekend bijhouden, omdat het beschikt over een gecombineerd glasvezel-coax netwerk, waarvan de data-transport snelheid voorlopig haar grens nog niet heeft bereikt.

Organisatie, mensen en middelen

Organisatie-ontwikkeling

Centraal in de missie van Essent staat de vaststelling dat de onderneming een energiebedrijf is. De kracht van Essent is gebaseerd op een uitgebalanceerde portefeuille van activiteiten die de gehele energieketen bestrijken. Om deze portefeuille optimaal te kunnen benutten, dienen de bedrijfsprocessen te worden ingericht vanuit het perspectief van de klant. Essent zal meer moeten werken als één geïntegreerde onderneming. Tot deze onderneming behoort vanzelfsprekend, met inachtneming van de wettelijke randvoorwaarden, ook het netwerkbedrijf. Om deze Essent-werkwijze te realiseren en *operational excellence* te bereiken, heeft Essent medio 2004 een veranderingsprogramma gestart onder de naam 'Stroomlijnen'. Dit is het overkoepelende programma, waarbinnen een reeks van initiatieven gericht op verbetering van de interne organisatie en de bedrijfsvoering van Essent wordt ontwikkeld, begeleid en bewaakt. Het zal naar verwachting een aantal jaren vergen voordat de beoogde resultaten volledig zichtbaar worden.

Essent wil behoren tot de top 5 van de Noordwest-Europese energiebedrijven voor wat betreft winstgevendheid en klanttevredenheid. De onderneming wil die positie bereiken door zich te onderscheiden door een probleemloze levering van een kwalitatief goed product tegen een concurrerende prijs. Om dit te kunnen waarmaken, is *operational excellence* van groot belang.

Veiligheidsbeleid

Medewerkers van Essent mogen rekenen op een inspirerende en veilige werkomgeving en een appèl op hun persoonlijke verantwoordelijkheid. Elke bedrijfsactiviteit brengt echter bepaalde risico's met zich mee. Risico's kunnen nooit geheel worden uitgebannen. Wel kunnen ze aanzienlijk worden beperkt. Daartoe dienen ze in kaart te worden gebracht en actief beheerst. Risicobeheer is niet alleen een taak van de bedrijfsleiding, maar is een opdracht aan elke werknemer, ongeacht zijn of haar plaats in de organisatie. In de missie

van Essent is deze opvatting tot uitdrukking gebracht. Het grote belang dat Essent hecht aan veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu of, met een Engelse afkorting, HSE

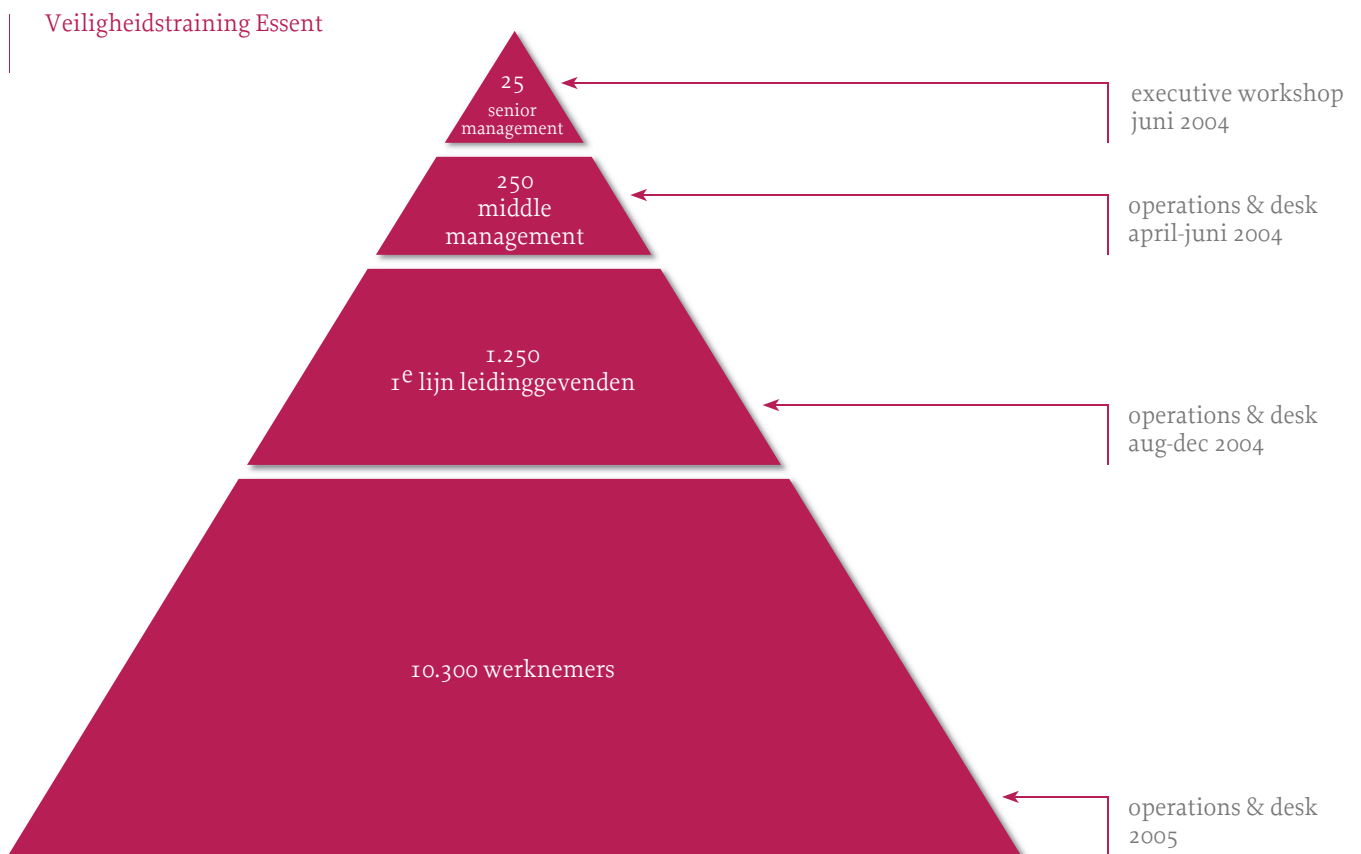

(Health, Safety, Environment), past in haar bredere streven naar *operational excellence*. Om aan dit aspect daadwerkelijk invulling te geven, is Essent in 2004 gestart met de bundeling van de verschillende HSE-activiteiten in een gericht HSE-programma. Doel van dit programma is het formuleren van een Essent-overkoepelend HSE-beleid, het vaststellen en invoeren van algemeen geldende veiligheidsnormen, prestatie-indicatoren en een controlemethodiek. Om leiding te geven aan de uitvoering van dit programma is op groepsniveau een HSE-manager benoemd, die rechtstreeks rapporteert aan de Raad van Bestuur. Voorts zijn in alle bedrijfsonderdelen HSE-verantwoordelijken aangesteld.

Eén van de eerste concrete maatregelen gebaseerd op het HSE-programma was een veiligheidstraining van het senior- en middelmanagement en eerstelijns leidinggevenden. Circa 1500 werknemers hebben deze training inmiddels gevolgd. Ook is een HSE-managementsysteem ontworpen en ingevoerd dat een structurele meting van en rapportage over de veiligheidssituatie in alle geledingen van de onderneming mogelijk maakt. Ondanks het strikte veiligheidsbeleid is de onderneming in 2004 toch geconfronteerd met een bedrijfsongeval waarbij een medewerker van een transportfirma om het leven kwam. Door de bevoegde instanties is een onderzoek ingesteld naar de toedracht. Voor zover de uitkomsten daarvan inmiddels bekend zijn, heeft Essent deze aangegrepen om de betreffende onderneming aan te spreken op haar veiligheidsbeleid.

In de loop van 2004 heeft Essent in al haar bedrijfsonderdelen een uniform ongevalsregistratiesysteem ingevoerd, op basis waarvan voor de gehele onderneming de DART-score kan worden bepaald. De DART-score (*Days Away, Restricted or Transferred*) staat voor het aantal ongevallen met als gevolg verzuim of aangepast werk, per 200.000 gewerkte uren. Deze definitie is opgesteld door de Amerikaanse *Occupational Safety and Health Agency* (OSHA). Door deze definitie te hanteren, kan Essent haar veiligheidsprestaties meten met die van andere (internationale) bedrijven. Het streven van Essent is erop gericht om eind 2008 tot de best presterende bedrijven in Nederland te behoren met een DART-score kleiner dan 1.

In 2005 zal veel aandacht worden gegeven aan het verder versterken van het veiligheidsbewustzijn van eerstelijns leidinggevend en alle overige Essent werknemers. Tevens zal een reeks van maatregelen worden ingevoerd om de verkeersveiligheid voor medewerkers te vergroten: stimulering van het gebruik van winterbanden, cursussen ter verbetering van het rijgedrag en beperking van het mobiel telefoneren in de auto. Bovendien zal in elk van de bedrijfsonderdelen een zogeheten *contractor safety board* worden ingesteld om ervoor te zorgen dat ook toeleveranciers en (onder)aannemers de veiligheidsnormen van Essent naleven. Behalve aan veiligheid zal in 2005 worden gewerkt aan de gezondheids- en milieuaspecten van het HSE-programma in de vorm van projecten gericht op (drink)water- en energiebesparing bij de uitoefening van bedrijfsactiviteiten.

Human Resources Management

In de strijd om de klant in een geliberaliseerde markt komt het erop aan dat elke medewerker over de juiste kennis en vaardigheden beschikt en wordt ondersteund door efficiënte klantgeoriënteerde processen. Tot op medewerkersniveau streeft Essent naar *operational excellence*. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid van management en medewerkers.

Door middel van Human Resources Management (HRM) worden de omstandigheden gecreëerd waarbinnen medewerkers een optimale bijdrage kunnen leveren aan het resultaat van Essent en zich tevens permanent kunnen ontwikkelen. Het is vervolgens aan de medewerkers om van de geboden mogelijkheden gebruik te maken. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor het op peil houden van hun kennis en vaardigheden en daarmee voor hun inzetbaarheid op de langere termijn. Van leden van de diverse managementniveaus wordt verwacht dat zij medewerkers bij die ontwikkeling van hun functioneren actief begeleiden. Dit alles vanuit het besef dat sturen op individuele resultaten niet los kan worden gezien van het sturen op resultaten van Essent als geheel. Management en medewerkers beschikken hiertoe over professionele systemen op het gebied van resultaat- en competentie management.

Essent beschikt over twee eigen opleidingsfaciliteiten, te weten de Essent Retail School en het Essent Netwerk Opleidingscentrum. De Retail School verzorgt een reeks van opleidingen voor zowel de medewerkers van Essent Retail als andere Essent bedrijfsonderdelen over onder meer ICT, administratieve processen, communicatievaardigheden en productkennis. Het Netwerk Opleidingscentrum biedt eigen personeel en medewerkers van derden, zoals aannemers, de mogelijkheid trainingen te volgen op het gebied van techniek en veiligheid. De opleidingen zijn gebaseerd op de actuele wet- en regelgeving en worden waar nodig aangevuld met bedrijfsspecifieke instructies. Daarnaast wordt door Essent Energie veel aandacht besteed aan de tijdige instroom van

jonge technici in functies bij haar energieproductiebedrijf. Zij werkt daartoe nauw samen met Regionale Opleidings Centra.

Structurele aandacht voor *management development* zorgt ervoor dat werknemers met managementpotentieel tijdig worden geïdentificeerd. Hierdoor wordt het mogelijk om opvolgers voor het huidige management ook uit eigen gelederen te rekruteren. Zo begeleidt het Essent *Leadership Programme* medewerkers bij de verdere ontwikkeling van hun managementvaardigheden en ondersteunt het Essent *Career Development Programme* medewerkers op midden-kaderniveau in hun loopbaanontwikkeling. De noodzakelijke instroom van jong talent wordt zeker gesteld met behulp van het gelijknamige traineeprogramma. *Succession planning* garandeert dat voor managers op sleutelposities tijdig een opvolger beschikbaar is.

Bij Essent (in Nederland, Duitsland en België) werkten eind 2004 in totaal bijna 12.000 mensen. Het aantal vrouwelijke werknemers neemt geleidelijk toe en bedroeg in 2004 19% van de totale populatie. Het aantal vrouwen in managementfuncties stijgt eveneens. Eind 2004 werd 13% van de hogere managementfuncties binnen Essent bekleed door een vrouw (2003: 10%).

Als gevolg van de instelling van een vacaturestop had Essent in 2004 een beperkte instroom van 2,5%; de uitstroom bedroeg 4,4%. Het ziekteverzuim bedroeg voor geheel Essent in 2004 4,5%; een daling ten opzichte van 2003 met 0,4%.

In het personeelsbestand van Essent neemt de zogeheten babyboomgeneratie een grote plaats in. Deze werknemers zullen in de komende jaren de (pre)pensioengerechtigde leeftijd bereiken. Door de ontwikkeling van gericht ouderensbeleid wordt getracht hen tot het moment dat zij (gefaseerd) uitstromen een passende werkkring te blijven bieden.

Essent is een bedrijf met een geografisch wijd verspreid kantorennetwerk. Door medewerkers wordt een fors

aantal (auto)kilometers gemaakt naar en tussen de diverse locaties. Om de risico's voor medewerkers te verkleinen en de schadelijke invloed op het milieu te verminderen, heeft Essent besloten enerzijds het aantal vestigingen geleidelijk terug te brengen en te concentreren rond openbaar vervoersknooppunten en anderzijds het gebruik van flex- en thuiswerkplekken te stimuleren.

In 2004 is opnieuw een medewerkersonderzoek gehouden. De participatiegraad was met 80% wederom hoog (2003: 84%). De uitkomsten ervan lieten op een aantal punten een significante verbetering zien ten opzichte van de resultaten van het jaar ervoor. Men is meer tevreden over de gehanteerde managementstijl, de aandacht voor de individuele medewerker en de wijze van beoordeling van diens prestaties.

Ook het oordeel over de betrachte mate van transparantie (resultierend in een grotere bekendheid met bedrijfsdoelen en -strategie) was veel positiever. Het onderzoek wees verder

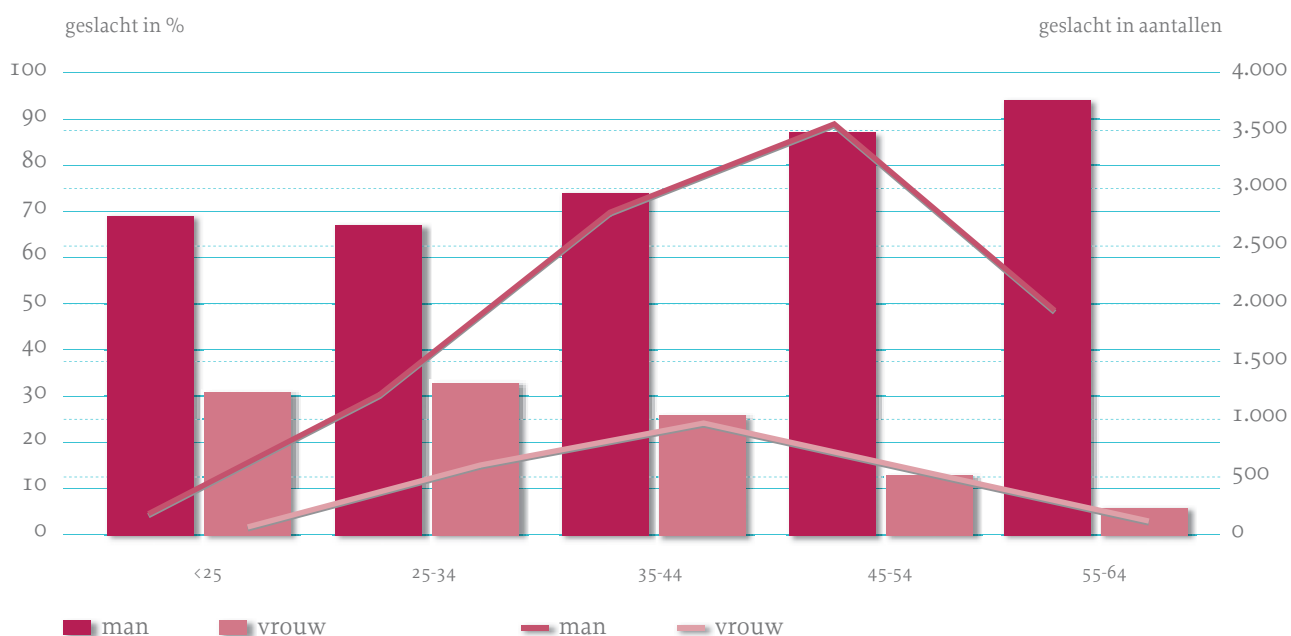
uit dat blijvende aandacht gegeven dient te worden aan de ontwikkeling van de bedrijfscultuur in een richting die aansluit op de missie en strategie van de onderneming.

Op 31 december 2004 eindigde het Sociaal Plan dat als arbeidsvoorwaardelijk kader diende bij de totstandkoming van Essent. De onderhandelingen met de vakorganisaties over een nieuw plan zullen naar verwachting in het voorjaar van 2005 kunnen worden afgerond.

Medezeggenschap

Met de diverse organen van de medezeggenschap is in 2004 intensief overleg gevoerd: met de ondernemingsraden binnen de bedrijfsonderdelen, met de Centrale Ondernemingsraad (COR) op holdingniveau en met de Europese Ondernemingsraad in geval van grensoverschrijdende aangelegenheden. Vooral met de COR is uitvoerig gesproken over de plannen van de minister van Economische Zaken inzake eigendomssplitsing van het netwerkbedrijf. De COR heeft ten aanzien van dit

Leeftijdverdeling naar geslacht in percentages respectievelijk in aantallen in 2004

onderwerp ook zijn eigen verantwoordelijkheid genomen. Binnen LME (Landelijk Medezeggenschapsplatform Energiedistributiebedrijven)- verband is de aanzet gegeven tot een gemotiveerde afwijzing van de plannen van de minister, uitmondend in een landelijke protestmanifestatie in Den Haag op 12 november 2004. Hieraan namen ruim 3.000 werknemers van energiebedrijven deel.

Andere onderwerpen van overleg met de COR waren de voortgang in de herstructurering van de milieuportefeuille, het nieuwe structuurregime en de door de COR opgestelde Gedragscode Inrichten Medezeggenschap, gericht op een verdere professionalisering van het medezeggenschapswerk.

In 2005 zal de medezeggenschap in toenemende mate betrokken zijn bij de implementatie van het organisatieveranderingsprogramma 'Stroomlijnen'.

Informatie- en communicatietechnologie

ICT-voorzieningen spelen in de bedrijfsvoering van Essent een zeer belangrijke rol. Op vele plaatsen in de onderneming zijn zij bepalend voor de mate en het tempo waarin Essent kan groeien naar *operational excellence*.

In 2004 is veel energie gestoken in het efficiënter inrichten van de ICT-omgeving en is na gedeeltelijke outsourcing en standaardisatie een betere prijs-prestatieverhouding tot stand gebracht.

Naast het optimaliseren van de ondersteunende rol van ICT is in 2004 in toenemende mate aandacht besteed aan het leveren van een rechtstreekse bijdrage door ICT aan winstgevend groei van de onderneming. Na geruime ervaring te hebben opgedaan met de uitlezing op afstand van elektriciteits- en gasmeters bij zakelijke klanten is een onderzoek gestart naar vergelijkbare toepassingsmogelijkheden bij consumenten. Door daarnaast meer gebruik te maken van internet kan een betere en directere informatie-uitwisseling met klanten

plaatsvinden. Hierdoor kan de onderneming onder meer een betere inschatting van het inkoopvolume maken en zo haar inkooprisico beperken. Om aan al deze ontwikkelingen op gestructureerde wijze aandacht te kunnen besteden is in 2004 een nieuwe ICT-bestuursstructuur opgezet. Door rollen en verantwoordelijkheden duidelijk af te bakenen en toe te wijzen aan verschillende niveaus in de organisatie, is een meer eenduidige aansturing van ICT-aangelegenheden bewerkstelligd.

Het organisatieveranderingsprogramma 'Stroomlijnen' zal ook de nodige consequenties hebben voor de huidige ICT-voorzieningen. Met de nieuwe bestuursstructuur kunnen deze ontwikkelingen op adequate wijze worden vormgegeven.

Onderzoek en ontwikkeling

Een belangrijke bijdrage aan het bereiken van *operational excellence* moet worden geleverd door onderzoek en ontwikkeling. In 2004 waren de inspanningen gericht op een aantal speerpunten, zoals de verdere verduurzaming van de energieproductie en van het afvalmanagement.

De meeste grootschalige kolengestookte elektriciteitscentrales van Essent zijn inmiddels technisch geschikt gemaakt voor het meestoken van schone biomassa. Extra milieuwinst kan nog worden behaald door ook voor gasgestookte centrales een meer duurzame brandstof te kiezen. Essent Energie heeft gedurende anderhalf jaar proeven gedaan met het meestoken van zogeheten bio-olie in plaats van zware stookolie. Het gaat om schone bio-olie (voornamelijk palmolie) die valt binnen de door Essent gehanteerde strenge definitie, zoals nader toegelicht in de paragraaf over duurzame energie. Met deze door bio-olie opgewekte elektriciteit voldoet de onderneming aan alle eisen voor Groene Stroom. Eind 2004 kon Essent de beslissing nemen om bio-olie definitief aan de brandstofmix toe te voegen. Als gevolg van het meestoken van bio-olie vermindert de jaarlijkse uitstoot van CO₂, NO_x en stofdeeltjes aanzienlijk.

Ook in de verwerking van afvalstromen is in 2004 na zorgvuldig onderzoek een belangrijke verbetering doorgevoerd. Voor de verwerking van ONF (organische natte fractie; een mengsel van groente- en fruitresten, zand en vocht) kan sinds medio 2004 een methode worden toegepast die twee treden hoger is geplaatst op de Ladder van Lansink. Deze in de Wet Milieubeheer vastgelegde voorkeursvolgorde voor een milieuverantwoorde verwerking van afvalstromen noemt als minst wenselijk alternatief het storten van afval. Tot voor kort leek dat voor ONF de enig toepasbare methode. Na onderzoek door Essent Milieu blijkt ONF nu ook te kunnen worden ingezet als brandstof voor de opwekking van energie, een aanwending die uit milieu-oogpunt verre de voorkeur verdient.

Behalve aan de verbetering van fysieke processen heeft Essent in 2004 ook gewerkt aan de doorontwikkeling van administratieve processen. In een aantal gevallen werd reeds een (ISO-)certificering behaald, zoals voor het functioneren van het Essent Shared Services Centre, dat de meteropname, de facturering en het debiteurenbeheer voor alle huishoudelijke energiekanten van Essent verzorgt, en voor de storingsregistratie van Essent Netwerken.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Sinds haar oprichting besteedt Essent aandacht aan een groot aantal onderwerpen die vallen binnen het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Zo houdt Essent zich bezig met activiteiten variërend van de productie van duurzame energie en de ontwikkeling van duurzaamheidskeurmerken, zoals de Essent Green Gold Standard voor schone biomassa, tot de aanleg van afvalstortplaatsen in ontwikkelingslanden. En voorts met activiteiten die uiteenlopen van de kostenloze scholing van gemeentambtenaren op het gebied van veiligheidscontroles van elektriciteits- en gasinstallaties in woningen en bedrijfsgebouwen tot het beschikbaar stellen voor hergebruik van WKK's (Warmte Kracht installaties).

De ondernemingsactiviteiten van Essent omvatten een veelheid aan werkzaamheden die als maatschappelijk

verantwoord mogen gelden, maar die niet als zodanig worden onderscheiden. In beginsel acht Essent dat ook niet noodzakelijk, omdat de onderneming van oordeel is dat MVO onderdeel moet zijn van het dagelijks handelen. Toch heeft Essent in 2004 besloten haar inspanningen met betrekking tot MVO beter zichtbaar te maken met de bedoeling er vervolgens meer gerichte energie aan te besteden. De onderneming heeft een breed samengestelde werkgroep opdracht gegeven de verschillende MVO-initiatieven te inventariseren en daarna in te passen in een Essent breed MVO-werkplan voor 2005 en verder. De werkgroep rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter van de Raad van Bestuur. Als werkdefinitie van MVO hanteert de werkgroep de volgende omschrijving:

MVO is een wijze van bedrijfsvoering waarbij de onderneming haar positieve en negatieve invloed op de maatschappij in het algemeen en op haar stakeholders in het bijzonder in haar belangenafweging betreft en daaruit vervolgens een weloverwogen keuze afleidt die een bijdrage levert aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken.

Voor 2004 heeft de werkgroep een aantal speerpunten van beleid geformuleerd, waaronder de brandstofmix voor elektriciteitscentrales, de CO₂-emissiepolitiek, klanttevredenheid, veiligheid en het sponsorbeleid.

Voor 2005 stelt de werkgroep zich ten doel zowel het proces (prestatie-indicatoren, rapportage, verificatie), maar vooral ook de inhoud (centrale thema's, meetbare doelstellingen) van MVO voor Essent nader vorm te geven. Een belangrijke plaats zal daarbij opnieuw worden ingeruimd voor communicatie en dialoog met de interne en externe *stakeholders* van Essent.

Sponsor- en donatiebeleid

Essent voert zowel een sponsor- als een donatiebeleid. Voor de gelden die zij in het kader van het sponsorbeleid ter beschikking stelt verwacht zij een tegenprestatie, bijvoorbeeld in de vorm van naamsvermelding. Donaties zijn giften, die op niet-commerciële voorwaarden worden verstrekt.

Met haar sponsorbeleid wil Essent mede invulling geven aan haar kernwaarden: openheid, effectiviteit en gedrevenheid. Het sponsorbeleid richt zich op een aantal aandachtsgebieden, waaronder wetenschap en technologie, sport en maatschappij. In het geval van sponsoring van maatschappelijke doelen heeft Essent nadrukkelijk gekozen voor het hoofdsponsorschap van het Wereld Natuur Fonds (WNF). Deze samenwerking beperkt zich niet tot gezamenlijke promotie van duurzame producten als Groene Stroom, maar heeft ook doelstellingen op het gebied van kennisdeling en de ontwikkeling van duurzame producten. Een goed voorbeeld van zo'n product dat in samenwerking met het WNF is ontwikkeld, is Essent Groen voor Gas. Van dit product garanderen Essent en het WNF dat de door het gasverbruik veroorzaakte CO₂-uitstoot voor 100% wordt gecompenseerd door de aanplant van bomen in Nederland en andere delen van de wereld. Alle bosaanplantprojecten voldoen aan de richtlijnen van de Verenigde Naties (*United Nations Framework Convention on Climate Change*) en hebben

het *Forest Stewardship Council (FSC)* keurmerk. Het WNF houdt toezicht op en controleert alle projecten. Verder steunt Essent wetenschappelijk onderzoek naar bijvoorbeeld klimaatverandering op de noordpool.

Een andere vorm van maatschappelijke sponsoring is de ondersteuning van de weekendschool die op 1 januari 2006 in Tilburg een nieuwe vestiging zal openen. Gemotiveerde kinderen in de basisschoolleeftijd en afkomstig uit achterstandswijken krijgen in een driejarig programma de kans kennis te maken met de wereld van kunst en wetenschap. Essent levert financiële steun, maar ook docenten uit haar eigen werknemersgelederen.

Met haar donatiebeleid ondersteunt Essent een veelheid aan meest kleinschalige, lokale activiteiten van zeer uiteenlopende aard. Dit beleid is vooral gericht op de versteviging van Essents regionale verankering.

Natuurlijk is winst in een gezonde organisatie belangrijk, maar veiligheid staat bij ons voorop.

Financiële gang van zaken

Resultaatontwikkeling

De netto-omzet van Essent is in 2004 met 4,0% gestegen tot EUR 7,4 miljard. Het grootste deel van de omzetgroei is autonoom (3,3%). Een beperkt deel van de stijging is het gevolg van de acquisitie van Kom-Strom AG. Met name de producten Elektriciteit en Gas hebben in belangrijke mate aan de omzetstijging bijgedragen. De omzetstijging in de producten Elektriciteit en Gas is mogelijk gemaakt door hogere transport- en leveringstarieven. De omzet in het segment Milieu bleef gelijk aan het niveau van 2003, vooral doordat de export van afval naar het buitenland in dit segment is gestabiliseerd in 2004.

De totale bruto marge inclusief overige bedrijfsopbrengsten steeg met 5,5% tot EUR 3,26 miljard. De bruto marge op Elektriciteit ontwikkelde zich positief (+4,3%), onder meer door hogere tarieven en lagere netwerkverliezen. Ook in 2004 werd Essent nog steeds geconfronteerd met de naweën van het fatale ongeval in de Amercentrale en de hiermee samenhangende revisieperiode. De Amercentrale is na een periode van acht maanden in mei 2004 weer in gebruik genomen. Daarnaast waren de windomstandigheden in 2004 slechter dan verwacht. Dit zorgde voor een rem op een verdere groei van de elektriciteitsmarge. De bruto marge Gas steeg voornamelijk door hogere gasprijzen (+5,6%). De margestijging op kabelactiviteiten bedroeg 12,7% en is vooral het gevolg van een toename van het aantal @Home klanten en daarnaast iets hogere CATV-tarieven. De marge van de milieu-activiteiten steeg met 7,4% met name door een betere benutting van de afvalverbrandingsinstallaties in Wijster en Moerdijk. De overige bedrijfsopbrengsten namen met 4,8% toe, ofwel een stijging van EUR 22,6 miljoen.

De bedrijfslasten stegen met 4,9% tot EUR 2,54 miljard. De stijging van de personeelskosten (8,8%) tot EUR 779,9 miljoen was voornamelijk het gevolg van de introductie van een regeling voor vervroegde uittreding van personeel van

55 jaar en ouder. Naar verwachting zullen ruim 400 medewerkers gebruik maken van deze regeling. De afschrijvingen daalden met 2,2% tot EUR 712,2 miljoen ondanks dat ook in 2004 sprake was van bijzondere waardeverminderingen van activa. De reguliere afschrijvingen bleven op eenzelfde niveau als in 2003. De kosten van uitbesteed werk zijn met 10,3% gestegen ten opzichte van 2003 tot EUR 979,7 miljoen. Dit is met name het gevolg van extra kosten voor tijdelijk personeel in verband met bemensing van de *callcenters*, het *shared services center* en het *front-office*. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt voor projecten die moeten leiden tot een effectievere en efficiëntere organisatie. Ondanks getroffen voorzieningen in 2004 met betrekking tot sanering van de locatie Buggenum en dubieuze debiteuren, daalden de overige kosten met 23,2% tot EUR 64,2 miljoen, vooral door een vrijval van gereserveerde niet-marktconforme kosten energiesector.

Het bedrijfsresultaat steeg met 7,6% tot EUR 725,6 miljoen. Uitgedrukt in procenten van de netto-omzet kwam het bedrijfsresultaat uit op 9,8%, een stijging met 0,3% ten opzichte van 2003 (2003: 9,5%).

De per saldo financiële lasten zijn met 4,7% gedaald tot EUR 200,3 miljoen. De rentelasten zijn in 2004 afgenomen als gevolg van het verder herstructureren en het terugbrengen van het rentedragende vreemd vermogen. De kosten voor de herstructurering van het rentedragende vermogen, EUR 24,9 miljoen, zijn in de financiële lasten inbegrepen en neutraliseren gedeeltelijk de daling van de rentelasten.

Het resultaat uit niet-geconsolideerde deelnemingen bedroeg in 2004 EUR 79,6 miljoen, een stijging van EUR 40,9 miljoen in vergelijking met 2003, en betreft voornamelijk de deelnemingen N.V. Elektriciteit Produktiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), Van Gansewinkel Groep B.V. en Stadtwerke Bielefeld GmbH.

Het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belasting over 2004 bedroeg EUR 604,9 miljoen. De belastingen over

dit resultaat bedragen EUR 144,5 miljoen, wat een effectieve belastingdruk betekent van 23,8%. Deze onderdruk is voornamelijk het gevolg van fiscaal vrijgestelde baten en deelnemingsvrijstellingen. De stijging van de effectieve druk ten opzichte van 2003 met 6,7% is voornamelijk het gevolg van een lagere waardering van voorvoegingsverliezen in verband met de termijn waarop de beschikbare verliescompensatie kan worden gerealiseerd, en de voor 2005 en latere jaren aangekondigde tariefsverlaging.

Het belang derden in het resultaat 2004 bedroeg EUR 34,1 miljoen, een stijging van EUR 6,2 miljoen ten opzichte van 2003. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de toename van het resultaat bij Stadtwerke Bremen. Na aftrek van het belang derden, kwam het netto resultaat in 2004 uit op EUR 426,3 miljoen. Dit is een stijging van 9,6% ten opzichte van 2003. Het netto resultaat per aandeel bedraagt EUR 2,85 (2003: EUR 2,60).

Kasstroom

Het geconsolideerde kasstroomoverzicht kan als volgt worden samengevat (in miljoenen euro's):

	2004	2003
kasstroom	184,0	- 127,8
uit operationele activiteiten	1.267,7	1.141,0
uit investeringsactiviteiten	- 637,5	- 501,9
uit financieringsactiviteiten	- 446,2	- 766,9

Als gevolg van een verbetering van het netto werkkapitaal is de kasstroom uit operationele activiteiten in 2004 toegenomen ten opzichte van 2003. Dit is vooral het gevolg van een verlaging van de handelsdebiteuren. De kasstroom uit investeringsactiviteiten betrof EUR - 637,5 miljoen in 2004 met name door investeringen in energie- en kabelnetwerken en windparken. In 2004 was de aflossing

op de rentedragende schulden lager dan in 2003 als gevolg van een eenmalige hoge aflossing in 2003 ten gevolge van de financiële herstructurering.

Acquisities en desinvesteringen

Het 45%-belang van Essent in het afvalverzamelbedrijf Van Gansewinkel Groep B.V. is in januari 2005 verkocht in het kader van de herstructurering van de milieu-activiteiten. Deze transactie wordt in de jaarrekening van 2005 verantwoord.

In 2004 is een belang van 51% in Kom-Strom AG verworven. Kom-Strom is actief op de Duitse markt in de handel van energie en wordt vanaf 17 juni 2004 integraal meegeconsolideerd. Kom-Strom droeg in 2004 reeds bij aan de netto winst.

De onderhandelingen uit hoofde van de definitieve prijsvorming met betrekking tot de verkoop van de wateractiviteiten door N.V. Nutsbedrijven Maastricht aan Waterleidingbedrijf Midden-Limburg zijn nog niet afgerond.

Vennootschapsbelasting

De Nederlandse energieactiviteiten van Essent vallen met ingang van 1 januari 1998 onder de vennootschapsbelastingplicht. Tot en met 2001 gold een tarief van 0%. Met ingang van 2002 zijn de Nederlandse energieactiviteiten aan het normale tarief van 34,5% onderworpen. De resultaten van de milieu- en kabelcomactiviteiten waren reeds onderworpen aan dit tarief.

In 2004 en voorgaande jaren heeft intensief overleg plaatsgevonden tussen de energiesector en de Belastingdienst over de waardering van de activa op de fiscale openingsbalans. Dit heeft in december 2003 geresulteerd in een akkoord over de fiscale waarde op de fiscale openingsbalans per 1 januari 1998 van de distributie-activa (zijnde de elektriciteits-, gas- en warmtenetwerken). Medio 2004 is hieromtrent de definitieve vaststellingsovereenkomst met de Belastingdienst gesloten. In deze vaststellingsovereen-

komst is eveneens overeenstemming bereikt over de fiscale afschrijvingstermijnen van de distributieactiva. Een akkoord over de productieactiva was reeds in 2002 bereikt.

Door het verschil tussen de fiscale waarde van de activa en de corresponderende waarde op de geconsolideerde balans van de Groep, en doordat fiscaal langere afschrijvingstermijnen worden gehanteerd, is een belastinglatentie gevormd. Bij de waardering van de latentie is een onvoorzienbare periode in acht genomen. In 2004 is deze belastinglatentie herberekend, gebruikmakend van de waarden en de te hanteren fiscale afschrijvingstermijnen zoals die in de vaststellingsovereenkomst van 2004 zijn overeengekomen.

De komende jaren zal het tarief vennootschapsbelasting stapsgewijs verlaagd worden van 34,5% in 2004 tot 30% in 2007. Bij de waardering van de belastinglatentie is rekening gehouden met deze veranderende tarieven.

Vermogensstructuur en financiering

Als gevolg van de positieve kasstromen konden de rentedragende schulden worden verlaagd met EUR 350,3 miljoen tot EUR 2,56 miljard. De verlaging van de langlopende schulden is vooral gerealiseerd door vervroegde aflossingen, wat een eenmalige last met zich mee bracht van EUR 14,7 miljoen. De verlaging van de rentedragende schulden had ook een positief effect op de vermogensstructuur. De verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen, de *gearing*, bedroeg ultimo 2004 44,8% (2003: 51,6%) en ligt in lijn met de Essent doelstelling dat de *gearing* lager dan 50% dient te zijn.

Het streven is de financieringsstructuur aan te passen aan de activaportefeuille. Gelet op de relatief lange levensduur van de activa, is het doel dat het aandeel langlopende rentedragende leningen minimaal 75% van het totale

rentedragende vreemde vermogen bedraagt. Ultimo 2004 was dit verhoudingsgetal 78,4%, tegenover 77,3% ultimo 2003.

Een deel van de variabele rentepositie is met behulp van *Interest Rate Swaps* geruild voor vaste renteverplichtingen. Omdat de kortlopende rentedragende schulden zijn teruggebracht tot EUR 553,9 miljoen is een *Interest Rate Swap* van EUR 250 miljoen ontbonden. Deze ontbinding resulteerde in een eenmalige last van EUR 8,1 miljoen.

Hoofdzakelijk als gevolg van het hogere resultaat is de rentedekking verbeterd. Essent streeft naar een rentedekking van minimaal 7,5x. Voor 2004 bedroeg de rentedekking 7,6x, tegenover 6,9x voor 2003. Indien de eenmalige financieringskosten buiten beschouwing worden gelaten bedraagt de rentedekking 8,7x voor 2004 (2003: 7,7x).

In december 2004 is een gecommiteerde 5-jaars bankfaciliteit afgesloten van EUR 2,0 miljard. Deze faciliteit vervangt een soortgelijke EUR 1,5 miljard kredietfaciliteit, die bestond uit 2 tranches, vervallend per 2005 respectievelijk 2008. De faciliteit is bedoeld als back-up voor de financiering van het werkkapitaal en algemene bedrijfsdoelen. De 13 participerende banken vormen de bankiersgroep van Essent.

B-MAP gelden

Door de afloop van het B-MAP is Essent, na een periode van tien jaar, eind 2000 gestopt met het innen van de B-MAP heffing. De nog niet uitgegeven gelden zijn conform de 'set van afspraken 1997' en aanvullende afspraken met de minister van Economische Zaken toegezegd en opgenomen onder de kortlopende schulden. Het bedrag aan toezeggingen bedraagt EUR 6,6 miljoen. Jaarlijks wordt over de toezeggingen en bestedingen verantwoording afgelegd aan de minister van Economische Zaken via EnergieNed.

Dividendvoorstel

Essent heeft met haar aandeelhouders afgesproken dat de onderneming ernaar zal streven om een marktconform dividend uit te keren. Hierdoor wordt bereikt dat aandeelhouders een vergoeding ontvangen die past bij het toenemende risico dat aan het bezit van onze aandelen is verbonden. Het risico dat in aandelen ligt besloten, is gerelateerd aan het steeds groeiende deel van onze resultaten dat wordt behaald in markten met volledige concurrentie.

Over het netto resultaat van 2003 is 40% in de vorm van dividend beschikbaar gesteld aan de aandeelhouders (2002: 35%). Wij stellen voor om dit te continueren en over het boekjaar 2004 40% van het netto resultaat van EUR 426,3 miljoen voor uitkering in de vorm van contant dividend beschikbaar te stellen. Indien dit voorstel wordt aangenomen betekent dit een contant dividend van EUR 170,5 miljoen, per aandeel EUR 1,14 (2003: EUR 1,04 per aandeel), een stijging van 9,6%.

IFRS-paragraaf

Inleiding

Met ingang van het boekjaar 2005 stelt Essent haar financiële verslaggeving op in overeenstemming met International Financial Reporting Standards, IFRS. Voor Essent betekent dit dat met ingang van het halfjaarbericht 2005 op basis van IFRS gerapporteerd zal worden. De eerste jaarrekening van Essent op basis van IFRS zal de jaarrekening over 2005 zijn.

Op dit moment zijn nog niet alle IFRS-standaarden die in de jaarrekening 2005 moeten of mogen worden toegepast definitief vastgesteld en bekrachtigd door de Europese Commissie. De grondslagen zoals gebruikt voor het opstellen van de voorlopige IFRS-cijfers over 2004 kunnen daarom afwijken van de grondslagen welke zullen worden toegepast voor de opstelling van de jaarrekening 2005 en de bijbehorende vergelijkende cijfers over 2004.

Bijgaande cijfers zijn opgesteld naar huidige inzichten en interpretatie van de IFRS-standaarden waarbij vermeld dient te worden dat deze een voorlopig karakter hebben en dat de eerder genoemde afwijkingen die in de toekomst op kunnen treden invloed kunnen hebben op het eigen vermogen en het resultaat.

Op de gepresenteerde IFRS-cijfers over 2004 is geen accountantscontrole toegepast.

De conversiedatum van de huidige in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving ('NL GAAP') naar IFRS is 1 januari 2004. In 2004 vindt door Essent nog geen toepassing van IAS 32¹ en IAS 39¹ plaats. Deze standaarden worden toegepast vanaf 1 januari 2005, waarbij het effect van waardering als gevolg van toepassing van deze standaarden via het eigen vermogen zal worden verwerkt.

Met inachtneming van dit voorlopige karakter worden de voor Essent belangrijkste wijzigingen tussen de huidige in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en IFRS naar huidige inzichten hierna op hoofdlijnen toegelicht. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen presentatiewijzigingen en waarderingswijzigingen.

Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's.

¹ IAS 32 en 39 hebben betrekking op financiële instrumenten (Financial Instruments).

Invloed op het groepsvermogen per 1 januari 2004

De invloed van IFRS op het groepsvermogen per 1 januari 2004 is als volgt te presenteren:

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	eigen vermogen	minderheids- belang derden	groeps- vermogen
stand per 1 januari 2004 NL GAAP	2.555,6	171,6	2.727,2
wijzigingen als gevolg van toepassing IFRS:			
IAS 16 materiële vaste activa:			
- annuïtaire afschrijving	- 89,1	- 26,1	- 115,2
- componentenbenadering	24,0	-	24,0
- overig	- 9,0	- 1,7	- 10,7
IAS 19 personeelsbeloningen:			
- ziektekostenverzekering (oud-)werknemers	- 89,8	-	- 89,8
- diensttijdgebonden uitkeringen	- 47,0	-	- 47,0
- pensioenen	- 28,5	- 27,4	- 55,9
IAS 23 financieringskosten:			
- geactiveerde (bouw)rente	- 126,8	- 28,4	- 155,2
IAS 28 investeringen in geassocieerde deelnemingen	61,0	60,3	121,3
wijzigingen als gevolg van overige standaarden	3,4	5,5	8,9
IAS 12 latente belastingen	80,0	30,7	110,7
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
totaal wijzigingen als gevolg van toepassing IFRS	- 221,8	12,9	- 208,9
stand per 1 januari 2004 IFRS	2.333,8	184,5	2.518,3

Invloed op de kerncijfers

In onderstaand overzicht worden de belangrijkste gevolgen van de overgang naar IFRS zichtbaar gemaakt.

		IFRS 2004	NL GAAP 2004
	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>		
resultaat			
netto-omzet		7.403	7.413
kostprijs omzet		4.354	4.354
bruto marge		3.049	3.059
overige bedrijfsopbrengsten		120	202
bedrijfslasten excl. afschrijvingen en waardeverminderingen		1.716	1.824
afschrijvingen en waardeverminderingen		715	712
bedrijfsresultaat		738	725
EBITDA		1.533	1.517
EBIT		818	805
financiële baten en lasten		- 211	- 200
resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		607	605
netto resultaat		420	426
ratio's resultaat			
bedrijfsresultaat in % van de netto-omzet	%	10,0	9,8
netto-omzet per gemiddeld aantal personeelsleden		0,646	0,646
totaal rentedragend vreemd vermogen gedeeld door EBITDA		1,7	1,7
ROIC	%	12,4	12,0
ROE	%	17,2	15,7

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	IFRS 2004	NL GAAP 2004
balans			
netto werkkapitaal		- 201	- 357
materiële vaste activa		5.334	5.865
balanstotaal		8.381	8.580
eigen vermogen		2.542	2.887
groepsvermogen		2.809	3.154
langlopende schulden		2.007	2.007
kortlopende rentedragende schulden		554	554
totaal rentedragend vreemd vermogen		2.561	2.561
totaal financiering (exclusief liquide middelen)		5.370	5.715
ratio's balans			
groepsvermogen in % van totaal financiering	%	52,3	55,2
solvabiliteit	%	33,5	36,8
investeringsratio's			
	<i>streefwaarden</i>		
rentedekking	7,5	7,3	7,6
langlopende schulden in % van totaal rentedragend vreemd vermogen	> 75%	78,4	78,4
gearing	< 50%	47,7	44,8
informatie per aandeel			
netto resultaat	<i>euro's</i>	2,81	2,85
dividend [‡]	<i>euro's</i>	1,12	1,14
pay-out ratio	%	40,0	40,0

[‡] NL GAAP 2004: voorgesteld dividend

Balans- en investeringsratio's zijn gebaseerd op de stand ultimo 2004.

Invloed op de balans per 31 december 2004

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	NL GAAP			IFRS
	31 december 2004	presentatie	waardering	
materiële vaste activa	5.864,9	- 303,3	- 227,6	5.334,0
immateriële vaste activa	29,8	141,6	9,0	180,4
financiële vaste activa	1.042,6	- 62,3	112,3	1.092,6
totaal vaste activa	6.937,3	- 224,0	- 106,3	6.607,0
voorraden	147,0	- 10,1	-	136,9
vorderingen	1.153,1	126,1	0,8	1.280,0
kortlopende niet-rentedragende schulden en overlopende passiva	- 1.656,9	35,7	3,2	- 1.618,0
netto werkkapitaal	- 356,8	151,7	4,0	- 201,1
geïnvesteed vermogen	6.580,5	- 72,3	- 102,3	6.405,9
groepsvermogen	3.154,4	-	- 345,6	2.808,8
voorzieningen	1.208,1	- 58,3	243,3	1.393,1
rentedragende schulden				
- langlopend	2.007,0	0,4	-	2.007,4
- kortlopend	553,9	- 0,1	-	553,8
	2.560,9	0,3	-	2.561,2
liquide middelen	- 342,9	- 14,3	-	- 357,2
financiering	6.580,5	- 72,3	- 102,3	6.405,9

Invloed op de balans per 1 januari 2004

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	NL GAAP 31 december 2003	presentatie	waardering	IFRS 1 januari 2004
materiële vaste activa	5.989,3	- 400,9	- 237,2	5.351,2
immateriële vaste activa	-	167,9	5,2	173,1
financiële vaste activa	984,1	- 133,9	233,0	1.083,2
totaal vaste activa	6.973,4	- 366,9	1,0	6.607,5
voorraden	126,6	- 11,4	2,2	117,4
vorderingen	1.284,0	286,5	0,4	1.570,9
kortlopende niet-rentedragende schulden en overlopende passiva	- 1.598,6	31,9	1,6	- 1.565,1
netto werkkapitaal	- 188,0	307,0	4,2	123,2
geïnvesteerd vermogen	6.785,4	- 59,9	5,2	6.730,7
groepsvermogen	2.727,2	-	- 208,9	2.518,3
voorzieningen	1.288,1	- 41,2	214,1	1.461,0
rentedragende schulden				
- langlopend	2.251,5	8,7	-	2.260,2
- kortlopend	659,7	- 11,6	-	648,1
	2.911,2	- 2,9	-	2.908,3
liquide middelen	- 141,1	- 15,8	-	- 156,9
financiering	6.785,4	- 59,9	5,2	6.730,7

Invloed op de winst- en verliesrekening 2004

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	NL GAAP 2004	presentatie	waardering	IFRS 2004
netto-omzet		7.413,3	- 9,9	-	7.403,4
kostprijs omzet		4.354,1	-	-	4.354,1
bruto marge		3.059,2	- 9,9	-	3.049,3
geactiveerde productie voor het eigen bedrijf		85,0	- 85,0	-	-
overige bedrijfsopbrengsten		117,4	2,3	0,2	119,9
totaal bruto marge inclusief overige bedrijfsopbrengsten		3.261,6	- 92,6	0,2	3.169,2
personeelslasten		779,9	- 65,8	- 7,3	706,8
afschrijvingen en waardeverminderingen					
materiële en immateriële vaste activa		712,2	- 0,1	2,9	715,0
kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten		979,7	- 27,9	3,5	955,3
overige bedrijfskosten		64,2	1,8	- 11,9	54,1
totaal bedrijfslasten		2.536,0	- 92,0	- 12,8	2.431,2
bedrijfsresultaat		725,6	- 0,6	13,0	738,0
financiële baten en lasten		- 200,3	0,1	- 11,2	- 211,4
resultaat deelnemingen		79,6	0,8	- 0,1	80,3
resultaat voor belastingen		604,9	0,3	1,7	606,9
belastingen over resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		- 144,5	0,3	- 15,0	- 159,2
resultaat na belastingen		460,4	0,6	- 13,3	447,7
belang derden in resultaat		- 34,1	- 0,6	7,0	- 27,7
netto resultaat		426,3	-	- 6,3	420,0
netto resultaat per aandeel					
netto resultaat per aandeel	<i>in euro's</i>	2,85			2,81

Toelichting op de belangrijkste wijzigingen als gevolg van IFRS

Belangrijkste presentatiewijzigingen

Balans

Invloed op het werkkapitaal

Uit de invloed op de balans per 31 december 2004 en 1 januari 2004 blijkt dat onder toepassing van IFRS het werkkapitaal toeneemt met EUR 151,7 miljoen respectievelijk EUR 307,0 miljoen als gevolg van presentatiewijzigingen.

De toename wordt veroorzaakt door de volgende presentatiewijzigingen:

	31-12-2004	1-1-2004
investeringsverplichtingen in materiële vaste activa	136,4	161,0
presentatie van posten in de vaste activa naar vlottende activa	68,4	209,0
kortlopend deel voorzieningen	- 59,1	- 61,0
overig	6,0	- 2,0
toename werkkapitaal	151,7	307,0

De onder NL GAAP verantwoorde investeringsverplichtingen zijn onder toepassing van IFRS niet langer toegestaan.

Onder toepassing van IFRS worden vaste activa waarbij een stellig voornemen tot vervreemding binnen een jaar bestaat gepresenteerd onder de vlottende activa. Het effect op het werkkapitaal heeft voor een belangrijk deel betrekking op het voornemen tot verkoop van onderdelen binnen het segment Milieu.

IFRS kent een stringente verwerkingswijze van posten in de balans als lang- en kortlopend. Als gevolg hiervan is het kortlopend deel van de voorzieningen gepresenteerd onder de niet-rentedragende kortlopende schulden als onderdeel van het werkkapitaal, in tegenstelling tot NL GAAP waarbij het in de toelichting op de balans is opgenomen.

Invloed op de financiering

Uit de invloed op de balans per 31 december 2004 en 1 januari 2004 blijkt dat onder toepassing van IFRS de financiering afneemt met EUR 72,3 miljoen respectievelijk EUR 59,9 miljoen. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de gewijzigde presentatie van het kortlopend deel van de voorzieningen zoals bovenstaand toegelicht. Invloed op de liquide middelen wordt veroorzaakt door wijziging in de consolidatiekring onder toepassing van IFRS.

Overige presentatiewijzigingen

De herrubricering van materiële vaste activa naar immateriële vaste activa betreft hoofdzakelijk investeringen in applicatie-software, welke onder toepassing van IFRS onder de immateriële vaste activa dienen te worden gepresenteerd.

Winst- en verliesrekening 2004

Geactiveerde productie

Onder toepassing van IFRS is het niet toegestaan geactiveerde productie op te nemen als overige bedrijfsopbrengsten. In plaats daarvan wordt de geactiveerde productie (EUR 85,0 miljoen) als volgt in mindering gebracht op de kostensoorten waarop de geactiveerde productie betrekking heeft.

	2004
personeelskosten	- 65,8
overige kostensoorten	- 19,2
totaal	- 85,0

Overige presentatiewijzigingen

De overige presentatiewijzigingen hebben betrekking op consolidatie- en deconsolidatie-effecten.

Belangrijkste waarderingswijzigingen

Balans

Materiële vaste activa

Uit de invloed op de balans per 31 december 2004 en 1 januari 2004 blijkt dat onder toepassing van IFRS de materiële vaste activa afneemt met EUR 227,6 miljoen respectievelijk EUR 237,2 miljoen door waarderingswijzigingen.

De afname wordt veroorzaakt door de volgende waarderingswijzigingen:

	31-12-2004	1-1-2004
annuïtaire afschrijving	- 119,1	- 115,2
geactiveerde bouwrente	- 120,4	- 135,2
overig	11,9	13,2
afname materiële vaste activa	- 227,6	- 237,2

Annuitaire afschrijving

Onder NL GAAP werden de glasvezelnetwerken van de zogenaamde eerste, tweede en derde orde netvlakken in lijn met de in de jaren toenemende capaciteitsbenutting annuïtair afgeschreven; dit geldt ook voor de afvalverbrandingsinstallaties. Onder IFRS is deze verwerkingswijze niet toegestaan en wordt retrospectief de lineaire afschrijvingsmethode toegepast, hetgeen resulteert in een afname van de materiële vaste activa.

Geactiveerde bouwrente

Onder NL GAAP is door Essent bouwrente geactiveerd bij de bouw van elektriciteitscentrales en verbrandingsinstallaties. Hoewel deze verwerkingswijze onder IFRS nog steeds is toegestaan, heeft Essent ervoor gekozen met terugwerkende kracht te kiezen voor activeering exclusief bouwrente, hetgeen resulteert in een afname van de materiële vaste activa. Deze keuze wordt aanbevolen door IFRS.

Financiële vaste activa

Uit de invloed op de balans per 31 december 2004 en 1 januari 2004 blijkt dat onder toepassing van IFRS de financiële vaste activa toeneemt met EUR 112,3 miljoen respectievelijk EUR 233,0 miljoen door waarderingswijzigingen.

De toename wordt veroorzaakt door de volgende waarderingswijzigingen:

	31-12-2004	1-1-2004
deelnemingen	- 1,4	124,8
latente belastingen	133,8	128,2
overig	- 20,1	- 20,0
toename financiële vaste activa	112,3	233,0

Deelnemingen

Als gevolg van IFRS zijn de economische belangen die niet tot de groep behoren (deelnemingen) omgezet naar IFRS-grondslagen. Dit heeft met name in het segment Internationaal geresulteerd in een toename van de post deelnemingen. Door het beschikbaar komen van nieuwe informatie, is de waarde van de deelneming Stadtwerke Bielefeld GmbH, een deelneming van de groepsmaatschappij Stadtwerke Bremen AG, aangepast in 2004 onder NL GAAP. Deze waardevermeerdering is onder IFRS reeds per 1 januari 2004 doorgevoerd.

Latente belastingen

Afnames in het groepsvermogen door toepassing van IFRS zijn beschouwd als tijdelijke verschillen waarvoor een actieve belastinglatentie is gevormd. De waardering van deze actieve latentie is, in overeenstemming met NL GAAP, vooral bepaald door de winstverwachtingen van de onderliggende activiteiten en dus door de voorzienbaarheid van de inning van deze vordering op lange termijn.

Voorzieningen

Uit de invloed op de balans per 31 december 2004 en 1 januari 2004 blijkt dat onder toepassing van IFRS de voorzieningen toenemen met EUR 243,3 miljoen respectievelijk EUR 214,1 miljoen door waarderingswijzigingen.

De toename wordt veroorzaakt door de volgende waarderingswijzigingen:

	31-12-2004	1-1-2004
ziektkostenverzekering (oud-)werknemers	101,3	84,4
diensttijdgebonden uitkeringen	43,6	47,0
assurantiefonds eigen risico	- 7,0	- 14,0
groot onderhoud	- 60,3	- 48,3
amovering	33,9	34,1
pensioenen	59,8	63,1
belastinglatentie	43,9	19,7
afwerking stortplaatsen	26,7	26,2
overige voorzieningen	1,4	1,9
toename voorzieningen	243,3	214,1

Ziektekostenverzekering (oud-)werknemers

Onder IFRS wordt bij de bepaling van de voorziening ziektekostenverzekering (oud-)werknemers een toekomstgerichte methode gebruikt waarbij de jaarlijks toegekende rechten als last in de winst- en verliesrekening worden opgenomen. Bij deze methode wordt rekening gehouden met onder meer verwachte prijs- en salarisstijgingen, kansen op sterfte, invaliditeit en ontslag. Dit is onder NL GAAP tot en met 2004 niet verplicht. Ook is onder IFRS rekening gehouden met een opbouw gedurende de gehele actieve loopbaan, terwijl de voorziening onder NL GAAP pas vanaf 50-jarige leeftijd werd gevormd. Daarnaast is de rekenrente waarmee de voorziening contant wordt gemaakt op basis van IAS 19 verlaagd van 5% naar 4,5%, hetgeen een verhoging van de voorziening tot gevolg heeft. De rekenrente is gebaseerd op de marktrente.

Diensttijdgebonden uitkeringen

Essent kent als gevolg van CAO-bepalingen diensttijdgebonden uitkeringen toe aan personeelsleden. Onder NL GAAP werden deze uitkeringen ten laste van het resultaat gebracht in het jaar van uitkering. Onder IFRS wordt vanaf moment van indienst-treding voor deze diensttijdgebonden uitkeringen een voorziening gevormd op basis van het verstreken aantal dienstjaren, verwachte prijs- en salarisstijgingen, kansen op sterfte, invaliditeit en ontslag. De rekenrente waarmee de voorziening contant is gemaakt is 4,5%, gebaseerd op de marktrente.

Assurantiefonds eigen risico en groot onderhoud

De voorziening voor groot onderhoud en de voorziening assurantiefonds eigen risico zijn onder IFRS niet langer toegestaan

---

en zijn uit hoofde van de IFRS-conversie vrijgevallen ten gunste van het eigen vermogen. Ten aanzien van de niet langer toegestane voorziening voor groot onderhoud wordt opgemerkt dat het onder IFRS wel toegestaan is een afzonderlijke onderhoudscomponent te onderkennen onder de materiële vaste activa waardoor het mogelijk blijft kosten met betrekking tot groot onderhoud tijdens de levensduur ten laste te brengen van de winst- en verliesrekening. Essent heeft uit dien hoofde onder de materiële vaste activa afzonderlijke onderhoudscomponenten onderkend waarover in de toekomst afschrijving zal plaatsvinden.

Amovering

De voorziening voor amovering dient onder toepassing van IFRS direct bij ingebruikname van de materiële vaste activa te worden gevormd. Onder NL GAAP wordt deze voorziening gedurende de economische levensduur gevormd. Als gevolg hiervan is de voorziening onder IFRS verhoogd. Bij materiële vaste activa waarbij de economische levensduur nog niet is verstreken, zijn deze kosten geactiveerd onder de materiële vaste activa als afzonderlijke component en worden deze bedragen gedurende de resterende looptijd afgeschreven ten laste van het resultaat. De voorziening wordt contant gemaakt tegen een rekenrente van 5%.

Pensioenen

De pensioentoezegging aan de Nederlandse werknemers is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP. Deze pensioenregeling kwalificeert zich als toegezegd pensioenregeling, hetgeen inhoudt dat een eventueel tekort door de werkgever dient te worden aangevuld. Ingeval van deze regeling schrijft IAS 19 voor dat het aandeel in het overschot of tekort van de pensioentoezegging in de balans van de werkgever dient te worden opgenomen. Door de Stichting Pensioenfonds ABP is aangegeven dat er geen consistente en betrouwbare basis is om de verplichting, fondsbeleggingen en kosten toe te rekenen aan de separate deelnemende partijen, waardoor Essent gebruik maakt van de vrijstelling onder IAS 19 om de toegezegd pensioenregeling te behandelen als een toegezegde bijdrageregeling.

De pensioenvoorziening voor de in eigen beheer gevormde toezeggingen aan de medewerkers van Stadtwerke Bremen AG is onder NL GAAP op actuariële wijze bepaald, rekening houdend met een rekenrente van 6%. De rekenrente waarmee de voorziening contant wordt gemaakt op basis van IAS 19 is uit dien hoofde verlaagd van 6% naar 5,25%, hetgeen heeft geresulteerd in een verhoging van de voorziening.

Belastinglatentie

Toenames in het groepsvermogen door toepassing van IFRS zijn beschouwd als tijdelijke verschillen waarvoor een passieve belastinglatentie is gevormd. De waardering van deze passieve latentie is in overeenstemming met NL GAAP.

Afwerking stortplaatsen

De voorziening voor eindafwerking, zorg en nazorg van de stortplaatsen dient onder toepassing van IFRS per balansdatum te worden gevormd naar gelang de op dat moment bestaande reële verplichtingen, rekening houdend met de verhouding tussen de reeds gestorte hoeveelheden afval ten opzichte van de vergunde hoeveelheid te storten afval. Onder NL GAAP wordt aan de voorziening jaarlijks gedoteerd op basis van een tarief per ton gestort afval uitgaande van het verschil tussen de contante waarde van de totale verplichting en de reeds gevormde voorziening, rekening houdend met de nog te storten hoeveelheden afval. De voorziening wordt contant gemaakt tegen een rekenrente van 5%.

Winst- en verliesrekening 2004

Personeelslasten

Onder IFRS komen de personeelslasten EUR 7,3 miljoen lager uit, hetgeen met name veroorzaakt wordt door een mutatie van EUR 5,5 miljoen in de voorziening wegens diensttijdgebonden uitkeringen.

Afschrijvingen en waardeverminderingen materiële en immateriële vaste activa

Als gevolg van toepassing van IFRS zijn de volgende waarderingswijzigingen verantwoord:

	2004
annuïtaire afschrijving	3,8
geactiveerde bouwrente	- 14,8
componentenbenadering en amovering	12,2
overig	1,7
toename afschrijvingen en waardeverminderingen materiële en immateriële vaste activa	2,9

Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten

Als gevolg van toepassing van IFRS wordt een deel van de onder NL GAAP ten laste van de voorziening groot onderhoud gebrachte onderhoudskosten ten laste van het resultaat gebracht.

Overige bedrijfskosten

Als gevolg van toepassing van IFRS zijn de volgende waarderingswijzigingen verantwoord:

	2004
voorziening ziektekostenverzekering (oud-)werknemers	5,5
voorziening assurantiefonds eigen risico	7,0
voorziening groot onderhoud	- 22,0
voorziening amovering	- 4,0
overig	1,6
afname overige bedrijfskosten	- 11,9

Groene Stroom wint steeds meer terrein op gewone stroom. Dat is goed voor een duurzame toekomst.

Vooruitzichten

Segment Energie

Conventionele Energie | Segment Energie

De vraag naar elektriciteit (productievermogen) in Nederland zal de komende jaren naar verwachting met gemiddeld 1,25% per jaar groeien. Uit analyses van Essent Energie blijkt dat daarbinnen de vraag naar flexibele capaciteit relatief het hardst zal stijgen. Dit hangt samen met de grotere invloed van de weersomstandigheden op de elektriciteitsvraag (stijging als gevolg van aircogebruik), de veroudering van het productiepark in Europa (met het risico van meer uitval) en de groei van windenergie (die vraagt om alternatieven in geval van te veel of te weinig wind). Om deze volatiele elektriciteitsvraag te kunnen volgen, zal er een steeds grotere behoefte zijn aan snel reagerende centrales. Essent Energie zal deze ontwikkelingen en hun betekenis voor de samenstelling van haar productiepark nauwlettend blijven analyseren en zo nodig haar investeringsvoornemens daaraan aanpassen.

Duurzame Energie | Segment Energie

Het nieuwe Nederlandse subsidiestelsel stimuleert met name de productie van (en niet langer de vraag naar) duurzame energie en creëert zo de juiste omstandigheden waarbinnen Essent met hernieuwde inzet kan werken aan de verdere uitbreiding van haar duurzame productiecapaciteit. In 2005 werkt Essent in Nederland vooral aan groei van energie uit biomassa. In Duitsland zal Essent zich met name richten op windenergie. Naast de bouw van nieuwe *on shore* capaciteit zal zo mogelijk ook een *off shore* proefproject worden gestart. Bovendien zal worden onderzocht of energie uit biomassa op termijn ook in Duitsland een aantrekkelijke duurzame optie vormt.

Essent Retail | Segment Energie

Dit bedrijfsonderdeel zal zich blijven richten op een verhoging van de klanttevredenheid, onder meer door de vragen- en klachtenafhandeling verder te verbeteren.

Essent zal daartoe in ieder geval de bereikbaarheid van haar *callcenters* vergroten en meer mogelijkheden bieden voor communicatie via internet. Bovendien zal een aantal vaste én mobiele servicebalies worden ingericht waar klanten met al hun vragen terecht kunnen. Essent Retail verwacht haar marktaandeel te zullen vergroten door enerzijds het aanbieden van meer producten aan haar huidige klantenbestand en anderzijds het winnen van klanten buiten haar traditionele verzorgingsgebied. Ook verwacht Essent Retail een verdere stijging van haar aantal Groene Stroom klanten.

Netwerken | Segment Energie

De regulering van en het toezicht op de netwerken zullen waarschijnlijk verder toenemen. Essent Netwerken onderkent de positieve motieven daarvoor: de liquiditeit en transparantie van de markt worden bevorderd en de prijs-prestatieverhouding van de netbeheerders wordt geoptimaliseerd. Deze ontwikkeling in combinatie met de huidige (financieel, organisatorisch en juridisch zelfstandige) status van een netwerkbedrijf maakt dat, naar het oordeel van Essent Netwerken, verdergaande splitsingsmaatregelen overbodig zijn als het erom gaat de marktwerking te stimuleren. Essent Netwerken blijft echter onder alle omstandigheden streven naar een vergroting van haar *operational excellence* om haar klanten nog beter van dienst te kunnen zijn.

Segment Milieu

De Duitse wetgeving zal naar verwachting op korte termijn in overeenstemming worden gebracht met de Europese richtlijn, zodat met ingang van 1 juli 2005 ook in Duitsland geen brandbaar afval meer mag worden gestort. Deze wijziging in omstandigheden zal vermoedelijk leiden tot hogere tarieven bij de Duitse afvalverwerkingsinstallaties, met als gevolg een geringere prijsdruk op de Nederlandse markt. Een opwaartse beweging moet niet geheel uitgesloten worden geacht. Daarnaast zal de gelijkschakeling van de wetgeving in Nederland en haar buurlanden mogelijk zorgen voor een verhoogd

aanbod van afval op de Nederlandse markt in de jaren na 2005. De wenselijkheid van een uitbreiding van de verbrandingscapaciteit van Essent zal in 2005 derhalve nader in ogenschouw worden genomen.

Segment Kabelcom

De concurrentie tussen de verschillende infrastructuren zal verder toenemen. *Triple-play* producten (radio en televisie, internet en telefonie) zullen via elke beschikbare infrastructuur worden aangeboden. Essent Kabelcom anticipeert op deze ontwikkeling met de start van de uitrol van @Home Telefonie (digitale telefonie via de kabelinfrastructuur) eind 2004 en de Essent-brede introductie van (het eveneens digitale) TV Home per 1 januari 2005. De verdere uitbouw tot *multi-play* aanbieder zal ertoe bijdragen dat Essent Kabelcom bij de toekomstige ontwikkelingen aansluiting blijft houden.

Essent N.V.

Met een hernieuwde focus op energie, met *at arms' length* geplaatste kabel-, telecom- en milieu-activiteiten en met een gestroomlijnde organisatie zal Essent de komende tijd aan haar ambities verder gestalte geven. Daarbij zal de (dienstverlening aan de) klant centraal staan. Op basis van een ondernemingsbrede inspanning om te komen tot (meer) *operational excellence* verwacht Essent voor vele klanten de meest aantrekkelijke energieleverancier te kunnen zijn.

Een uitspraak over de financiële resultaten over 2005 kan alleen geschieden onder de veronderstelling van een ongewijzigde bedrijfsvoering in een ongewijzigde samenstelling. Op basis van deze voorwaarden en onder voorbehoud van onvoorziene omstandigheden, verwacht Essent dat, met inachtneming van toepassing van internationale waarderingsgrondslagen (IFRS), het netto resultaat over 2005 een verdere stijging zal laten zien ten opzichte van het netto resultaat over 2004.

Het jaar 2004 per segment

Het segment Energie

Elektriciteit

in miljoenen euro's	2004	2003
netto-omzet	3.324,7	3.156,4
bedrijfsresultaat	486,8	486,0

Gas

in miljoenen euro's	2004	2003
netto-omzet	2.780,5	2.691,3
bedrijfsresultaat	154,2	163,7

Tot het segment Energie behoren de bedrijfsonderdelen Energie (inclusief Duurzame energie), Retail, Netwerken en Internationaal.

Conventionele energie

Activiteiten | Conventionele energie

Productie, handel en verkoop van energie vormen de kernactiviteiten van Essent. Essent Energie B.V. neemt hierbij een centrale plaats in. Via dit bedrijfsonderdeel levert de onderneming energie en energiegerelateerde producten en diensten aan de grootzakelijke markt. Essent Energie handelt daarnaast voor de onderneming in elektriciteit, aardgas en een aantal andere *commodities* op de nationale en internationale markten en beurzen.

In de door Essent Energie geëxploiteerde centrales produceert Essent elektriciteit en warmte. Naast conventionele fossiele brandstoffen worden in toenemende mate duurzame brandstoffen als biomassa gebruikt. Behalve eigen centrales beheert Essent Energie ook warmtekrachtinstallaties bij derden in de industrie en tuinbouw.

Essent is ook buiten de Nederlandse landsgrenzen actief, te weten in Duitsland en België. De activiteiten op de Duitse markt worden gecoördineerd door Deutsche Essent GmbH. Via deze dochteronderneming levert Essent aan zakelijke afnemers van energie, participeert de onderneming in lokale energiebedrijven en ontwikkelt zij zich tot een belangrijke producent van windenergie. In België is Essent als leverancier actief op de energiemarkt onder de naam Essent Belgium. Vanaf eind 2005 zal Essent tevens de beschikking hebben over eigen productiecapaciteit in de vorm van een warmtekrachtcentrale. In samenwerking met het Engelse chemiebedrijf Ineos bouwt Essent op hun productielocatie in Antwerpen een centrale met een capaciteit van 135 MW. Na de ingebruikname kan Essent zelf elektriciteit opwekken en daardoor ook in België als verticaal geïntegreerd energiebedrijf optreden. De vrij beschikbare elektriciteit zal worden gedistribueerd via de eigen verkoopkanalen van Essent Belgium.

Doelstellingen en strategie | Conventionele energie

Essent is het grootste verticaal geïntegreerde energiebedrijf in Nederland. Voor elektriciteit betekent dit dat de onderneming aanwezig is in de gehele keten van productie tot en met distributie. Voor gas richt zij haar focus op opslag, transport en distributie.

Essent Energie is (mede-)eigenaar van 26 elektriciteitscentrales in Nederland met een gezamenlijke capaciteit van 5.000 MW. Het beleid van Essent is erop gericht de efficiency van dit productiepark te optimaliseren in termen van beschikbaarheid, betrouwbaarheid en kosten per MWh. Deze doelstelling vormt de kern van het streven naar *operational excellence* in het beheer van de centrales. Teneinde meer zicht te krijgen op de kwaliteit van het productiepark worden de prestaties van de centrales regelmatig onderworpen aan een internationale *benchmark*. De uitkomsten daarvan geven de onderneming een belangrijke indicatie van haar verbeteringspotentieel. Op basis van deze vergelijkingsstudies heeft Essent Energie voor de korte en middellange termijn een aantal concrete doelen geformuleerd,

die onder meer inhouden dat de gemiddelde beschikbaarheid van haar centrales al in 2005 hoger moet zijn dan 80%.

Essent Energie streeft voorts naar een optimalisering van de balans tussen het op de markt inkopen dan wel het met eigen productiemiddelen opwekken van elektriciteit. Bij deze zogeheten *make or buy* beslissingen is het bezit van snel inzetbare centrales een zeer bepalende factor. Essent Energie heeft in 2004 een aantal investeringen aangekondigd om haar flexibele productiecapaciteit te moderniseren en uit te breiden. De onderneming verwacht dat de behoefte aan flexibel in te zetten capaciteit nog sterk zal groeien en houdt daar in haar investeringsprogramma rekening mee.

Ook de gasmarkt is volop in beweging. De markt vraag is meer en meer aan fluctuaties onderhevig. Essent Energie speelt daarop in door te investeren in grootschalige ondergrondse gasopslag in Duitsland. Mede afhankelijk van de ontwikkelingen in het vraagpatroon zal de onderneming verdere uitbreiding van haar opslagcapaciteit overwegen.

Door deze investeringen beschikt Essent Energie zowel voor elektriciteit als gas over de noodzakelijke flexibiliteit om dure vraagschommelingen adequaat te kunnen opvangen.

Gang van zaken | Conventionele energie

In 2004 heeft Essent Energie gewerkt aan een verdere versterking van haar kernactiviteiten: de productie, handel en verkoop van energie. Zo is in het kader van het investeringsprogramma, bedoeld om de technische levensduur van de elektriciteitscentrales te verlengen van 25 tot 40 jaar, een tweetal projecten in de Claus A en B centrales in uitvoering genomen. In mei 2004 kon eenheid 9 van de Amer centrale, die na een bedrijfsongeval tijdens onderhoudswerkzaamheden langere tijd heeft stilgelegen, weer aan het net worden geschakeld.

Voorts onderzocht de onderneming of één van haar inmiddels buiten gebruik gestelde centrales weer in bedrijf kan worden genomen. Op basis van de verwachte marktgroei, de prijs-

ontwikkeling en de noodzaak in de komende jaren de leveringszekerheid in Nederland te vergroten, heeft Essent Energie besloten te investeren in een voorbereidingstraject tot heringebruikname van deze centrale. De Amer-7, met een vermogen van 400 MW, is een zogeheten flexcentrale, die snel en flexibel kan worden ingezet tijdens verbruikspieken: veelal overdag op werkdagen. Bovendien biedt deze centrale mogelijkheden als reservevermogen tijdens een warme zomerperiode, of bij uitval van andere eenheden dan wel als alternatief voor windmolens in geval van windstilte of zware storm. Medio 2005 wordt het definitieve besluit over de renovatie genomen. De ingebruikname kan dan plaatsvinden in de zomer van 2006.

Tot de strategie van Essent behoort het ontplooiën van energieactiviteiten in het aan Nederland grenzende buitenland. In dat kader heeft de onderneming door middel van haar Duitse dochter, Deutsche Essent GmbH, een meerderheidsbelang genomen in Kom-Strom AG te Leipzig. Het ligt in de bedoeling Kom-Strom te laten uitgroeien tot een handelsplatform voor de levering van fysieke en financiële elektriciteits- en gasproducten aan Duitse gemeentelijke energiebedrijven.

Ook Stadtwerke Bremen, Essent's grootste Duitse dochteronderneming, heeft in 2004 besloten tot levensduurverlenging van één van haar centrales in combinatie met de toepassing van *waste-to-energy*. De investering behelst een moderniseringsprogramma, dat de levensduur van de bestaande centrale met ten minste 15 jaar verlengt, en de bouw van een installatie voor de verbranding van secundaire brandstoffen. Door kolen gedeeltelijk te vervangen door afval kan het kolenverbruik met circa 25% worden verminderd. De (ver)bouw zal medio 2005 starten.

De aanleg van de gasopslagfaciliteit in Epe (Duitsland) nadert zijn voltooiing. Inmiddels is begonnen met het vullen van de cavernes. Nadat deze voorziening in gebruik is genomen, naar verwachting in de loop van 2005, beschikt Essent Energie over extra flexibiliteit om fluctuaties in de

marktvraag op te vangen. Hiermee versterkt zij haar positie als een van de belangrijkste gasleveranciers van Nederland.

Duurzame energie

Activiteiten | Duurzame energie

Essent is de grootste producent van duurzame energie in Nederland en is met een aandeel van 29% marktleider in Nederland voor wat betreft de verkoop van Groene Stroom aan consumenten.

Marktaandeel Groene Stroom consumentenmarkt

in procenten	2004	2003
Essent	29	31
Nuon	24	26
Eneco	17	19
Energiebedrijf.com	9	3
Overige leveranciers	21	21

Voor de productie van duurzame energie maakt Essent gebruik van de twee bronnen die in Noordwest-Europa op korte termijn het meest effectief én in ruime mate voorhanden zijn: wind en biomassa.

Essent exploiteert in Nederland en Duitsland een groot aantal *on shore* windparken met een totaal opgesteld vermogen van circa 440 MW.

In Nederland past Essent op grote schaal biomassa toe als brandstof voor haar elektriciteitscentrales. Circa 420 MW aan capaciteit is inmiddels geschikt gemaakt voor de mee- of bijstook van biomassa. Daarnaast beschikt Essent over een zogeheten *stand alone* centrale van ruim 26 MW, die geheel op biomassa (houtsnippen) draait.

Essent levert Groene Stroom en Groen voor Gas aan huishoudelijke verbruikers en Groen Zakelijk (elektriciteit) alsmede Duurzaam Gas en Groen voor Gas aan zakelijke verbruikers.

Doelstellingen en strategie | Duurzame energie

Essent werkt aan een verdere verduurzaming van de energievoorziening door op steeds grotere schaal gebruik te maken van duurzame energiebronnen. Met dit beleid levert Essent een bijdrage aan de bescherming van het klimaat en maakt zij tevens de energieproductie minder afhankelijk van fossiele brandstoffen.

Nederland heeft zich in EU-verband gecommitteerd aan de doelstelling van 9% duurzaam elektriciteitsverbruik in 2010. Essent wil met haar focus op duurzame energie een belangrijke bijdrage leveren aan de realisering van deze doelstelling. De onderneming concentreert zich daarbij op energie uit wind en biomassa. Deze bronnen vertegenwoordigen 20% respectievelijk 80% van haar duurzame portefeuille.

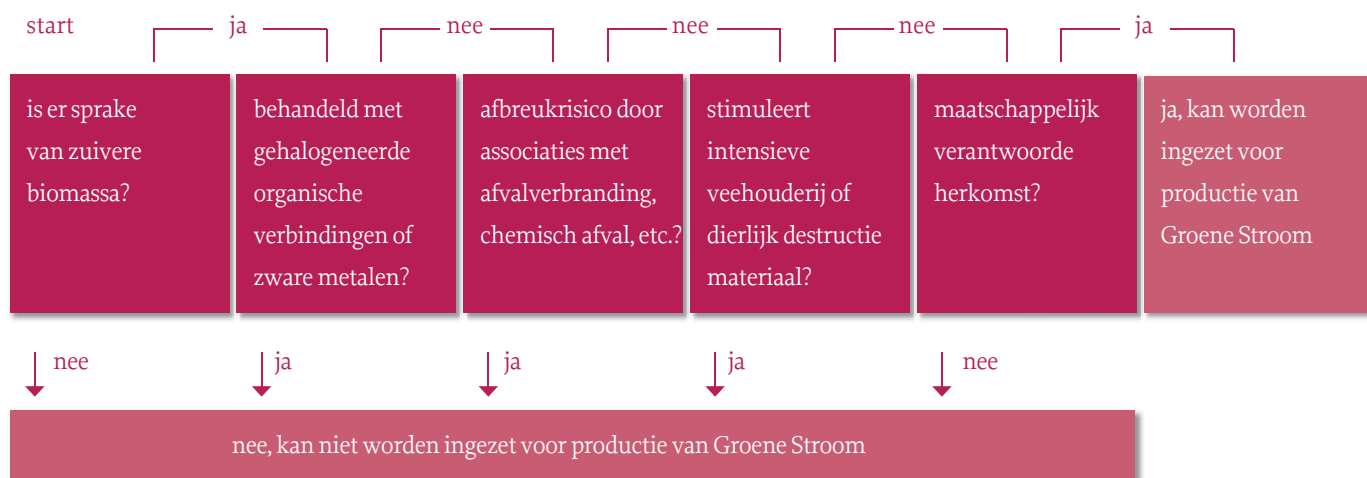
Essent heeft besloten om, naast wind, gebruik te maken van uitsluitend schone biomassa voor de productie van Groene Stroom. De door Essent geformuleerde definitie van schone biomassa gaat verder dan de definitie 'zuivere biomassa' zoals die in de wet wordt gehanteerd. Schone biomassa wordt door Essent als volgt gedefinieerd:

- restmateriaal van duurzame landbouw (met inbegrip van plantaardige en dierlijke stoffen), duurzame bosbouw en aanverwante bedrijfstakken, dat geheel biologisch afbreekbaar is (maar geen dierlijk destructiemateriaal en restproducten uit de intensieve veehouderij);
- schoon restmateriaal uit de houtverwerkende industrie (dus geen hout dat gehalogeneerde organische verbindingen of zware metalen kan bevatten als gevolg van behandeling).

Essent heeft op basis van deze definitie een beslisschema ontwikkeld voor de selectie van schone biomassa voor de productie van Groene Stroom.

Een deel van de door Essent gebruikte biomassa wordt geïmporteerd, bijvoorbeeld palmpitten. Ook van dit materiaal dient het duurzame karakter volledig te zijn gewaarborgd. Hiertoe heeft Essent de Essent *Green Gold*

Beslisschema biomassa voor Groene Stroom

Standard (EGGS) in het leven geroepen. De EGGS wordt gebruikt voor biomassa, die als (rest)product van landbouw- of bosbouwproducten beschikbaar komt. Het originele product dient van een duurzame bron afkomstig te zijn. De bosbouw kent al veel systemen waarbij duurzaam verbouwen centraal staat. Essent heeft inmiddels een aantal van deze systemen voor de toetsing van het originele bosbouw materiaal onder haar EGGS toegelaten. Het is daarom dan ook nog niet nodig geweest om eigen criteria voor deze biomassastromen te ontwikkelen.

Voor de stroom van duurzame producten uit de landbouw bestaat nog geen algemeen gebruikt certificatiesysteem. Omdat Essent een pioniersrol heeft vervuld bij het vastleggen van normen voor duurzame biomassa, heeft zij ook zelf speciale criteria moeten ontwikkelen voor de certificering van duurzame landbouw. Deze hebben voornamelijk betrekking op de landbouwproductie in gebieden buiten de EU. Deze criteria zijn gebaseerd op het *Sustainable Development Program Agenda 21* (programma voor duurzame ontwikkeling) van de Verenigde Naties. Voor alle geïmporteerde biomassa geldt nu dat deze én aan de criteria voor schone biomassa én aan de EGGS moet voldoen, om deze in te kunnen zetten voor de

productie van Groene Stroom. Verdere verfijning en uitrol van de EGGS is voor Essent één van de belangrijke mijlpalen op weg naar meer *operational excellence*.

Essent is inmiddels één van de grootste verbruikers van biomassa voor de productie van elektriciteit in Noordwest-Europa: 550.000 ton in 2004. Essent streeft ernaar zo veel mogelijk Groene Stroom en Groen Zakelijk in de eigen omgeving op te wekken en zal op termijn in staat zijn om, met eigen productiecapaciteit, zelfvoorzienend te zijn voor haar Groene Stroom klanten. In een jaarlijks uit te brengen openbare verantwoording zal hieromtrent, rekening houdend met commerciële belangen van Essent, inzicht worden verschaft.

Certificaten (Garanties van Oorsprong) die worden ingekocht om het tekort aan productiecapaciteit voor Groene Stroom aan te vullen, dienen aan dezelfde voorwaarden te voldoen als die gelden voor eigen productie.

Gang van zaken | Duurzame energie

In 2004 is verder uitvoering gegeven aan het investeringsprogramma dat de elektriciteitscentrales van Essent in Nederland technisch geschikt moet maken voor de

mee- en bijstook van schone biomassa. In de Amercentrale in Geertruidenberg is het grootste biomassaproject van Nederland gerealiseerd: tot 20% van de door de centrale verbruikte hoeveelheid kolen is vervangen door 300.000 ton schone biomassa.

Op gebied van windenergie is door Essent in Nederland voornamelijk gewerkt aan zogeheten *repowering*projecten: het vervangen en verzwaren van windmolens op bestaande locaties. Als gevolg van het gewijzigde subsidiestelsel kon in 2004 echter ook de uitwerking worden hervat van plannen voor de ontwikkeling van nieuwe locaties. Realisatie daarvan wordt voorzien voor de jaren 2005 en verder. Deze plannen betreffen uitsluitend *on shore* capaciteit.

Met een totale productie van 1.691 GWh was Essent in 2004 opnieuw de grootste producent van duurzame energie in Nederland.

In Duitsland is door Winkra-Energie GmbH, de grootste Duitse bouwer en exploitant van windparken en 100% dochter van Essent, consequent gewerkt aan de realisering van de pijplijn van goedgekeurde projecten. Haar opgestelde vermogen bedroeg eind 2004 zo'n 355 MW. Voor 2005 is een substantiële uitbreiding van de on shore capaciteit tot ruim 490 MW gepland.

De economische uitvoerbaarheid van duurzame energieprojecten is zowel in Nederland als in Duitsland in belangrijke mate afhankelijk van de financiële stimuleringsmaatregelen van de overheid. Op 1 juli 2003 is in Nederland de nieuwe MEP (Milieukwaliteit EnergieProductie)-regeling in werking getreden. Deze regeling zorgt ervoor dat met ingang van 1 januari 2005 alleen nog de binnenlandse productie van duurzame energie wordt gesubsidieerd (en dat per dezelfde datum de subsidie op de vraag naar duurzame energie wordt beëindigd). Windenergieprojecten en biomassaprojecten (hetzij *stand alone* hetzij mee- respectievelijk bijstookvoorzieningen)

ontvangen een gegarandeerde subsidie voor een periode van 10 jaar (tot een maximum van 20.000 vollasturen voor windenergieprojecten). Dit nieuwe subsidiestelsel zorgt ervoor dat de in Nederland opgewekte duurzame energie weer goed kan concurreren met buitenlandse alternatieven.

Duitsland kent al veel langer een productiegeoriënteerd subsidiestelsel. De Duitse wetgeving op gebied van duurzame energie (*Energie-Einspeise-Gesetz*) garandeert de producent van duurzame energie dat hij deze tegen een vooraf voor de duur van het project vastgesteld tarief kan leveren aan de lokale netbeheerder.

Essent levert in Nederland duurzaam geproduceerde elektriciteit aan consumenten onder de merknaam Groene Stroom en aan bedrijven als Groen Zakelijk. Essent heeft besloten de prijs van groene energie gelijk te houden aan die van grijze (= conventioneel opgewekte) energie. Met circa 29% is Essent voor wat betreft Groene Stroom nog steeds marktleider in Nederland. Het aantal Groen Zakelijke klanten is in 2004 bijna verdubbeld tot circa 42.000.

Brandstofmix geleverde elektriciteit Essent Groep

in procenten	2004	2003
kolen	24	29
aardgas	44	49
waarvan warmte-kracht	29	31
kernenergie	8	7
overig	3	2
hernieuwbare energiebronnen	21	13
waarvan wind	4	2,3
zon	0,004	0,004
waterkracht	1	0,4
biomassa	16	9,9
totaal	100	100

Duurzame energieproductie Essent Groep

in GWh	2004	2003
windenergie	511	346
waterkracht	31	23
zonne-energie	0,1	0,1
stortgas en biogas	103	111
standalone schone biomassa	171	168
fossiel vervanging		
door schone biomassa	989	206
overige biomassa (o.a. afvalverbranding)	290	319
totaal	2.095	1.173

Sinds het ontstaan van Essent in 1999 is het aandeel duurzame productie in de totale productiemix bijna verdubbeld van 3,8% tot 7,5%. Daarnaast maakt kernenergie met een bescheiden 8% deel uit van de brandstofmix. Essent is namelijk voor 50% aandeelhouder van N.V. EPZ, die de kerncentrale in Borssele exploiteert. Essent realiseert zich dat in de maatschappij zeer verschillend over het gebruik van kernenergie wordt gedacht. Zij gaat het gesprek daarover niet uit de weg.

In 2003 heeft Essent een milieuvriendelijk gasproduct geïntroduceerd onder de naam Duurzaam Gas, bestemd voor de zakelijke markt en gewonnen uit door Essent beheerde stortplaatsen. In 2004 heeft Essent vervolgens een product voor de huishoudelijke markt gelanceerd, Groen voor Gas geheten. Dit product is door Essent ontwikkeld samen met het Wereld Natuur Fonds. Door een kleine toeslag te betalen op het reguliere gastarief zorgen Groen voor Gas-klienten ervoor dat financiering beschikbaar komt voor het aanplanten van bomen in Nederland en andere delen van de wereld. Hiermee wordt de CO₂-uitstoot die het gevolg is van het gasverbruik gecompenseerd. Na de succesvolle proef in 2004 volgt in 2005 een verdere uitrol in de huishoudelijke en de zakelijke markt.

Al in 2003 is Essent begonnen met de voorbereidingen op de handel in CO₂-emissierechten, die vanaf 2005 zal plaatsvinden. De emissiehandel is een uitvloeisel van het Kyoto-protocol dat moet leiden tot een wereldwijde reductie van de uitstoot van broeikasgassen. Emissiehandel houdt in dat emissies worden afgedekt door middel van emissierechten. Een bedrijf dient in het bezit te zijn van emissierechten in dezelfde orde van grootte als zijn uitstoot. Een surplus aan rechten kan worden verkocht; in geval van een tekort moeten rechten worden bijgekocht.

Essent heeft een inschatting gemaakt van de financiële consequenties van deze handel en een risicobeheersingsstrategie vastgesteld. Inmiddels is bij alle productie-eenheden van Essent die onder de emissieregelgeving vallen een centraal datamanagementsysteem ingevoerd. Dit systeem is vanaf 1 januari 2005 operationeel. Alle metingen die nodig zijn om de emissies van een productie-eenheid te bepalen, worden in dit systeem opgeslagen. Op die manier kan te allen tijde worden nagegaan wat de emissies zijn of waren. Deze informatie wordt als leidraad gebruikt bij het handelen in emissierechten. Daarnaast wordt op basis van deze informatie aan het eind van het jaar gerapporteerd aan de Nederlandse Emissie-autoriteit (NEa).

Retail

Activiteiten | Retail

In Essent Retail B.V. zijn de energieverkoopactiviteiten samengebracht die zijn gericht op zowel de huishoudelijke als de mid- en kleinzakelijke markt in Nederland en België. Circa 30% van de Nederlandse huishoudens is klant van Essent Retail.

Het Belgische verkoopbedrijf, dat in 2004 zijn naam wijzigde van Wattplus in Essent Belgium, is bezig met een gestage uitbouw van het klantenbestand. Op de Duitse retailmarkt is Essent indirect actief via haar 51%-dochter Stadtwerke Bremen (swb) en de participaties van swb in Stadtwerke Bielefeld en Gütersloh.

Essent Retail levert aan consumenten, MKB en grootzakelijke afnemers in Nederland en België elektriciteit, gas (naar keuze conventioneel dan wel duurzaam geproduceerd) en - maar dat alleen in Nederland - warmte. Verder biedt Essent Retail haar huishoudelijke klanten in Nederland een aantal serviceproducten, zoals - onder de naam Inhome - onderhoud van CV-ketels en inbraakbeveiliging.

Doelstellingen en strategie | Retail

Essent Retail wil zich onderscheiden door haar *operational excellence*. Dit betekent dat de klant bepalend is voor het handelen van de Retail-organisatie en dat deze zodanig is ingericht dat een efficiënte dienstverlening gewaarborgd is. Essent Retail wil haar klanten producten en diensten leveren die voorzien in hun behoefte aan comfortabel wonen en werken en die bijdragen aan een milieubewuste manier van leven. In haar aanbod zal Essent Retail op korte termijn nog meer differentiatie aanbrengen in de vorm van leveringscontracten die tegemoetkomen aan de door de individuele klant verlangde mate van zekerheid respectievelijk variabiliteit. Kwalitatief goede producten en diensten bereiken voor de klant eerst dan hun volle waarde indien ze door het bedrijf aangevuld worden met een minstens zo goede service. Telefonische bereikbaarheid is daarvan een uiterst belangrijk én meetbaar aspect. Essent Retail streeft naar een verdere verbetering van de dienstverlening via haar *callcenters*. Een extra kwaliteitsimpuls verwacht Essent Retail van de introductie van een aantal nieuwe servicegaranties: afspraken tussen Essent en de klant over het niveau van dienstverlening. Zo dient op korte termijn ten minste driekwart van het aantal bellers binnen 20 seconden verbinding te krijgen met het *callcenter* en tevens in het eerste gesprek een bevredigend antwoord te krijgen op zijn of haar vraag.

Door haar niet aflatende aandacht voor een uitgebalanceerde combinatie van product en service verwacht Essent Retail de klanttevredenheid verder te kunnen verhogen. Essent Retail stelt zich daarbij tot doel beter te presteren

dan het sectorgemiddelde, dat wordt vastgesteld op basis van de door EnergieNed maandelijks uitgevoerde zogeheten publieksmonitor. EnergieNed meet maandelijks de kwaliteit van de dienstverlening van haar leden zoals gepercipieerd door de consumenten- en kleinzakelijke markt.

Gang van zaken | Retail

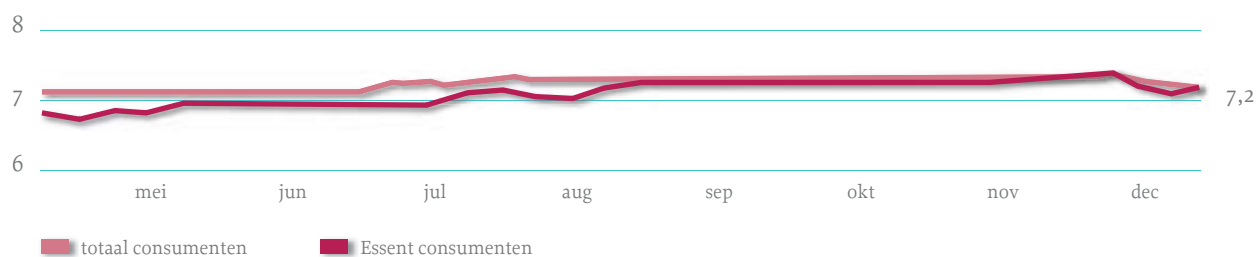
De eerste maanden van 2004 stonden in het teken van de laatste voorbereidingen op de volledige liberalisering van de Nederlandse energiemarkt. Essent Retail heeft een strak projectplan uitgevoerd om haar processen en systemen tijdig in gereedheid te hebben voor de opening van de markt op 1 juli. De twee door Lloyd's Register in opdracht van de minister van Economische Zaken respectievelijk EnergieNed uitgevoerde audits alsmede een derde, door toezichthouder DTe uitgevoerde audit, hebben alle aangetoond dat Essent Retail haar klantenorganisatie voldoende op orde heeft. De DTe heeft bij die gelegenheid ook het functioneren van het Essent *Shared Services Centre* gecontroleerd en geaccordeerd. Deze onderneming (een gezamenlijke dochtervennootschap van Essent Retail en Essent Netwerken) verzorgt sinds 1 april 2004 de meteropname, de facturering en het debiteurenbeheer voor alle huishoudelijke energiekanten van Essent. Na een gedeeltelijke certificering van haar processen in 2004 verwacht de onderneming in 2005 een volledige ISO-certificering te behalen.

Per 1 januari 2005 heeft Essent Retail haar dienstverlening aan de klant nog verder verbeterd door het één-ingangsprincipe te introduceren. Alle klanten, ongeacht in welke fase van de liberalisering zij de vrije markt hebben betreden, kunnen nu door haar worden bediend zonder tussenkomst van andere Essent onderdelen.

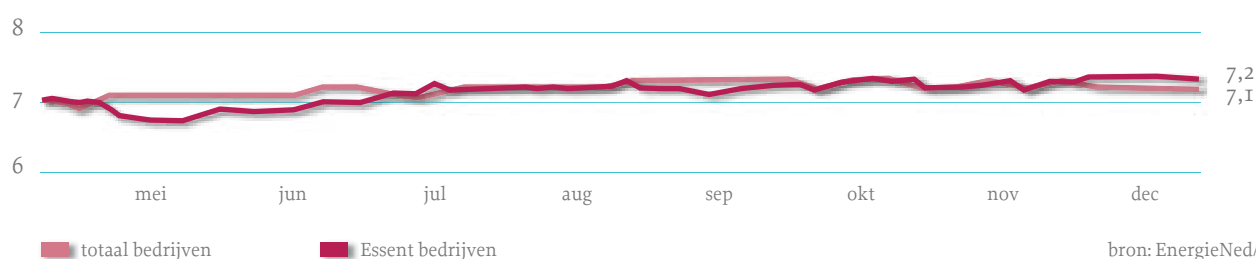
Het aantal huishoudelijke en kleinzakelijke klanten dat sinds 1 juli zijn leverancier heeft gewisseld, bedroeg op 31 december 2004 volgens opgave van EnergieNed landelijk circa 8% voor elektriciteit en circa 4% voor gas. Het aantal van en naar Essent overstappende klanten ligt

Beoordeling algemene tevredenheid in 2004

gemiddeld rapportcijfer consumenten

gemiddeld rapportcijfer bedrijven

bron: EnergieNed/
Millward Brown/Centrum januari 2005

voor elektriciteit ruim onder de landelijke trend. Voor wat betreft gas laat Essent een nog gunstiger beeld zien.

Essent Retail heeft in 2004 haar marktaandeel grijze elektriciteit en gas goed kunnen handhaven en heeft met betrekking tot Groene Stroom haar positie als marktleider weten vast te houden.

Per 1 januari 2005 hebben alle Nederlandse energiebedrijven, en derhalve ook Essent Retail, hun tarieven verhoogd. De bedrijven waren daartoe genoodzaakt door een aantal externe factoren. De belangrijkste daarvan is de snelle en sterke stijging van de olieprijs. In Nederland zijn de gasprijzen gekoppeld aan die van de olie. Stijgt de olieprijs dan stijgt ook de gasprijs. Voorts wordt zo'n 60% van de Nederlandse elektriciteit opgewekt in gasgestookte centrales. Als producenten meer voor hun brandstof moeten betalen

gaat ook de prijs van hun product - elektriciteit - omhoog. Een tweede belangrijke factor is de verhoging door de overheid per 1 januari 2005 van de over het energieverbruik geheven energiebelasting. Behalve deze belasting betaalt de klant natuurlijk ook nog BTW.

Essent Retail heeft besloten de prijs van Groene Stroom niet extra te verhogen, maar deze gelijk te houden aan die van grijze, conventioneel opgewekte stroom.

Om te voorkomen dat klanten worden verrast door een hoge energienota heeft Essent Retail de Essent RekenAssistent ontwikkeld. Hiermee kunnen klanten tussentijds nagaan of hun maandelijkse voorschot voor elektriciteit en gas nog steeds in verhouding staat tot hun werkelijk verbruik. Desgewenst kunnen zij het bedrag van hun voorschot laten verhogen (of verlagen).

Netwerken

Activiteiten | Netwerken

De aanleg, het onderhoud en het beheer van de transport- en distributienetten voor elektriciteit, gas en warmte is de verantwoordelijkheid van Essent Netwerken B.V. Zij is een onafhankelijke netbeheerder in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet en is financieel, organisatorisch en juridisch volledig afgescheiden van Essent N.V., het moederbedrijf. Essent Netwerken heeft een eigen Raad van Commissarissen, waarvan de leden in meerderheid geen binding hebben met Essent.

Essent Netwerken is actief in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en beheert in deze regio's ongeveer 114.000 km aan elektriciteitskabels en 40.000 km aan gasleidingen.

De netbeheerder wordt gecontroleerd door de Nederlandse toezichthouder voor energie, de DTe. Naast het beheer van het energienetwerk ontplooit de onderneming in een aparte entiteit ook een aantal niet-gereguleerde activiteiten, zoals diensten op het gebied van openbare verlichting, verkeersregel- en parkeersystemen alsmede de verhuur van middenspanningsinstallaties en elektriciteits- en gasmeters.

Doelstellingen en strategie | Netwerken

Essent Netwerken stelt zich ten doel een excellente netbeheerder te zijn, waarbij het haar klanten, werknemers en aandeelhouder zijn die uiteindelijk bepalen of zij op deze kwalificatie aanspraak kan maken. De onderneming heeft een aantal prestatie-indicatoren vastgesteld op het gebied van veiligheid, betrouwbaarheid en doelmatigheid, met de realisatie waarvan zij beoogt de klant- respectievelijk medewerkerstevredenheid te bevorderen en aan de verwachtingen van de aandeelhouder te beantwoorden.

Essent Netwerken hanteert als stelregel dat veiligheid bij de uitvoering van werkzaamheden boven alles dient te

gaan. Procedures zijn zodanig ingericht dat veiligheid te allen tijde prioriteit heeft. De onderneming heeft dit vertaald in twee concrete doelstellingen, te weten geen dodelijke arbeidsongevallen en een DART-score van 1,5 (bij 200.000 gewerkte uren). Deze normen zijn nu van toepassing op eigen personeel, inclusief uitzendkrachten, maar zullen met ingang van 2005 ook gaan gelden voor personeel van derden, zoals (onder)aannemers. Essent Netwerken acht het namelijk vanzelfsprekend dat zij zich bij de uitvoering van hun opdracht houden aan de veiligheidsnormen van Essent.

Ook waar het de toestand van de netten zelf betreft, wil Essent Netwerken uitblinken in veiligheid. Reeds in 2002 is de onderneming gestart met een geavanceerd systeem van netwerkmanagement, gebaseerd op een integrale risicobenadering met daarbinnen speciale aandacht voor risico's op het gebied van veiligheid en betrouwbaarheid. Deze aanpak stelt de onderneming in staat risico's systematisch te identificeren en te kwantificeren en om maatregelen te treffen om deze risico's te beheersen en te reduceren. Met behulp van dit zogeheten *asset management*-systeem stelt de onderneming jaarlijks een op de wettelijke eisen en de eigen bedrijfsdynamiek afgestemd investeringsprogramma vast. Essent Netwerken streeft ernaar dat deze werkwijze uiterlijk in 2006 volledig gecertificeerd zal zijn aan de hand van een door de DTe vastgesteld normenkader.

Uit internationale vergelijkingsstudies blijkt dat de betrouwbaarheid van de Nederlandse energievoorziening zeer hoog is. Gemeten in minuten stroomuitval per klant per jaar, behoort het Nederlandse netwerk tot de beste van Europa. De gemiddelde Nederlandse uitvalduur bedroeg in 2004 24 minuten. Essent Netwerken streeft in 2005 naar een jaarlijkse uitvalduur van het eigen netwerk niet hoger dan dit landelijk gemiddelde.

Gang van zaken | Netwerken

Essent Netwerken wil behalve een veilige en betrouwbare ook een efficiënte netbeheerder zijn en zich

qua doelmatigheid kunnen meten met de beste Europese bedrijven. Om dit te realiseren zijn in 2004 bij wijze van eerste stap de vier, voorheen afzonderlijke, netbeheerders (Essent Netwerk Friesland, Noord, Brabant en Limburg) organisatorisch samengebracht in één nieuwe entiteit.

Door deze organisatorische samenvoeging is een bedrijf ontstaan dat nog beter in staat is te voldoen aan de in wet- en regelgeving neergelegde eisen van netbeheer. De door de DTe in oktober 2004 uitgevoerde zogeheten *compliance audit* bevestigt die veronderstelling zonder enige reserve. Ook de in november 2004 door Lloyd's Register in opdracht van EnergieNed uitgevoerde specifieke audit van de facturatie aan midzakelijke klanten geeft een positief beeld van de werking van de administratieve processen en systemen van Essent Netwerken.

De juridische fusie tot Essent Netwerken B.V. heeft op 1 januari 2005 plaatsgevonden.

Door haar kosten per aansluiting ook in de toekomst regelmatig internationaal te *benchmarken* blijft de onderneming verzekerd van de juiste stimulans tot verdere efficiencyverbetering.

De volledige opening van de energiemarkt op 1 juli 2004 heeft voor Essent Netwerken niet tot noemenswaardige problemen geleid. Processen en systemen waren tijdig aangepast om ook de laatste (en grootste) groep van toetreders tot de vrije markt te kunnen accommoderen.

Essent Netwerken heeft in 2004 door KEMA onderzoek laten doen naar de onderhoudstoestand van haar elektriciteitsnet. De bevindingen van KEMA bevatten geen verrassingen en evenmin aanbevelingen om met spoed tot bepaalde investeringen over te gaan. Een vergelijkbaar onderzoek door Gastec naar de kwaliteit van het gasnetwerk is begin 2005 gestart. De uitkomsten worden pas in de loop van het jaar verwacht.

In 2004 is de betrouwbaarheid van het Essent netwerk toegenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. In 2003 presteerde het Essent netwerk tijdelijk minder als gevolg van een beperkt aantal grote storingen. Het resultaat over 2004 sluit beter aan op het meerjarengemiddelde: het driejaarsgemiddelde van Essent Netwerk is ruim 10% beter dan het landelijk gemiddelde.

in minuten	2004	2003
Leveringsbetrouwbaarheid Essent netwerk*		
Essent gemiddelde	22	32
Landelijk gemiddelde	24	30

* Jaarlijkse uitvalduur per aansluiting op laagspanning, middenspanning en hoogspanning

Op de door Essent Netwerken toegepaste storingsregistratie is in 2004 door KEMA desgevraagd een audit uitgevoerd. De uitkomst was positief. Begin 2005 heeft de onderneming als eerste in Nederland haar registratiemethode op basis van een voorlopig (door de DTe nog vast te stellen) normenkader kunnen laten certificeren.

In 2004 heeft Essent Netwerken voor het eerst alle grotere gasincidenten gemeld aan de Raad voor de Transportveiligheid. Voorts heeft Essent Netwerken het voortouw genomen bij de ontwikkeling van een indicator voor de veiligheid van gasnetten.

Bij de laag- en middenspanningstoringen zijn opnieuw graafwerkzaamheden van derden de belangrijkste externe oorzaak, zowel bij Essent als bij de andere Nederlandse netbeheerders. Essent Netwerken is derhalve een groot voorstander van verplichte informatie-uitwisseling in het kader van een zogeheten grondroerdersregeling.

Op 1 juli 2004 is de Interventie- en Implementatiewet in werking getreden. Door deze wet zijn de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet ingrijpend gewijzigd onder meer voor wat betreft de tariefregulering. De Elektriciteitswet en Gaswet dragen de netbeheerders taken op inzake de betrouwbaarheid, veiligheid en doelmatigheid van de netten. De DTe ziet toe op de uitvoering van deze taken en hanteert daarbij onder meer tariefregulering als instrument.

Aanvankelijk volstond de DTe met een systeem van maatstafconcurrentie, dat voor alle netbeheerders resulteerde in een korting op het transporttarief ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering. Deze zogeheten X-factor, die wordt gebaseerd op de gemiddelde productiviteitsverbetering van de aan het systeem deelnemende netbeheerders, bedroeg voor Essent in 2004 voor zowel elektriciteit als gas 3,8% (en in 2005 voor elektriciteit opnieuw 3,8%, maar voor gas 6,5%). De DTe heeft zich echter gerealiseerd dat met sturing uitsluitend op efficiency de betrouwbaarheid van de netten niet zonder meer gewaarborgd is en heeft om die reden (met terugwerkende kracht tot 1 januari 2004) voor elektriciteitsnetbeheerders een Q-factor geïntroduceerd. Hierdoor is het systeem van maatstafconcurrentie uitgebreid met kwaliteitsregulering. Netbeheerders met een goede netkwaliteit, tot uitdrukking komend in een laag aantal leveringsonderbrekingen, mogen een hoger transporttarief in rekening brengen dan netbeheerders met een minder goede netkwaliteit. Lagere betrouwbaarheid leidt derhalve tot lagere tarieven als gevolg van de toepassing van de Q-factor. (Voor 2004 en 2005 is de Q-factor door de DTe overigens op nul gesteld.)

Door haar nadrukkelijke inzet op *operational excellence* met daarbij leveringsbetrouwbaarheid als één van de belangrijkste prestatie-indicatoren is Essent Netwerken op deze ontwikkelingen terdege voorbereid.

Per 1 januari 2005 was de juridische fusie van de vier Essent netbeheerders een feit. Sindsdien hanteert Essent Netwerken één uniform transporttarief in haar gehele netwerkgebied.

Volgens afspraak met de DTe streven de Nederlandse netbeheerders ernaar hun transporttarieven te laten convergeren tegen het einde van de tweede reguleringsperiode (elektriciteit 2006, gas 2007). Essent Netwerken is van oordeel dat vooraf wel onderzocht moet zijn of er sprake is van regionale verschillen binnen Nederland ten aanzien van onder meer aansluitdichtheid en bodemgesteldheid.

Het segment Milieu

in miljoenen euro's	2004	2003
netto-omzet	413,5	411,4
bedrijfsresultaat	38,4	- 22,0

Activiteiten | Milieu

Het zwaartepunt van de milieuactiviteiten van Essent ligt in Nederland. De overkoepelende juridische entiteit is Essent Milieu B.V., een 100% dochter van Essent N.V. De kern van het Nederlandse milieubedrijf wordt gevormd door twee activiteiten, te weten het verbranden van afval en het beheren van stortplaatsen. Essent exploiteert een afvalverbrandingsinstallatie in Wijster en participeert in de verbrandingsinstallatie in Moerdijk (AZN). Afval dat niet geschikt is om te worden verbrand, kan onder voorwaarden worden gestort op één van de door Essent beheerde stortplaatsen. Verder houdt het milieubedrijf zich bezig met het composteren van groente-, fruit- en tuinafval (GFT), met de dienstverlening aan gemeenten op het gebied van afvalinzameling en met de productie en handel in secundaire bouwstoffen.

In 2004 produceerde Essent Milieu (inclusief AZN) uit ongeveer 1.050 kiloton afval circa 825 GWh elektriciteit. Uit de door haar beheerde stortplaatsen won zij circa 8,2 miljoen m³ gas, dat grotendeels werd afgezet als Duurzaam Gas.

Doelstellingen en strategie | Milieu

Essent Milieu gaat haar activiteiten efficiënter bedrijven door een gericht gebruik en ontwikkeling van de kennis

en ervaring van haar medewerkers alsmede door een nadrukkelijker focus op klanten en markten. Het accent zal daarbij worden gelegd op de verbranding van afval en het beheer van stortplaatsen. Voor alle activiteiten geldt dat verhoogde aandacht zal worden besteed aan het soepel doen verlopen van de bedrijfsprocessen en aan verdere verbetering van de operationele resultaten.

Gang van zaken | Milieu

Na enkele jaren te hebben geopereerd in een krimpende markt waren voor Essent Milieu in 2004 de eerste tekenen van stabilisatie waar te nemen. Zo handhaafde de netto-omzet zich ongeveer op hetzelfde niveau als in 2003, ondanks de verkoop van een aantal bedrijfsactiviteiten.

In 2004 is voortvarend gewerkt aan de hervorming van de milieuportefeuille. Een aantal onderdelen ging in andere handen over. Van 100% dochters als Bowie Recycling B.V. (hout- en sloopafval) en CORO B.V. (kledinginzameling) zijn de activiteiten verkocht. Daarnaast is een reeks deelnemingen van uiteenlopend belang afgestoten, waaronder de participatie in de Van Gansewinkel Groep B.V. (VGG). In januari 2005 heeft Essent haar 45%-belang in de afvalinzamelaar terugverkocht aan de oprichter van VGG.

Een bijstelling van de milieuportefeuille was noodzakelijk, omdat de resultaten van het Nederlandse milieubedrijf in toenemende mate onder druk kwamen te staan. De hoeveelheden afval die ter verwerking werden aangeboden, bleven in omvang afnemen, voornamelijk als gevolg van de aanhoudende export naar het buitenland. Deze situatie is het gevolg van een verschil in regelgeving tussen Nederland en een aantal andere EU-lidstaten, waaronder Duitsland. In al deze landen is een Europese milieurichtlijn uit 1999, bedoeld om een einde te maken aan het storten van brandbaar afval, op uiteenlopende wijze in nationale wetgeving vertaald. Nederland kent een stortverbod, ondersteund door een stelsel van ontheffingen, belastingen en exportvergunningen. In Duitsland daarentegen is geen

stortverbod van kracht (althans niet tot 1 juli 2005) en wordt evenmin stortbelasting geheven. Deze oneigenlijke concurrentie heeft geleid tot een aanzwellende afvalstroom vanuit Nederland naar de Duitse stortplaatsen. Hoewel de jaarlijks in Nederland geproduceerde hoeveelheid brandbaar afval (circa 9 miljoen ton) veel groter is dan de totale Nederlandse verbrandingscapaciteit (circa 5,5 miljoen ton), ontstond er door deze aanhoudende export een aanzienlijke onderbezetting bij de Nederlandse afvalverbranders, met als gevolg dat de verbrandingsstarieven in Nederland niet op het vereiste niveau konden worden gehouden.

In het kader van het streven naar *operational excellence* is door Essent Milieu gezocht naar alternatieven voor het (uit milieuoogpunt onaantrekkelijke) storten van reststromen. Medio 2004 is de onderneming erin geslaagd een methode te vinden om de zogeheten organische natte fractie (ONF), een mengsel van groente- en fruitresten, zand en vocht, mee te verbranden met het overige afval. Essent Milieu kan hierdoor de hoeveelheid te storten afval jaarlijks met 200.000 ton verminderen; bovendien zal het aantal verkeersbewegingen op de verwerkingslocatie Wijster jaarlijks met circa 60.000 afnemen. Een logistieke verbetering die de veiligheid ten goede komt.

Het segment Kabelcom

in miljoenen euro's	2004	2003
netto-omzet	414,1	378,6
bedrijfsresultaat	89,8	66,7

Activiteiten | Kabelcom

De kabel- en telecomactiviteiten van Essent zijn gebundeld in het bedrijfsonderdeel Kabelcom, een naamloze vennootschap en 100% dochter van Essent N.V. Het werkgebied van Essent Kabelcom beperkt zich tot Nederland. Essent Kabelcom beschikt in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland over een uitgebreide kabelinfrastructuur. Via dit netwerk levert

Kabelcom een drietal producten, te weten radio en televisie, breedband internet en telefonie. Essent Kabelcom is actief op zowel de huishoudelijke als de zakelijke markt en is met circa 1,8 miljoen aansluitingen de tweede kabelmaatschappij van Nederland. Het dagelijks bereik in haar (net)werkgebied bedraagt ruim 5 miljoen mensen.

Essent Kabelcom biedt al haar abonnees analoge én digitale televisie en radio. Aan een nog altijd sterk groeiend aantal abonnees levert Kabelcom voorts de toegang tot internet. Het netwerk van Kabelcom, een combinatie van glasvezel en coax, is uitermate geschikt voor snel transport van grote datavolumes. Ruim 422.000 klanten zijn via @Home van Essent aangesloten op internet. Hiermee is Kabelcom de tweede breedband internetaanbieder, terwijl haar infrastructuur slechts een kwart van het Nederlandse grondgebied beslaat. Een product dat sterk in opkomst is, is telefonie. In aanvulling op de traditionele analoge telefonie heeft Essent Kabelcom eind 2004 de mogelijkheid geïntroduceerd van telefonie via breedband internet (*Voice over Internet Protocol-VoIP*).

Doelstellingen en strategie | Kabelcom

Essent Kabelcom hanteert de zogeheten *triple-play* strategie. Dit houdt in dat de onderneming haar klanten via één infrastructuur drie producten aanbiedt: radio en televisie, breedband internet en telefonie. Kabelcom onderzoekt op welke wijze zij dit kan uitbreiden tot een *multi-play* strategie: het optimaliseren en toevoegen van aanvullende producten en diensten, die de toegevoegde waarde voor de klant verder vergroten.

Een belangrijk speerpunt voor de korte termijn is het aanscherpen van *operational excellence*. Dit zal onder meer leiden tot een verdere verbetering van de bedrijfsprocessen. Voor de klanten van Kabelcom betekent dit heel concreet dat zij mogen rekenen op bijvoorbeeld een constante, hoge kwaliteit van het tv-signaal en op correcte, tijdige en inzichtelijke facturering.

Kabelcom blijft ook werken aan de verbetering van haar producten. Een zeer belangrijk aspect daarvan is snelheid. Met technieken als *Ethernet to the Home*, dat in 2004 een geslaagde veldtest heeft ondergaan, kan zonder verdere verglazing het bestaande netwerk tot een veelvoud van zijn huidige capaciteit worden opgerekt. In 2005 zal worden besloten of en op welke wijze een verdere capaciteitsvergroting wordt doorgevoerd.

Essent Kabelcom is ervan overtuigd dat haar kabelinfrastructuur voldoende toekomstbestendig is om haar klanten ook over een aantal jaren producten te kunnen aanbieden die beantwoorden aan de dan geldende eisen. Aanleg van nieuwe integrale glasvezelnetten acht zij derhalve uit bedrijfseconomisch en technisch oogpunt niet noodzakelijk en - in geval van aanleg in publiek/private samenwerking - bovendien niet in overeenstemming met de geliberaliseerde status van de telecommarkt. Kabelcom heeft zich inmiddels langs juridische weg met succes tegen de verlening van dergelijke staatssteun verzet.

Teneinde te kunnen blijven groeien heeft Kabelcom op termijn meer schaalgrootte nodig. Essent wil dit realiseren door samenwerking te zoeken met andere kabel- en telecompartijen.

Gang van zaken | Kabelcom

In 2004 is de kabel- en telecommarkt nog dynamischer en concurrerender geworden. De concurrentie op de breedbandmarkt tussen de aanbieders van verschillende infrastructuren heeft geleid tot een snelle groei van de breedband internetpenetratie. Met ruim 422.000 abonnees eind 2004 heeft Essent Kabelcom de ontwikkelingen goed kunnen bijhouden. Met circa 20% marktaandeel is zij de tweede breedband internetaanbieder van Nederland. Om aan deze ontwikkelingen te kunnen blijven meedoen, zal Kabelcom haar netwerk in 2005 volledig tweeweg geschikt maken.

De concurrentie tussen de infrastructuren breidt zich verder uit naar de telefonie- en tv-markt. In de komende jaren zal een groot deel van het traditionele telefoonverkeer

worden vervangen door VoIP (telefonie via internet). Essent Kabelcom heeft in 2004 een proef gehouden in twee steden (Zwolle en Tilburg). Deze test was zo succesvol dat nog eind 2004 de verdere uitrol van VoIP over het Kabelcomgebied is gestart.

Ook op het gebied van televisie en radio is sprake van digitalisering. Kabelcom heeft reeds in 2003 op kleine schaal proefgedraaid met TV Home, haar digitale tv- en radioproduct. In 2004 heeft zich dit technisch zodanig bewezen dat al haar abonnees met ingang van 1 januari 2005 het gehele digitale pakket standaard (naast het bestaande analoge pakket) ter beschikking is gesteld.

In 2004 is de Nederlandse Telecommunicatiewet in overeenstemming gebracht met de Europese richtlijn en 'technologie-neutraal' gemaakt. Alle infrastructuur, kabel, telefonie en satelliet, vallen nu onder dezelfde regelgeving. Toezichthouder Opta is begonnen met een onderzoek naar de positie van de verschillende infrastructuuraanbieders op de door haar onderscheiden productmarkten. Kabelcom gaat er vanuit dat de Opta bij deze analyse de uitspraak van de Europese Commissie ter harte neemt, dat regulering van markten in ontwikkeling een zeer voorzichtige benadering vergt.

II. Jaarrekening 2004

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Essent N.V. is de houdstermaatschappij van een aantal groepsmaatschappijen in Nederland, Duitsland en België, tezamen 'de Groep', die zich bezighoudt met het opwekken, transporteren en leveren van energie en warmte alsmede het verrichten van milieu- en kabeldiensten. De Groep past grondslagen toe voor consolidatie, waardering en bepaling van het resultaat die in overeenstemming zijn met algemeen aanvaarde grondslagen van financiële verslaggeving in Nederland.

Grondslagen voor de consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening bevat de vennootschappelijke jaarrekening van Essent N.V. en haar groepsmaatschappijen.

Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap ter zake van het bestuur en het financiële beleid wordt uitgeoefend. Groepsmaatschappijen worden betrokken in de consolidatie vanaf de datum waarop sprake is van beslissende zeggenschap. Vanaf de datum dat van beslissende zeggenschap geen sprake meer is, wordt de groepsmaatschappij niet langer betrokken in de consolidatie. Bij de bepaling of sprake is van beslissende zeggenschap worden ook potentiële stemrechten die onmiddellijk kunnen worden uitgeoefend in de afweging meegenomen.

Belangen in groepsmaatschappijen met bedrijfsvreemde activiteiten worden niet betrokken in de consolidatie.

Bij de consolidatie wordt de integrale methode toegepast. Ingeval het belang van de rechtspersoon minder dan 100% bedraagt, zal het aandeel van derden in het eigen vermogen en in het resultaat van geconsolideerde maatschappijen worden opgenomen. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen die organisatorisch zijn verbonden met de economische eenheid van Essent N.V. Financiële relaties en niet gerealiseerde resultaten tussen geconsolideerde maatschappijen worden geëlimineerd. De belangrijkste groepsmaatschappijen staan vermeld op

pagina 116. De belangrijkste deelnemingen staan vermeld op pagina 117. Bij deelnemingen, niet zijnde groepsmaatschappijen, waarin het belang 50% of meer bedraagt, beschikt de Groep niet over beslissende zeggenschap. Een volledige lijst van groepsmaatschappijen en deelnemingen is, ingevolge artikel 379 Titel 9 Boek 2 BW, gedeponeerd bij het Handelsregister te Arnhem.

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening van Essent N.V. is op grond van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW op vereenvoudigde wijze opgesteld. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

Goodwill

Goodwill kan ontstaan bij de verwerving van groepsmaatschappijen, joint-ventures en deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend. Het vertegenwoordigt de meerwaarde van de verwervingsprijs ten opzichte van het aandeel van de Groep in de reële waarde van de verworven activa en passiva per datum van verwerving. Goodwill wordt niet gekapitaliseerd maar ten laste van het eigen vermogen gebracht conform een van de volgens de Nederlandse wet toegestane mogelijkheden.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de producten zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin zij voorzienbaar zijn.

Overeenkomstig de algemeen geldende grondslagen zijn bij het opstellen van de jaarrekening bepaalde schattingen

en veronderstellingen gedaan die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. Verschillen tussen de werkelijke uitkomsten, de gedane schattingen en veronderstellingen zijn van invloed op de bedragen die in toekomstige periodes worden gerapporteerd.

Indien het de vergelijkbaarheid bevordert, worden posten uit voorgaande jaren geherrubriceerd.

Met een beroep op Titel 9 boek 2 BW artikel 363 wordt afgeweken van het model van de winst- en verliesrekening, zoals opgenomen in het 'Besluit modellen jaarrekening'. Naar de mening van de Raad van Bestuur geeft, gezien de diversiteit van de activiteiten, de gekozen indeling een beter inzicht in de resultaten van de Groep.

Vreemde valuta

Vorderingen en schulden in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Opbrengsten en kosten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De hieruit ontstane koersverschillen komen ten gunste, respectievelijk ten laste, van de winst- en verliesrekening.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit kosten voor concessies en vergunningen.

Alle immateriële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de eventuele over deze waarde berekende afschrijvingen en duurzame waardeverminderingen. De gehanteerde levensduren staan vermeld op pagina 87.

Materiële vaste activa

De waardering van de materiële vaste activa vindt plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek

van ontvangen bijdragen, verminderd met de over deze waarde berekende afschrijvingen en eventuele duurzame waardeverminderingen en vermeerderd met geactiveerde bouwrente.

De materiële vaste activa van de energiebedrijven worden lineair afgeschreven.

De materiële vaste activa van de kabel/telecombedrijven worden voornamelijk lineair afgeschreven, met uitzondering van de glasvezelnetwerken van de zogenaamde eerste, tweede en derde orde netvlakken die, in lijn met de in de jaren toenemende capaciteitsbenutting, annuïtair worden afgeschreven.

De materiële vaste activa van de milieu/afvalbedrijven worden gedeeltelijk lineair en gedeeltelijk annuïtair afgeschreven. Een aantal met de stortplaatsen samenhangende activa worden afgeschreven op basis van de werkelijk in het jaar verbruikte stortcapaciteit. De gehanteerde levensduren staan vermeld op pagina 88.

Financiële vaste activa

De waardering van economische belangen die niet tot de Groep behoren (deelnemingen), wordt in beginsel bepaald op grond van het groepsaandeel in het stemgerechtigde kapitaal van de deelneming. Indien dit aandeel kleiner of gelijk is aan 20%, wordt de deelneming gewaardeerd op verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. De deelnemingen Delesto B.V. en Salinco V.O.F. worden, op grond van contractuele bepalingen, gewaardeerd op actuele waarde. In alle andere gevallen wordt de deelneming gewaardeerd met behulp van de vermogensmutatiemethode en wordt een evenredig deel van het netto resultaat verantwoord onder resultaat deelnemingen.

Verstreckte leningen aan deelnemingen of aan externe partijen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Waar nodig is een voorziening voor oninbaarheid gevormd welke in mindering is gebracht op de waarde van de lening.

Effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

Overige financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde, waar nodig onder aftrek van een waardecorrectie.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van een voorziening wegens incourantheid.

Vorderingen

De vorderingen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening wegens het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die op balansdatum aanwezig zijn en waarvan de hoogte redelijkerwijze kan worden geschat.

De voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde van de verwachte toekomstige uitgaven, met uitzondering van de overige voorzieningen welke worden gewaardeerd op de nominale waarde van de verwachte toekomstige uitgaven. Uitgangspunt hierbij is het huidige prijspeil.

Schulden

De lang- en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De binnen een jaar vervallende aflossingsverplichtingen op langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende rentedragende schulden.

Winst- en verliesrekening

Netto-omzet

Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengsten van aan derden geleverde goederen en diensten uit de productie, transport, distributie, levering van energie, kabel- en telecommunicatie, milieu- c.q. afvalverwerking en overige activiteiten, onder aftrek van kortingen en over deze omzet geheven belastingen zoals omzetbelasting en energiebelasting.

In de netto-omzet wordt begrepen de niet aan de Belastingdienst af te dragen energiebelasting over op duurzame wijze opgewekte energie, voor zover deze opwekking heeft plaatsgevonden met behulp van eigen productiemiddelen.

De afrekening met kleinverbruikers geschiedt volgens het jaaropnamesysteem, waarbij de opname gespreid over het gehele jaar plaatsvindt. De omvang van de omzet van het totale kleinverbruik energie in het kalenderjaar wordt bepaald door het gefactureerde verbruik inclusief vastrecht, vermeerderd met de raming van de nog te factureren verbruiken en verminderd met de raming van de nog te factureren verbruiken ultimo vorig boekjaar.

Financiële aan- en verkoopcontracten van energieproducten welke niet worden afgesloten ten behoeve van de productie en levering van energie worden verwerkt als handelstransacties en gewaardeerd tegen marktwaarde. De handelspositie wordt per productsoort op portefeuillebasis gewaardeerd. De behaalde marge op deze contracten wordt opgenomen onder de netto-omzet.

Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf

De geactiveerde productie voor het eigen bedrijf betreft voornamelijk de aan investeringsprojecten toegerekende kosten van het eigen personeel en materieel.

Bedrijfslasten

De kosten worden bepaald op historische basis, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor de waardering en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Leveringen binnen het concern worden tegen marktconforme prijzen verrekend. De hierop behaalde resultaten zijn geëlimineerd.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en -lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Renteontvangsten en -betalingen uit hoofde van renteswaps worden beschouwd als een correctie op de rentelasten. Eenmalige financieringskosten worden verantwoord in de periode waarin deze tot uiting komen.

Overige grondslagen

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 1998 zijn de ondernemingen in de Nederlandse energiesector belastingplichtig voor de heffing van vennootschapsbelasting. De in dat kader ingevoerde overgangsregeling voorzag in een nominaal vennootschapsbelastingtarief van 0 procent voor de jaren 1998 tot en met 2001. Vanaf 1 januari 2002 is de Groep volledig belastingplichtig voor de heffing van vennootschapsbelasting.

Vennootschapsbelasting over het resultaat wordt berekend door de toepassing van nominaal geldende tarieven op het in de jaarrekening getoonde resultaat voor belastingen, rekening houdend met permanente verschillen tussen dit resultaat en het resultaat volgens fiscale grondslagen. Het aldus berekende belastingbedrag wordt toegevoegd aan de bestaande financiële verhouding met de Belastingdienst, die voorts bestaat uit de belasting over de tijdelijke verschillen tussen het vermogen berekend

volgens fiscale grondslagen en het vermogen berekend met behulp van de in deze jaarrekening gehanteerde bedrijfseconomische grondslagen. De belastinglatentie wordt gepresenteerd als een lange termijn positie.

Alleen het deel dat op grond van ontvangen of nog te verwachten aanslagen verschuldigd of te vorderen is, wordt als schuld of vordering op korte termijn verantwoord.

De waardering van actieve latenties wordt bepaald door de mate waarin de inning van deze vorderingen op de Belastingdienst vaststaat. Bij de berekening van de waarde wordt uitgegaan van de tarieven die behoren bij de jaren waarin de inning naar verwachting wordt gerealiseerd.

Passieve belastinglatenties worden gevormd voor verschillen tussen de fiscale en de commerciële waardering en opgenomen tegen nominale waarde.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is op basis van de indirecte methode opgesteld. De kasstromen zijn gecorrigeerd voor de effecten van koop en verkoop van deelnemingen, alsmede voor de effecten van nieuwe consolidaties en deconsolidaties.

Overig

Financiële instrumenten

Gedurende de normale bedrijfsuitoefening worden risico's met betrekking tot valuta, interest en energieposities gelopen. Financiële instrumenten worden gebruikt om deze risico's te verminderen of te elimineren en tevens voor het indekken van lopende contracten en bestaande verplichtingen.

Voor financiële instrumenten die worden gebruikt om de specifieke activa of passiva verbonden risico's af te dekken (hedging), geschiedt de waardering en de resultaatbepaling volgens dezelfde grondslagen als die

welke gelden voor de gehedgde posten. Transacties worden aangemerkt als dekkingstransactie indien deze als zodanig zijn geïdentificeerd en de resultaten van de hedge een sterke correlatie vertonen met die van de gedekte positie. Resultaten bij de afwikkeling van een hedge worden in dezelfde periode verantwoord als de resultaten van de afwikkeling van de gedekte positie. De resultaten die worden behaald op financiële instrumenten worden op het tijdstip van afwikkeling verantwoord.

Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

		bedragen in miljoenen euro's	
	noot	2004	2003
netto-omzet		7.413,3	7.130,6
kostprijs omzet		4.354,1	4.213,5
bruto marge		3.059,2	2.917,1
geactiveerde productie voor het eigen bedrijf		85,0	74,1
overige bedrijfsopbrengsten		117,4	99,7
		202,4	173,8
totaal bruto marge inclusief overige bedrijfsopbrengsten		3.261,6	3.090,9
personeelslasten	1/5	779,9	716,9
afschrijvingen en waardeverminderingen immateriële en materiële vaste activa	2/5	712,2	728,1
kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	3	979,7	888,1
overige bedrijfskosten	4/5	64,2	83,6
totaal bedrijfslasten		2.536,0	2.416,7
bedrijfsresultaat		725,6	674,2
financiële baten en lasten	6	- 200,3	- 210,1
resultaat deelnemingen		79,6	38,7
		- 120,7	- 171,4
resultaat voor belastingen		604,9	502,8
belastingen	7/18	- 144,5	- 86,1
resultaat na belastingen		460,4	416,7
belang derden in resultaat		- 34,1	- 27,9
netto resultaat		426,3	388,8
netto resultaat per aandeel			
netto resultaat per aandeel (in euro's)		2,85	2,60

Geconsolideerde balans

voor winstbestemming

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	noot	31 december 2004	31 december 2003
activa			
vaste activa			
immateriële vaste activa	8	29,8	-
materiële vaste activa	9	5.864,9	5.989,3
financiële vaste activa	10/18	1.042,6	984,1
totaal vaste activa		6.937,3	6.973,4
vlottende activa			
voorraden	11	147,0	126,6
vorderingen	12	1.153,1	1.284,0
liquide middelen	13	342,9	141,1
totaal vlottende activa		1.643,0	1.551,7
totaal activa		8.580,3	8.525,1
passiva			
groepsvermogen			
eigen vermogen		2.886,5	2.555,6
belang van derden		267,9	171,6
totaal groepsvermogen		3.154,4	2.727,2
voorzieningen	14/18	1.208,1	1.288,1
langlopende schulden	15	2.007,0	2.251,5
kortlopende schulden en overlopende passiva			
kortlopende rentedragende schulden en overlopende passiva	16	553,9	659,7
kortlopende niet-rentedragende schulden en overlopende passiva	17	1.656,9	1.598,6
totaal kortlopende schulden en overlopende passiva		2.210,8	2.258,3
totaal passiva		8.580,3	8.525,1

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	2004	2003
kasstroom uit operationele activiteiten		
netto resultaat	426,3	388,8
aanpassing tot netto kasstroom uit operationele activiteiten:		
afschrijvingen en waardeverminderingen materiële vaste activa	712,2	728,1
waardevermindering deelnemingen	-	18,8
resultaat op verkoop van activa	- 1,4	- 2,7
resultaat deelnemingen	- 2,0	- 10,9
belang derden in resultaat	34,1	27,9
toename in operationeel werkkapitaal	165,3	76,0
mutatie voorzieningen	- 66,8	- 85,0
netto kasstroom verkregen uit operationele activiteiten	1.267,7	1.141,0
kasstroom uit investeringsactiviteiten		
investeringen in immateriële vaste activa	- 24,6	-
investeringen in materiële vaste activa	- 657,8	- 474,6
opbrengst verkoop van materiële vaste activa	33,8	47,2
verwerving van overige financiële vaste activa	22,1	- 38,3
verwerving van deelnemingen	- 22,8	- 41,7
opbrengst verkoop van deelnemingen	11,8	5,5
netto kasstroom verkregen uit investeringsactiviteiten	- 637,5	- 501,9
kasstroom voor financieringsactiviteiten	630,2	639,1
kasstroom uit financieringsactiviteiten		
afname in kortlopende schulden	- 105,8	- 1.602,4
aflossing langlopende schulden	- 283,7	- 171,8
opname langlopende schulden	45,3	1.127,2
aandeel van derden (uitbreiding, inkrimping en dividend)	53,5	- 11,0
betaald dividend	- 155,5	- 108,9
netto kasstroom gebruikt voor financieringsactiviteiten	- 446,2	- 766,9
netto kasstroom verkregen uit/gebruikt voor doorlopende activiteiten	184,0	- 127,8

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	2004	2003
netto kasstroom verkregen uit/gebruikt voor doorlopende activiteiten	184,0	- 127,8
effect van koers- en consolidatiewijzigingen op kasposities	17,8	17,9
saldo liquide middelen begin boekjaar	141,1	251,0
saldo liquide middelen ultimo boekjaar	342,9	141,1
aanvullende informatie		
toename in operationeel werkkapitaal:		
afname in debiteuren en vooruitbetaalde kosten	130,9	123,1
toename/afname in voorraden	- 20,4	3,2
toename/afname in crediteuren en nog te betalen kosten	54,8	- 50,3
	165,3	76,0
netto kasuitgaven gedurende het jaar voor:		
belastingen over het resultaat	- 98,5	- 72,8
winst op verkoop van activa:		
kasstroom verkoop van activa	33,8	47,2
boekwaarde van deze activa	- 32,4	- 44,5
	1,4	2,7

Geconsolideerd overzicht eigen vermogen

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	aantal gewone aandelen	aandelen- kapitaal	agio- reserve	overige reserve	totaal eigen vermogen
stand per 31 december 2002	149.732.196	149,7	1.512,6	613,4	2.275,7
betaald dividend in het jaar	-	-	-	- 108,9	- 108,9
resultaat voor winstbestemming	-	-	-	388,8	388,8
stand per 31 december 2003	149.732.196	149,7	1.512,6	893,3	2.555,6
betaald dividend in het jaar	-	-	-	- 155,5	- 155,5
resultaat voor winstbestemming	-	-	-	426,3	426,3
terugneming goodwill	-	-	-	63,2	63,2
betaalde goodwill bij overnames	-	-	-	- 3,1	- 3,1
stand per 31 december 2004	149.732.196	149,7	1.512,6	1.224,2	2.886,5

Van het aantal gewone aandelen worden op 31 december 2004 50.000 aandelen Essent N.V. (nominaal EUR 1,-) door Essent N.V. in portefeuille gehouden.

De terugneming goodwill betreft hoofdzakelijk een correctie van de in 2002 ten laste van het eigen vermogen gebrachte goodwill voor de verkrijging van een 49,9%-belang in de deelneming Stadtwerke Bielefeld GmbH door Stadtwerke Bremen AG waarin de Groep een 51%-belang heeft. In 2004 is

nieuwe informatie beschikbaar gekomen die aanleiding heeft gegeven voor een aanpassing van de destijds gemaakte goodwillberekening.

De betaalde goodwill betreft de goodwill voor de verkrijging van een 51%-belang in de Duitse vennootschap Kom-Strom AG te Leipzig. Op 17 juni 2004 werd dit belang verkregen in deze Duitse vennootschap. De resultaten worden vanaf de datum van acquisitie volledig in de consolidatie van de Groep betrokken.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening en balans

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	
	2004	2003
noot 1. personeelslasten		
salarissen	579,9	592,2
sociale lasten	57,2	58,1
pensioenlasten	75,9	77,0
overige personeelskosten	66,9	- 10,4
totaal	779,9	716,9
noot 2. afschrijvingen en waardeverminderingen immateriële en materiële vaste activa		
afschrijving immateriële vaste activa	4,4	-
afschrijving materiële vaste activa	637,1	644,7
waardeverminderingen immateriële en materiële vaste activa	70,7	83,4
totaal	712,2	728,1
noot 3. kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten		
materialen	93,6	116,5
uitbesteed werk	586,1	514,2
overige kosten	300,0	257,4
totaal	979,7	888,1
noot 4. overige bedrijfskosten		
toevoegingen aan de voorzieningen	95,5	108,8
niet-marktconforme kosten	- 96,0	- 80,0
overige bedrijfskosten	64,7	54,8
totaal	64,2	83,6

De niet-marktconforme kosten bestaan uit een vrijval van in het verleden gevormde voorzieningen bij de Groep of haar deelnemingen, vanwege de afwikkeling van niet-marktconforme contracten.

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	
	2004	2003
noot 5. bijzondere posten		
Onder het bedrijfsresultaat zijn de volgende bijzondere posten opgenomen:		
baten:		
resultaat verkoop beëindigde bedrijfsactiviteiten onder overige bedrijfsopbrengsten	-	0,1
vrijval voorziening herstructurering onder personeelslasten	33,7	8,6
niet-marktconforme kosten onder overige bedrijfskosten	96,0	80,0
lasten:		
waardeverminderingen immateriële en materiële vaste activa onder afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa	- 70,7	- 83,4
kosten vervroegde pensionering/uittrekking personeel onder personeelslasten	- 70,5	-
dotatie voorziening groot onderhoud en amovering onder overige bedrijfskosten	- 25,0	-
eenmalige cross-border leasekosten onder overige bedrijfskosten	-	- 0,6
totaal, per saldo lasten/baten	- 36,5	4,7

Het bedrijfsresultaat exclusief bijzondere posten bedraagt derhalve voor 2004 EUR 762,1 miljoen (2003: EUR 669,5 miljoen).

noot 6. financiële baten en lasten		
rentebaten	33,0	39,5
ontvangen dividend	3,5	0,1
totaal financiële baten	36,5	39,6
rentetoevoegingen voorzieningen	- 47,2	- 54,9
eenmalige financieringskosten	- 24,9	- 22,4
rentelasten	- 164,7	- 172,4
totaal financiële lasten	- 236,8	- 249,7
totaal, per saldo lasten	- 200,3	- 210,1

De eenmalige financieringskosten hebben betrekking op vervroegde aflossingen, een afgesloten financieringsfaciliteit en een afkoop van een renteswap.

<i>in procenten</i>	2004	2003
noot 7. belastingen over resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		
De bedrijfsactiviteiten van de Groep zijn onderworpen aan winstbelasting in verschillende Europese landen met verschillende wettelijke winstbelastingtarieven.		
De aansluiting tussen het gewogen gemiddelde van de wettelijke winstbelastingtarieven uitgedrukt in een percentage van het resultaat voor belasting en de effectieve belastingdruk is als volgt:		
nominaal wettelijk winstbelastingtarief in Nederland	34,5	34,5
verschil met nominale wettelijke winstbelastingtarieven in het buitenland	0,4	0,8
gewogen gemiddeld wettelijk winstbelastingtarief	34,9	35,3
belastingeffect van:		
niet-aftrekbare kosten	0,4	5,9
gebruikmaking verliescompensatie waarvoor geen actieve latentie uit hoofde van verliescompensatie was gevormd	- 0,8	- 12,8
nieuwe verliezen waarvoor geen actieve latentie uit hoofde van verliescompensatie is gevormd	1,4	1,0
fiscale stimuleringsmaatregelen	- 1,4	- 0,2
vrijgestelde winsten van deelnemingen	- 4,5	- 1,9
resultaten vrij van belasting	- 5,6	- 8,0
mutaties in de waardering van belastinglatenties	- 5,3	- 2,0
effect tariefwijziging in de waardering van belastinglatenties	4,2	-
correcties voorgaande jaren	0,5	- 0,2
effectieve belastingdruk	23,8	17,1

Toelichting op de geconsolideerde balans

	concessies en vergunningen	2004	2003
noot 8. immateriële vaste activa			
boekwaarde 1 januari	-	-	201,0
herrubricering	11,1	11,1	-
(de)consolidatie	- 0,9	- 0,9	- 201,0
investeringen	24,6	24,6	-
waardeverminderingen	- 0,6	- 0,6	-
afschrijvingen	- 4,4	- 4,4	-
boekwaarde 31 december	29,8	29,8	-
cumulatieve afschrijvingen	4,4	4,4	-

De post concessies en vergunningen bestaat hoofdzakelijk uit verkregen rechten voor het gebruik van gasopslagplaatsen. Gedurende de periode van aanbouw tot datum in productienaam zijn vooruitbetalingen op deze post verantwoord onder de materiële vaste activa in de rubriek werken in uitvoering.

De categorie concessies en vergunningen wordt in maximaal 60 jaar afgeschreven.

	bedrijfs- gebouwen en terreinen	leidingen en installaties	andere vaste bedrijfs- middelen	werken in uitvoering	niet in productie- proces opgenomen activa	2004	2003
noot 9. materiële vaste activa							
boekwaarde 1 januari	557,7	4.268,8	798,8	360,5	3,5	5.989,3	6.016,6
herrubricering	- 0,3	199,4	- 41,5	- 168,1	- 0,6	- 11,1	-
(de)consolidatie	- 1,6	-	1,4	-	-	- 0,2	103,2
investeringen	13,3	312,4	136,9	164,0	-	626,6	642,1
desinvesteringen	- 7,0	- 5,7	- 3,9	- 15,9	-	- 32,5	- 44,5
waardevermindering	- 1,9	- 60,4	- 1,1	- 6,7	-	- 70,1	- 83,4
afschrijvingen	- 39,7	- 427,3	- 169,5	-	- 0,6	- 637,1	- 644,7
boekwaarde 31 december	520,5	4.287,2	721,1	333,8	2,3	5.864,9	5.989,3
cumulatieve afschrijvingen	984,4	9.002,6	820,5	-	10,5	10.818,0	10.219,9

De herrubricering heeft betrekking op de ingebruikname van immateriële en materiële vaste activa in uitvoering, alsmede correcties voorgaand jaar.

De investeringen in de rubriek werken in uitvoering zijn inclusief investeringsverplichtingen gewaardeerd tegen de volle waarde bij ingebruikneming.

De waardeverminderingen hebben met name betrekking op de warmtekrachtcentrale te Eindhoven en de warmtenetwerken te Bremen.

In de voorgaande jaren zijn door groepsmaatschappijen, of hun rechtsvoorgangers, cross-border leasetransacties aangegaan met betrekking tot een aantal elektriciteitscentrales

in Brabant, Limburg en Drenthe, gasnetwerken in Limburg, Brabant, Overijssel, Drenthe, Groningen en Friesland, alsmede het elektriciteitsnetwerk te Maastricht en de afvalverbrandingsinstallatie te Wijster. Deze activa zijn opgenomen in de geconsolideerde balans.

Door groepsmaatschappijen zijn in het verleden, met betrekking tot een aantal kleine en middelgrote warmtekrachtcentrales in Brabant, Limburg, Overijssel, Drenthe en Zuid-Holland en windmolens in Brabant en Limburg, sale-and-lease back transacties afgesloten. De netto baten uit deze transacties zijn nagenoeg geheel in het jaar van afsluiting verantwoord. De betrokken activa zijn opgenomen onder de materiële vaste activa.

De afschrijvingstermijnen van de belangrijkste categorieën materiële vaste activa zijn als volgt:

gebouwen	25-30 jaar
waterkrachtcentrales	30-40 jaar
conventionele productie-eenheden en grootschalige warmtekrachtcentrales	15-25 jaar
stortgaseenheden/bio-energiecentrales	10-20 jaar
kleinschalige warmtekrachtinstallaties	10-15 jaar
distributienetten gas, warmte en elektriciteit	25-30 jaar
glasvezelnetwerken	20 jaar
afvalverbrandingsinstallaties	20 jaar

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>		2004	2003	
noot 10. financiële vaste activa					
De financiële vaste activa zijn als volgt samengesteld:					
deelnemingen			472,1	363,5	
vorderingen op deelnemingen			156,5	143,4	
latente belastingvorderingen			213,0	254,1	
effecten			74,3	65,2	
overige financiële vaste activa			126,7	157,9	
totaal			1.042,6	984,1	
		vorderingen op deel- nemingen	2004	2003	
stand 1 januari	363,5	143,4	506,9	543,4	
(de)consolidatie	- 0,3	-	- 0,3	- 52,9	
investeringen	9,7	28,1	37,8	29,8	
desinvesteringen	- 11,8	- 15,0	- 26,8	- 5,5	
waardevermeerderingen/waardeverminderingen	109,0	-	109,0	- 18,8	
ontvangen dividenden	- 65,9	-	- 65,9	- 43,7	
resultaat deelnemingen	67,9	-	67,9	54,6	
stand 31 december	472,1	156,5	628,6	506,9	
	latente belastingvorderingen	effecten	overige	2004	2003
stand 1 januari	254,1	65,2	157,9	477,2	425,9
(de)consolidatie	1,3	-	-	1,3	0,5
toevoegingen	104,0	9,1	14,3	127,4	235,5
afnamen	- 146,4	-	- 46,9	- 193,3	- 175,5
verstrekkingen en opwaarderingen	-	-	5,5	5,5	4,8
aflossingen	-	-	- 4,1	- 4,1	- 14,0
stand 31 december	213,0	74,3	126,7	414,0	477,2
stand 31 december totaal financiële vaste activa			1.042,6	984,1	

De waardevermeerdering deelnemingen betreft hoofdzakelijk de herwaardering van de deelneming Stadtwerke Bielefeld GmbH op grond van nieuwe informatie.

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	
	2004	2003
noot 11. voorraden		
grond- en hulpstoffen	80,5	51,7
onderhanden werk	13,0	20,7
gereed product en handelsgoederen	53,5	54,2
totaal	147,0	126,6

Onder de voorraden is rekening gehouden met een voorziening voor incourantheid van EUR 10,5 miljoen voor het jaar 2004 (2003: EUR 10,3 miljoen).

noot 12. vorderingen		
handelsdebiteuren	861,4	1.014,3
vorderingen op deelnemingen	28,8	24,8
voornitbetaalde kosten	31,6	33,8
te vorderen subsidies	83,1	23,7
ongerealiseerde resultaten hedging energiecontracten	36,0	-
te vorderen inzake verkoop bedrijfsonderdelen	-	52,2
overige vorderingen	112,2	135,2
totaal	1.153,1	1.284,0

Op de vorderingen op handelsdebiteuren is een voorziening in mindering gebracht voor het risico van oninbaarheid van EUR 146,8 miljoen voor het jaar 2004 (2003: EUR 127,6 miljoen).

noot 13. liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn begrepen alle kasmiddelen, de direct opvraagbare banktegoeden en kortlopende deposito's. Hieronder zijn ultimo 2004 deposito's tot een bedrag van EUR 43,5 miljoen opgenomen die niet vrij ter beschikking staan.

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	2003	(de-) consolidatie	toevoeging/ vrijval	onttrekking	2004
noot 14. voorzieningen					
herstructurering energiesector	223,2	-	- 9,6	- 76,5	137,1
ziektekostenverzekering (oud-)werknemers	107,9	-	18,2	- 7,6	118,5
assurantiefonds eigen risico	14,0	-	- 7,0	-	7,0
groot onderhoud en amovering energiecentrales	89,4	-	60,9	- 12,0	138,3
pensioenen	428,2	- 0,2	31,8	- 28,1	431,7
belastinglatentie	149,4	-	6,6	- 20,1	135,9
afwerking stortplaatsen	184,8	-	7,8	- 10,5	182,1
overig	91,2	- 0,1	- 11,1	- 22,5	57,5
totaal	1.288,1	- 0,3	97,6	- 177,3	1.208,1
vergelijkend bedrag vorig boekjaar	1.507,4	- 9,7	0,9	- 210,5	1.288,1

Van de totale voorzieningen kan een bedrag van EUR 70,0 miljoen (2003: EUR 120,0 miljoen) als kortlopend worden aangemerkt.

Herstructurering energiesector

Deze voorziening is de contante waarde van reeds bestaande verplichtingen per balansdatum die voortvloeien uit de noodzaak tot verdere reorganisatie en herstructurering van de Groep. De rekenrente bedraagt 5%.

Ziektekostenverzekering (oud-)werknemers

Deze voorziening dekt de financiële verplichtingen met betrekking tot de ziektekostenverzekering van (post-)actief personeel. Bij het contant maken van de verplichtingen is gerekend met een rekenrente van 5% en is voorts rekening gehouden met een sterftekans van de deelnemers en een opbouw gedurende de actieve loopbaan.

Assurantiefonds eigen risico

De voorziening assurantiefonds eigen risico dient ter dekking van risico's waartegen de Groep zich niet of slechts gedeeltelijk verzekert. De voorziening valt vanaf 2001 in vijf jaar vrij ten gunste van het resultaat.

Groot onderhoud

Deze voorziening is bestemd om de fluctuaties in de kosten van groot onderhoud van de elektriciteitscentrales en warmtekrachtcentrales te egaliseren.

Amovering centrales

Deze voorziening is bestemd om in de toekomst de amovering van buiten bedrijf gestelde centrales te kunnen bekostigen. De beoogde hoogte van de voorziening is gesteld op EUR 4,5 miljoen per productie-eenheid bij aanvang van de amovering.

Pensioenen

Voor de werknemers zijn pensioenregelingen getroffen, waarbij de inhoud van de regeling in lijn ligt met de lokale wettelijke kaders, gebruikelijke arbeidsvoorwaarden en economische omstandigheden. De meeste pensioenverplichtingen zijn ondergebracht bij zelfstandige pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. De voorziening pensioenen die is gevormd in eigen beheer

betreft de pensioentoezeggingen aan de medewerkers van Stadtwerke Bremen AG. Deze voorziening is actuariel bepaald, rekening houdend met een rekenrente van 6%. Sommige groepsmaatschappijen hebben daarnaast aan gepensioneerden andere tegemoetkomingen dan pensioenen verstrekt, voornamelijk ziektekostenvergoedingen.

Belastinglatentie

De voorziening voor latente belastingverplichting heeft betrekking op afwijkende fiscale waardering van activa en

passiva ten opzichte van de bedrijfseconomische waardering. De verplichting is berekend tegen het geldende tarief voor de vennootschapsbelasting.

Afwerking stortplaatsen

Deze voorziening wordt gewaardeerd op basis van de geprognosticeerde uitgaven ten behoeve van de uit te voeren afwerking, samenhangende met de verhouding tussen de in het verleden benutte en de in de toekomst nog te benutten stortcapaciteit. De rekenrente bedraagt 5%.

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	band- breedte rente	gewogen gemiddelde rente- percentage	2004	aflossings- verplichting 2005	aflossings- verplichting na 2005	aflossings- verplichting na 2009	2003
noot 15. langlopende schulden							
converteerbare obligaties	5,0%	5,0%	0,7	-	0,7	-	0,7
Medium Term Notes	4,5-5,9%	5,0%	22,1	4,6	17,5	-	31,2
achtergestelde leningen	9,0%	9,0%	82,2	-	82,2	82,2	82,2
Debt Issuance Programme	4,5%	4,5%	139,7	-	139,7	-	166,2
obligatielening	4,5%	4,5%	1.000,0	-	1.000,0	1.000,0	1.000,0
onderhandse leningen	2,9-9,4%	5,4%	840,6	89,8	750,8	340,3	1.090,7
niet-rentedragende schulden	-	-	16,1	-	16,1	13,2	9,6
totaal	2,9-9,4%	5,0%	2.101,4	94,4	2.007,0	1.435,7	2.380,6
De aflossingsverplichting over de eerstkomende vijf jaren is als volgt verdeeld:			2004				
2005			94,4				
2006			82,8				
2007			232,6				
2008			160,6				
2009			95,3				
totaal			665,7				
vergelijkend bedrag vorig boekjaar			811,5				

Onder de langlopende schulden worden leningen opgenomen die langer dan één jaar ter beschikking staan. De bedragen voor aflossing welke binnen één jaar vervallen, worden opgenomen onder de kortlopende rentedragende schulden.

In de langlopende schulden zijn begrepen:

Converteerbare obligaties

De converteerbare obligaties zijn gedurende de resterende looptijd van 2 jaar ter keuze van de houders om te zetten in niet-royeerbare certificaten van gewone aandelen in Molens voor Milieu B.V. Gedurende de resterende looptijd wordt de rente niet herzien. De conversieprijs is vastgesteld op EUR 227 per certificaat van nominaal EUR 227.

Medium Term Notes

Ultimo 2004 zijn door EDON Groep B.V. voor een bedrag van EUR 22,1 miljoen (2003: EUR 31,2 miljoen) Medium Term Notes uitgegeven. De resterende looptijd bedraagt 3 jaar. Gedurende deze looptijd wordt de rente niet herzien.

Achtergestelde leningen

De achtergestelde leningen ad EUR 82,2 miljoen (2003: EUR 82,2 miljoen) zijn achtergesteld bij de vorderingen van schuldeisers op EDON Groep B.V. De achtergestelde leningen zijn volledig ter beschikking gesteld door de aandeelhouders en hebben een onbepaalde looptijd. Gedurende de looptijd wordt de rente niet herzien.

Debt Issuance Programme/Obligatielening

Ultimo 2004 staat onder deze faciliteit, groot EUR 2,0 miljard, een bedrag van EUR 1,1 miljard als langlopende schuld, waaronder de in 2003 uitgegeven obligatielening (EUR 1,0 miljard). De obligatielening heeft een gemiddelde resterende looptijd van 8,5 jaar en de overige leningen hebben een resterende looptijd van 2,9 jaar. Gedurende deze looptijden wordt de rente niet herzien.

Onderhandse leningen

De onderhandse leningen bedragen EUR 840,6 miljoen (2003: EUR 1.090,7 miljoen). De resterende looptijd bedraagt 7 jaar. Gedurende deze looptijd wordt de rente niet herzien. Voor een gedeelte van de onderhandse leningen met een

schuldrest ultimo 2004 van EUR 555,0 miljoen zijn de volgende zekerheden afgegeven:

- verpanding van huidige en toekomstige rechten en vorderingen;
- verpanding van roerende zaken;
- verpanding van aandelen;
- recht van eerste hypotheek op onroerende goederen en erfpacht;
- borgstelling.

Van de langlopende leningen zijn er een drietal opgenomen in Japanse yen (JPY). Het betreft een totaalbedrag van 9,0 miljard JPY/EUR 75,4 miljoen (2003: 9,0 miljard JPY/EUR 75,4 miljoen). Een bedrag van 6,0 miljard JPY/EUR 50,7 miljoen is opgenomen onder de Debt Issuance Programme en 3,0 miljard JPY/EUR 24,7 is opgenomen onder de onderhandse leningen. De valutarisico's zijn afgedekt door cross-currency swaps.

De geschatte marktwaarde van de langlopende rentedragende schulden (inclusief aflossingsverplichting komend boekjaar) per 31 december 2004 bedraagt EUR 2,3 miljard (31 december 2003: EUR 2,6 miljard). De schatting is gebaseerd op contant gemaakte kaststromen. De disconteringsvoeten zijn gebaseerd op de in de markt voor de Groep geldende rentetarieven voor soortgelijke financieringen (met vergelijkbare looptijden en voorwaarden).

Niet-rentedragende schulden

De niet-rentedragende schulden bedragen EUR 16,1 miljoen (2003: EUR 9,6 miljoen). Het betreft voornamelijk deposito's welke door energieleveranciers zijn gestort ten behoeve van door Essent Netwerken B.V. te leveren diensten.

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	
	2004	2003
noot 16. kortlopende rentedragende schulden en overlopende passiva		
aflossingsverplichting langlopende schulden	94,4	129,1
kasgeldleningen, commercial paper, etc.	375,8	530,6
kredietinstellingen	83,7	-
totaal	553,9	659,7

Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de post kasgeldleningen, commercial paper, etc. is 2,28%.

De Groep beschikt per 31 december 2004 over EUR 2,0 miljard (2003: EUR 1,5 miljard) aan gecommiteerde banklijnen met een looptijd tot december 2009. Aan deze lijnen zijn geen zekerheden verbonden, noch een zogenaamde repeterende Material Adverse Change clause. Wel zijn de volgende financiële ratio's afgesproken:

- een minimale Rentedekking van 3,5;
- een maximale Leverage ratio van 3,75.

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	
	2004	2003
noot 17. kortlopende niet-rentedragende schulden en overlopende passiva		
leveranciers	745,5	748,5
belastingen en premies sociale verzekeringen	224,5	223,3
schulden aan deelnemingen	33,3	36,3
vergoeding aan personeel	187,0	117,9
vooritontvangen bedragen	18,5	19,2
investeringsverplichtingen	136,4	167,6
te betalen rente	50,1	53,4
nog te betalen koopsommen deelnemingen	28,2	42,2
afvoerverplichtingen	15,8	6,9
nog te betalen onderhoudskosten	24,9	7,7
te betalen MEP / B-MAP	11,1	7,3
overig	181,6	168,3
totaal	1.656,9	1.598,6

Door de afloop van het B-MAP is Essent, na een periode van tien jaar, eind 2000 gestopt met het innen van de B-MAP heffing. De nog niet uitgegeven gelden zijn conform de 'set van afspraken 1997' en aanvullende afspraken met de minister toegezegd en opgenomen onder de kortlopende schulden. Het bedrag aan toezeggingen bedraagt EUR 6,6 miljoen. Jaarlijks wordt over de toezeggingen en bestedingen verantwoording afgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken via EnergieNed.

noot 18. vennootschapsbelasting

De waarde van de diverse groepen activa in de fiscale openingsbalans per 1 januari 1998 is hoger dan de waarde in de Groepsbalans, enerzijds omdat de fiscale waarde meer recent is afgeleid uit de vervangingswaarde en anderzijds omdat fiscaal langere afschrijvingstermijnen worden gehanteerd. Daarom is met betrekking tot de activa op de fiscale openingsbalans een actieve belastinglatentie gevormd.

Waardering van de compensabele verliezen vindt alleen plaats indien er zekerheid is dat compensatie mogelijk is op voorzienbare termijn. De mogelijkheden tot compensatie worden jaarlijks beoordeeld. De Groep heeft compensabele verliezen tot een bedrag van EUR 336,9 miljoen (2003: EUR 317,8 miljoen). De boekwaarde van de uit hoofde van deze verliezen te verrekenen belasting bedraagt, bij toepassing van bovenstaande waarderingmethoden, op 31 december 2004 EUR 3,6 miljoen (2003: EUR 58,5 miljoen).

	compensabel verlies		boekwaarde	
	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>			
	2004	2003	2004	2003
Nederland	265,3	281,9	2,9	52,9
overige landen	71,6	35,9	0,7	5,6
totaal	336,9	317,8	3,6	58,5

Deze verliezen zijn onbeperkt compensabel.

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	
	2004	2003
latente belastingen		
De latente belastingpositie is als volgt opgebouwd:		
actieve belastinglatenties opgenomen onder de financiële vaste activa	213,0	254,1
passieve belastinglatenties opgenomen onder voorzieningen	- 135,9	- 149,4
totaal	77,1	104,7

	activa 2004	passiva 2004	activa 2003	passiva 2003
Actieve en passieve belastinglatenties hebben betrekking op de volgende balansposten:				
materiële vaste activa voorzieningen	194,4 15,0	135,9 -	195,6 -	149,4 -
totaal	209,4	135,9	195,6	149,4
per saldo activa compensabele verliezen	73,5 3,6		46,2 58,5	
totaal latente belastingen	77,1		104,7	

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa

Huur en lease

De Groep heeft huur- en leasecontracten afgesloten voor onder meer vervoermiddelen, gebouwen, installaties en inventaris. De totale verplichting bedraagt EUR 156,2 miljoen (2003: EUR 144,6 miljoen).

	looptijd in jaren		
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
huur en lease	17,3	59,4	79,5

Inkoopverplichtingen

Voor het opwekken van elektriciteit maakt de Groep onder andere gebruik van kolen en gas als brandstof. De Groep heeft langlopende brandstofcontracten met looptijden variërend van 2005 tot 2016. Het totaal van de aangegane inkoopverplichtingen bedraagt EUR 4.166,0 miljoen (2003: EUR 3.985,0 miljoen).

Verkoopverplichtingen

De Groep sluit langlopende verkoopcontracten af met variabele looptijden en diverse contractvoorwaarden.

Cross-border leasetransacties

Met betrekking tot in voorgaande jaren afgesloten cross-border leasetransacties (CBL's), met een totale transactie-waarde van ongeveer USD 6 miljard/EUR 4,4 miljard, bestaan contractuele voorwaardelijke en onvoorwaardelijke rechten en verplichtingen. De nakoming van deze verplichtingen is door Essent N.V. gegarandeerd.

object	transactiejaar	afloopjaar	transactie-waarde (in miljoenen USD)	boekwaarde 31 december 2004 (in miljoenen euro's)	boekwaarde hypothecaire zekerheid 31 december 2004 (in miljoenen euro's)	Afgegeven L/C (in miljoenen USD)
netwerken	1998-2000	2016-2027	3.079	431	-	273
productie en overige	1994-2000	2016-2027	2.785	755	755	100
totaal			5.864	1.186	755	373

CBL's zijn financieringstransacties, waarbij in een serie aan elkaar gekoppelde transacties groepsmaatschappijen gebruiksrechten op bedrijfsmiddelen met een lange levensduur, voor een lange termijn hebben overgedragen aan derden-beleggers en vervolgens van deze derden voor een kortere periode hebben teruggehuurd. Aan het einde van de tweede huurperiode welke staat vermeld in bovenstaande tabel, hebben de groepsmaatschappijen het recht om tegen een vooraf vastgestelde vaste vergoeding deze transacties te beëindigen door middel van de uitoefening van een koopoptie.

Teneinde te zijner tijd de beschikking te hebben over voldoende gelden om de koopoptie te kunnen uitoefenen, is een deel van de bij het aangaan van de transacties ontvangen gelden belegd in financiële instrumenten met de hoogste kredietbeoordeling.

Het geheel van de transacties waarborgt dat de groepsmaatschappijen juridisch en economisch eigenaar zijn gebleven van de bedrijfsmiddelen, en dat de derden in hun land van vestiging bepaalde fiscale voordelen kunnen behalen, welk voordeel met de groepsmaatschappijen is gedeeld op het moment van het aangaan van de transacties.

De leaseverplichtingen voor de komende vijf jaren (in miljoenen USD) zijn als volgt verdeeld:

2005	315,0
2006	364,0
2007	354,0
2008	354,0
2009	413,0

Bij het aangaan van de leases zijn deposito's gevormd ter dekking van de betalingsverplichting van de leasetermijnen. Zij vormen onderdeel van de afweging die is gemaakt door Essent N.V., op grond waarvan is besloten de cross-border leases als niet uit de balans blijvende verplichting te behandelen en zijn derhalve ook niet in de balans per 31 december 2004 opgenomen. De deposito's bedragen eind 2004 circa USD 5,1 miljard/EUR 3,8 miljard (2003: USD 4,8 miljard/EUR 3,6 miljard).

	in miljoenen US dollars	in miljoenen euro's
Essent N.V. staat garant voor de kosten van vervroegde beëindiging van de leases, waarbij de aanwezige deposito's ter dekking van de betalingsverplichtingen van de leasetermijnen kunnen worden verrekend. Het hiermee gemoeide risico bedraagt ultimo 2004:		
voor leases op netwerkactiva	1.095,0	817,2
voor leases op productie en overige activa	583,0	435,1
garanties op leaseverplichtingen	1.678,0	1.252,3

Op verzoek van één van de beleggers is een deelneming, met een oorspronkelijke transactiewaarde van USD 150 miljoen, in een productielease voortijdig beëindigd.

Afgegeven garanties

De Groep heeft voor een aantal groepsmaatschappijen en deelnemingen garanties afgegeven ten behoeve van derden voor een totaal van EUR 575,8 miljoen (2003: EUR 441,2 miljoen).

	looptijd in jaren		
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
garanties	43,3	68,8	463,7

Opties

De door Essent N.V. afgegeven put-optie aan de Bremer Versorgungs- und Verkehrsgesellschaft mbh (BVV) is door BVV zonder uitoefening teruggegeven. De onderliggende aandelen in Stadtwerke Bremen AG zijn door BVV verkocht aan EWE AG, waardoor deze onderneming nu 49% van de aandelen houdt van Stadtwerke Bremen en Essent 51%.

Door Stadtwerke Bremen AG is een put-optie afgegeven aan de stad Bielefeld voor de 50,1% van de aandelen die de stad Bielefeld houdt in Stadtwerke Bielefeld GmbH. Tot 31 december 2005 heeft de stad Bielefeld het recht haar

aandelen geheel of gedeeltelijk te verkopen aan Stadtwerke Bremen AG.

Daarnaast is door Stadtwerke Bremen AG een optie afgegeven aan de stad Bielefeld, waarin aan de stad het recht is toegekend het openbaar vervoersbedrijf dat deel uitmaakt van Stadtwerke Bielefeld, door de stad tegen een overeengekomen compensatiebedrag, of een derde partij over te (laten) nemen. Bij overname voor 31 december 2005 bedraagt het compensatiebedrag EUR 128,0 miljoen, bij overname na 31 december 2005 geldt een compensatiebedrag van EUR 102,0 miljoen. Voor deze tweede optie is geen expliciete vervaldatum overeengekomen.

De maximum uitoefenprijs van de twee aan de stad Bielefeld afgegeven opties is EUR 556 miljoen.

Door de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij N.V. is aan Essent N.V. een call-optie verleend waarin Essent het recht heeft 30,1% van de aandelen Afvalverbranding Zuid-Nederland N.V. (AZN) te verwerven. Hiermee kan de Groep op ieder moment tot 1 januari 2018 haar huidige belang in AZN uitbreiden tot 80%.

Risico's

Gerechtelijke procedures en juridische geschillen

Ultimo 2004 was een aantal groepsmaatschappijen van de Groep betrokken bij verschillende rechtszaken en juridische geschillen. Op basis van een inschatting van het financieel risico zijn, voor zover dit noodzakelijk werd geacht, voorzieningen getroffen.

Mogelijke splitsing energiebedrijven

Door de minister van Economische Zaken zijn in het voorjaar 2004 voorstellen gedaan met betrekking tot de beperking van de bedrijfsactiviteiten van energiebedrijven tot ofwel netwerkactiviteiten ofwel overige (productie- en levering) activiteiten. Deze beperking zou van kracht worden op 1 januari 2007.

Realisatie van deze verstrekkende voorstellen zou betekenen dat de huidige samenstelling van bedrijfsactiviteiten van Essent na 2006 niet gecontinueerd kan worden. Splitsing van de Nederlandse activiteiten gaat gepaard met belangrijke eenmalige kosten voor de heronderhandeling van financierings- en (cross-border) leasecontracten, en omvangrijke uitgaven voor de mogelijke voortijdige beëindiging van (cross-border) leasetransacties, alsmede voor de inrichting van nieuwe systemen voor geautomatiseerde gegevensverwerking. De mogelijke splitsing brengt eveneens risico's met zich met betrekking tot de fiscale gevolgen van in het verleden uitgevoerde interne herstructureringen die, na splitsing, niet langer gedekt worden door de bestaande uitzonderingen in de diverse fiscale wetten voor dergelijke herstructureringen binnen fiscale eenheden, immers de fiscale eenheden binnen de Groep zullen worden gesplitst. Naar inschatting van Essent N.V. hebben deze eenmalige kosten, uitgaven en risico's een materiële nadelige invloed op het eigen vermogen en netto resultaat van de Groep.

Ook wordt voorzien dat de doorlopende kosten van de gesplitste activiteiten gezamenlijk hoger zullen zijn dan de doorlopende kosten van de huidige geïntegreerde onderneming, hetgeen kan leiden tot hogere kosten voor service aan afnemers van de Groep, tot opwaartse druk op de energieprijzen en dus tot een verslechtering van de concurrentiepositie van de Groep.

Het ligt in de lijn der verwachtingen dat in de loop van 2005 duidelijk wordt of, en zo ja in welke mate, de voorstellen van de minister in wetgeving worden omgezet. Alsdan zullen de gevolgen van de dan geldende wetgeving in de groepsjaarrekening verwerkt worden.

Overige informatie

Financiële instrumenten

De Groep voert actief risicobeleid, waardoor risico's door procedures, gestelde limieten en organisatorische maatregelen tot een voor de Groep acceptabel niveau zijn gebracht. Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen het af

te decken risico en de daarmee samenhangende kosten. Het risicobeleid is erop gericht om op korte termijn de koers- en renteschommelingen te beperken en op lange termijn de vigerende marktwisselkoersen en markttrentes te volgen.

	31 december 2004		looptijd in jaren		
	nominale waarde	marktwaarde	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
interestrisko's					
renteswaps	328,0	- 23,9	50,0	137,9	140,1

	31 december 2003		looptijd in jaren		
	nominale waarde	marktwaarde	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
renteswaps	527,0	- 29,1	-	127,0	400,0

	31 december 2004		looptijd in jaren		
	nominale waarde	marktwaarde	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
valuta en overige risico's					
valutatermijncontracten	2.208,8	2.188,5	1.712,2	496,6	-
weerswap	4,2	- 4,2	4,2	-	-

	31 december 2003		looptijd in jaren		
	nominale waarde	marktwaarde	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
valutatermijncontracten	1.078,3	1.090,4	850,8	227,5	-
weerswap	4,2	- 4,2	4,2	-	-

Goederenhandel

Onderstaand overzicht heeft zowel betrekking op aangegane verplichtingen als op vorderingen welke zijn aangegaan in de vorm van financiële instrumenten en fysieke goederenhandel.

	31 december 2004		looptijd in jaren		
	nominale waarde	markt-waarde	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
elektriciteit	6.425,9	6.437,5	4.668,3	1.757,6	-
gas	1.365,5	1.368,2	1.179,6	185,9	-
kolen	1.701,6	1.739,0	1.514,1	187,5	-
olie	1.523,4	1.464,0	1.221,8	301,6	-

	31 december 2003		looptijd in jaren		
	nominale waarde	markt-waarde	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
elektriciteit	6.072,7	6.079,2	4.633,0	1.439,7	-
gas	3.143,3	3.141,5	3.140,3	3,0	-
kolen	2.135,2	2.204,8	1.718,5	416,7	-
olie	834,2	785,1	607,3	226,9	-

Te beëindigen bedrijfsactiviteiten

In 2003 heeft de Groep besloten een aantal activiteiten in het segment Milieu te vervreemden. Gedurende de periode daarna zijn verscheidene groepsmaatschappijen en deelnemingen verkocht. Het verkoopproces van de voor verkoop aangemerkte activiteiten Converteren, Bouwstoffen en Dienstverlening Gemeenten is evenwel stopgezet. Het bleek

niet mogelijk deze activiteiten op een door de Groep gewenste manier bij derden onder te brengen. De betrokken activiteiten worden binnen het Milieu segment van de Groep voortgezet.

Voor enkele kleine deelnemingen is het lopende verkoopproces zo goed als afgerond. Daarnaast is het belang in Van Gansewinkel Groep B.V. in januari 2005 verkocht.

Segmentinformatie per bedrijfssegment

Essent onderscheidt de bedrijfssegmenten Energie, Kabel, Milieu en Overig.

Tot het segment Energie worden de producten Elektriciteit en Gas gerekend. Binnen het product Elektriciteit worden de activiteiten productie, transport en levering van Elektriciteit toegerekend. Binnen het product Gas worden de activiteiten transport en levering van Gas toegerekend.

Tot het segment Kabel behoren activiteiten zoals de levering van kabeltelevisie en -audio, het aanbieden van internetdiensten waaronder breedband internet (@Home) en overige diensten op het gebied van tele- en datacommunicatie.

Tot het segment Milieu behoren alle activiteiten die gericht zijn op het verbranden van afval en beheer van stortplaatsen.

Onder het segment Overig zijn de resterende activiteiten opgenomen.

segmentinformatie

	segment energie				segment kabel	segment milieu	overig/ eliminaties		totaal			
	elektriciteit		gas				2004	2003				
winst- en verliesrekening	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003		
netto-omzet												
aan derden	3.324,7	3.156,4	2.780,5	2.691,3	414,1	378,6	413,5	411,4	480,5	492,9	7.413,3	7.130,6
tussen segmenten	356,8	455,5	40,4	39,4	22,4	18,4	0,5	2,3	- 420,1	- 515,6	-	-
totaal	3.681,5	3.611,9	2.820,9	2.730,7	436,5	397,0	414,0	413,7	60,4	- 22,7	7.413,3	7.130,6
lasten												
kosten	3.194,7	3.125,9	2.666,7	2.567,0	346,7	330,3	375,6	435,7	104,0	- 2,5	6.687,7	6.456,4
resultaat van het segment	486,8	486,0	154,2	163,7	89,8	66,7	38,4	- 22,0	- 43,6	- 20,2	725,6	674,2
resultaat deelnemingen											79,6	38,7
EBIT											805,2	712,9
financiële lasten											- 236,8	- 249,7
financiële baten											36,5	39,6
resultaat voor belastingen											604,9	502,8
belastingen											- 144,5	- 86,1
belang derden											- 34,1	- 27,9
netto resultaat											426,3	388,8

	segment energie										totaal	
	elektriciteit		gas		segment kabel		segment milieu		overig/ eliminaties			
	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003
balans												
activa deelnemingen	3800,9	3.634,7	1.378,2	1.407,9	874,1	926,3	455,0	458,1	1.443,5	1.591,2	7.951,7	8.018,2
	412,0	301,5	71,2	44,5	3,1	5,3	68,9	70,7	73,4	84,9	628,6	506,9
totaal											8.580,3	8.525,1
verplichtingen	1.983,8	1.578,3	815,3	738,9	1.049,2	1.220,5	654,2	677,1	923,4	1.583,1	5.425,9	5.797,9
niet-gealloceerd groepsvermogen											3.154,4	2.727,2
totaal											8.580,3	8.525,1

	segment energie										totaal	
	elektriciteit		gas		segment kabel		segment milieu		overig/ eliminaties			
	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003
overige informatie												
investeringen vaste activa	358,8	291,0	70,3	128,9	102,5	62,8	9,0	4,5	110,6	154,9	651,2	642,1
afschrijvingen	308,1	317,6	72,8	80,0	117,1	125,0	55,8	61,7	87,7	60,4	641,5	644,7
waardevermindering	25,5	81,4	6,7	-	2,4	-	-	0,4	36,1	1,6	70,7	83,4
afzet:												
- elektriciteit (GWh)	49.355	47.855	-	-	-	-	-	-	-	-	49.355	47.855
- gas (mln m ³)	-	-	15.336	14.804	-	-	-	-	-	-	15.336	14.804
- warmte (Gj x 1.000)	-	-	-	-	-	-	-	-	20.493	15.030	20.493	15.030
- afvalverwerking (ton x 1.000)	-	-	-	-	-	-	5.351	5.592	-	-	5.351	5.592
aantal klanten (x 1.000)	2.471	2.575	1.944	1.944	1.768	1.749			56	56		
werknemersgegevens:												
gemiddeld aantal	6.721	7.221	2.459	2.352	1.074	1.079	789	862	960	893	12.003	12.407
gemiddeld aantal fte's	6.382	6.942	2.343	2.260	1.047	1.062	783	826	913	858	11.468	11.948

De Groep heeft in 2004 in totaal GWh 8.694 (2003: GWh 8.981) afgenomen van aan haar gelieerde joint-ventures.

De Groep onderscheidt de geografische segmenten Nederland, Duitsland en Overig.

	Nederland		Duitsland		Overig		totaal	
	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003
geografische segmentinformatie								
netto-omzet aan derden	6.381,1	6.190,2	977,3	921,0	54,9	19,4	7.413,3	7.130,6
activa	6.504,8	6.884,2	2.047,4	1.621,9	28,1	19,0	8.580,3	8.525,1
investeringen vaste activa	374,5	442,8	270,7	199,3	6,0	-	651,2	642,1
werknemersgegevens:								
gemiddeld aantal	9.375	9.701	2.576	2.679	52	27	12.003	12.407
gemiddeld aantal fte's	8.926	9.332	2.490	2.589	52	27	11.468	11.948

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

	<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	noot	2004	2003
resultaat deelnemingen			396,8	320,9
saldo overige baten en lasten		I	29,5	67,9
netto resultaat			426,3	388,8

Vennootschappelijke balans

voor winstbestemming

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	noot	31 december 2004	31 december 2003
activa			
vaste activa			
materiële vaste activa	2	4,0	5,0
financiële vaste activa	3	3.838,0	3.296,5
totaal vaste activa		3.842,0	3.301,5
vlottende activa			
vorderingen	4	1.444,5	1.342,4
liquide middelen	5	3,5	-
totaal vlottende activa		1.448,0	1.342,4
totaal activa		5.290,0	4.643,9
passiva			
eigen vermogen			
aandelenkapitaal	6	149,7	149,7
agioreserve	7	1.512,6	1.512,6
overige reserve	8	1.224,2	893,3
totaal eigen vermogen		2.886,5	2.555,6
voorzieningen	9	190,4	215,7
langlopende schulden	10	1.113,6	1.102,4
kortlopende schulden en overlopende passiva			
kortlopende rentedragende schulden en overlopende passiva	11	947,3	658,9
kortlopende niet-rentedragende schulden en overlopende passiva	12	152,2	111,3
totaal kortlopende schulden en overlopende passiva		1.099,5	770,2
totaal passiva		5.290,0	4.643,9

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening en balans

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening

noot 1. saldo overige baten en lasten

In het saldo overige baten en lasten is een bedrag ad EUR 1,9 miljoen opgenomen voor beloning bestuurders.

Beloning leden van de Raad van Bestuur

naam	<i>bedragen in duizenden euro's</i>	vast inkomen	variabel inkomen ¹	pensioen- kosten ²
In 2004 zijn aan de leden van de Raad van Bestuur de volgende vaste en variabele beloningen uitbetaald:				
M.A.M. Boersma		499	227	95
R. de Jong		350	101	66
M.M. van 't Noordende		340	95	54

¹ Het in 2004 uitgekeerde bedrag (op basis van resultaten 2003).

² Betreft kosten pensioenregeling zoals in rekening gebracht door het pensioenfonds; een deel van deze kosten wordt via een bijdrage van de bestuurder verrekend.

Het totaal van de in 2004 ten laste van het resultaat gebrachte vaste en variabele beloningen voor de leden van de Raad van Bestuur bedraagt EUR 1,9 miljoen (2003: EUR 2,3 miljoen). In 2004 zijn geen bedragen ten laste van het resultaat gebracht uit hoofde van beloningen van vroegere leden van de Raad van Bestuur.

In het kader van het Lange Termijn Bonusplan (LTB) zijn onderstaande LTB-eenheden toegekend aan de leden van de Raad van Bestuur.

naam	jaar	aantal toegekende eenheden	verval- datum
M.A.M. Boersma	2003	70.768	2008
	2004	24.954	2009
R. de Jong	2003	20.338	2008
	2004	15.740	2009
M.M. van 't Noordende	2003	18.547	2008
	2004	13.087	2009

De bonusuitkering onder het Lange Termijn Bonusplan vindt plaats na vaststelling door de aandeelhouders van de jaarrekening over het vijfde jaar na toekenning van de LTB's, indien en voorzover de toegekende LTB-eenheden op dat moment een positieve waarde vertegenwoordigen, hetgeen het geval is als de winst per aandeel over het vijfde jaar hoger is dan de winst per aandeel over het jaar, voorafgaand aan het jaar van toekenning. De waarde van de eenheden is afgeleid van de door de aandeelhouders vastgestelde winst per aandeel

en bedraagt per ultimo 2004 voor de eenheden toegekend in 2003, EUR 8,11 per eenheid en voor de eenheden toegekend in 2004, EUR 2,52 per eenheid. In het Lange Termijn Bonusplan participeren circa 20 topmanagers. De stand van de voorwaardelijke verplichting onder dit plan bedraagt eind 2004 circa EUR 1,7 miljoen (2003: EUR 1,0 miljoen), waarvan circa 60% betrekking heeft op de voorwaardelijke verplichting, opgebouwd uit hoofde van de toekenning van LTB-eenheden aan de leden van de Raad van Bestuur.

Beloning leden van de Raad van Commissarissen

naam	bedragen in euro's	beloning
In 2004 zijn voor de leden van de Raad van Commissarissen de volgende vaste beloningen ten laste van het resultaat gebracht:		
J.V.H. Pennings, voorzitter		33.250
J.A.M. Hendriks, vice-voorzitter		25.210
D.D.P. Bosscher		19.935
J.H.M. Bronckers, lid auditcommissie		25.145
B. Bijvoet		19.935
F.J.M. Houben ¹		17.443
R. Lanning, lid auditcommissie		25.145
A.G. van Leersum		19.935
P.W. Moerland		19.935
R. Pieterse, voorzitter auditcommissie		25.145
G.H.B. Verberg ²		6.645
H.G. Vos		19.935

¹ De heer Houben is op 15 november 2004 afgetreden als lid van de Raad van Commissarissen.

² De heer Verberg is op 1 september 2004 benoemd tot lid van de Raad van Commissarissen.

Toelichting op de vennootschappelijke balans

	bedrijfs- gebouwen en terreinen	andere vaste bedrijfs- middelen	2004	2003
noot 2. materiële vaste activa				
boekwaarde 1 januari	4,3	0,7	5,0	5,6
(des)investerings- afschrijvingen	- - 0,4	- 0,3 - 0,3	- 0,3 - 0,7	0,2 - 0,8
boekwaarde 31 december	3,9	0,1	4,0	5,0
cumulatieve afschrijvingen	1,0	1,0	2,0	1,5

	2004	2003
noot 3. financiële vaste activa		
De financiële vaste activa zijn als volgt samengesteld:		
deelnemingen	3.835,8	3.291,8
vorderingen op deelnemingen	-	0,3
overige financiële vaste activa	2,2	4,4
totaal	3.838,0	3.296,5

	deelnemingen	vorderingen op deel- nemingen	overige financiële vaste activa	2004	2003
stand 1 januari	3.291,8	0,3	4,4	3.296,5	2.951,8
uitbreiding belang	2,3	-	-	2,3	2,3
agiosstorting	85,1	-	-	85,1	82,1
resultaat deelnemingen	396,8	-	-	396,8	320,9
ontvangen dividenden	-	-	-	-	- 5,0
verstrekte leningen	-	-	0,1	0,1	2,4
aflossingen	-	- 0,3	- 0,9	- 1,2	- 59,4
overige	59,8	-	- 1,4	58,4	1,4
stand 31 december	3.835,8	-	2,2	3.838,0	3.296,5

De post Overige betreft hoofdzakelijk de herwaardering van de deelneming Stadtwerke Bielefeld GmbH als gevolg van nieuwe informatie.

	2004	2003
noot 4. vorderingen		
groepsmaatschappijen	1.324,9	1.333,1
belastingen en premies sociale verzekeringen	117,1	7,8
overige vorderingen	2,5	1,5
totaal	1.444,5	1.342,4

noot 5. liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn begrepen alle kasmiddelen en de directe opvraagbare banktegoeden. Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking.

noot 6. geplaatst en volgestort aandelenkapitaal

Het maatschappelijk aandelenkapitaal van de vennootschap bedraagt EUR 300 miljoen. Dit betreft 300 miljoen aandelen van elk EUR 1,-. Hiervan zijn ultimo 2004 149.732.196 aandelen geplaatst en volgestort. Op 31 december 2004 worden 50.000 aandelen Essent N.V. (nominaal EUR 1,-) gehouden door Essent N.V., voorheen gehouden door de groepsmaatschappijen EDON Groep B.V. alsmede Essent Zuid B.V. In 2005 worden deze aandelen ingetrokken.

noot 7. agioreserve

In het verslagjaar is de agioreserve niet gewijzigd.

	2004	2003
noot 8. overige reserve		
stand per 1 januari	893,3	613,4
resultaat in het jaar	426,3	388,8
betaald dividend in het jaar	- 155,5	- 108,9
terugneming goodwill	63,2	-
betalde goodwill bij overnames	- 3,1	-
stand per 31 december	1.224,2	893,3

De terugneming goodwill betreft hoofdzakelijk een correctie als gevolg van nieuwe inzichten van de in 2002 ten laste van het eigen vermogen gebrachte goodwill voor de verkrijging van een 49,9%- belang in de deelneming Stadtwerke Bielefeld GmbH.

De betaalde goodwill betreft de goodwill voor de verkrijging van een 51%-belang in de Duitse vennootschap Kom-Strom AG te Leipzig. Op 17 juni 2004 werd dit belang verkregen in deze Duitse vennootschap. De resultaten worden vanaf de datum van acquisitie volledig in de consolidatie van de groep betrokken.

De verwerking van goodwill in het eigen vermogen is consistent met voorgaande jaren.

	2003	(de-) consolidatie	toevoeging/ vrijval	onttrekking	2004
noot 9. voorzieningen					
herstructurering energiesector	97,7	-	7,6	- 36,9	68,4
ziektekostenverzekering (oud-)werknemers	104,0	-	17,9	- 6,9	115,0
assurantiefonds eigen risico	14,0	-	- 7,0	-	7,0
totaal	215,7	-	18,5	- 43,8	190,4
vergelijkend bedrag vorig boekjaar	261,6	-	- 103,8	57,9	215,7

	band- breedte rente	gewogen gemiddelde rente- percentage	2004	aflossings- verplichting 2005	aflossings- verplichting na 2005	aflossings- verplichting na 2009	2003
noot 10. langlopende schulden							
Debt Issuance Programme	4,5%	4,5%	77,7	-	77,7	-	82,7
obligatielening	4,5%	4,5%	1.000,0	-	1.000,0	1.000,0	1.000,0
onderhandse leningen	3,4-5,4%	5,4%	36,4	0,5	35,9	24,7	24,7
totaal	3,4-5,4%	4,5%	1.114,1	0,5	1.113,6	1.024,7	1.107,4

Onder de langlopende schulden worden leningen opgenomen die langer dan één jaar ter beschikking staan. De bedragen voor aflossing welke binnen één jaar vervallen, worden opgenomen onder de kortlopende rentedragende schulden.

	2004
De aflossingsverplichting over de eerstkomende vijf jaren is als volgt verdeeld:	
2005	0,5
2006	0,5
2007	62,6
2008	-
2009	25,8
totaal	89,4
vergelijkend bedrag vorig boekjaar	56,9

	2004	2003
noot 11. kortlopende rentedragende schulden en overlopende passiva		
aflossingsverplichting langlopende schulden	0,5	5,0
kasgeldleningen, commercial paper, etc.	339,8	391,8
kredietinstellingen	607,0	262,1
totaal	947,3	658,9

Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de post kasgeldleningen, commercial paper, etc. is 2,28%.
De bankrekeningen van Essent N.V. zijn opgenomen in rente- en saldicompensatiecircuits bij banken.

	2004	2003
noot 12. kortlopende niet-rentedragende schulden en overlopende passiva		
leveranciers	32,8	16,3
te betalen rente	27,5	29,0
schulden aan groepsmaatschappijen	7,7	2,7
overig	84,2	63,3
totaal	152,2	111,3

Overige

Het aantal werknemers per 31 december 2004 bedroeg 262 (2003: 193).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Essent N.V. is hoofd van de fiscale eenheid Essent N.V. voor de vennootschapsbelasting en omzetbelasting en is derhalve hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van deze fiscale eenheden.

Overige gegevens

Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 2004 van Essent N.V. te Arnhem gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de vennootschap. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van de vennootschap daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen op 31 december 2004 en van het resultaat over 2004, in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Arnhem, 9 maart 2005

Ernst & Young Accountants

Winstbestemming

Statutaire bestemming van het resultaat

Overeenkomstig artikel 37 van de statuten staat de winst, voorzover deze niet wordt gereserveerd of krachtens door de vennootschap toegekende winstrechten dient te worden uitgekeerd, ter vrije beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders. Ieder aandeel is gelijkelijk tot de winst gerechtigd.

Voorstel bestemming resultaat boekjaar 2004

De winst- en verliesrekening sluit met een saldo winst van EUR 426,3 miljoen. Het voorstel tot bestemming van de winst is als volgt:

	2004	2003
voorgesteld c.q. betaald dividend	170,5	155,5
toevoeging aan de algemene reserve	255,8	233,3
totaal	426,3	388,8

Belangrijkste groepsmaatschappijen en deelnemingen van Essent N.V.

per 31 december 2004

Groepsmaatschappijen	vestigingsplaats	aandeel Essent Groep	403- verklaring
segment energie			
Essent Energie B.V.	's-Hertogenbosch	100,0%	ja
Essent Energie Productie B.V.	's-Hertogenbosch	100,0%	nee
Essent Energy Trading B.V.	Eindhoven	100,0%	ja
Essent Energie Verkoop Nederland B.V.	's-Hertogenbosch	100,0%	ja
Essent Belgium N.V.	Antwerpen	100,0%	nee
Essent Netwerken B.V.	's-Hertogenbosch	100,0%	ja
Essent Netwerk Brabant B.V.	's-Hertogenbosch	100,0%	ja
Essent Netwerk Friesland B.V.	Leeuwarden	100,0%	ja
Essent Netwerk Limburg B.V.	Landgraaf	100,0%	ja
Essent Netwerk Noord N.V.	Groningen	100,0%	ja
Essent Retail B.V.	's-Hertogenbosch	100,0%	ja
Essent Retail Bedrijven B.V.	Arnhem	100,0%	ja
Essent Retail Energie B.V.	Roermond	100,0%	ja
N.V. Nutsbedrijven Maastricht	Maastricht	85,6%	nee
Eemspolder LP B.V.	Groningen	100,0%	nee
Deutsche Essent GmbH	Düsseldorf	100,0%	nee
Winkra-Energie GmbH	Hannover	100,0%	nee
Stadtwerke Bremen AG	Bremen	51,0%	nee
Kom-Strom AG	Leipzig	51,0%	nee
segment kabel			
Essent Kabelcom B.V.	Groningen	100,0%	ja
CasTel Media B.V.	Groningen	100,0%	ja
Essent Kabelkom Network & Access Services B.V.	Groningen	100,0%	ja
Essent Kabelcom Telecom & Media Services B.V.	Groningen	100,0%	ja
@Home Benelux B.V.	Amsterdam	100,0%	ja
segment milieu			
Essent Milieu B.V.	Zwolle	100,0%	nee
B.V. Berkel Milieu Bedrijven	Zutphen	100,0%	nee
CR-Recycling B.V.	Roosendaal	100,0%	nee
Insulinde Recycling en Milieu B.V.	Amsterdam	100,0%	nee
N.V. Sturing Afvalverwijdering Limburg	Maastricht	100,0%	nee
N.V. Sturing Afvalverwijdering Noord-Brabant	Tilburg	100,0%	nee
VAM Wijster Compostering B.V.	Wijster	100,0%	nee
Afvalverbranding Zuid-Nederland N.V. [†]	Eindhoven	49,9%	nee
segment overig			
Essent Nederland B.V.	Arnhem	100,0%	ja
EDON Groep B.V.	Zwolle	100,0%	ja
Essent ICT Services B.V.	Arnhem	100,0%	ja
N.V. MEGA Limburg	Maastricht	100,0%	ja
N.V. PNEM	's-Hertogenbosch	100,0%	ja

[†] Wordt met ingang van 1 januari 2003 integraal geconsolideerd vanwege onmiddellijk uitoefenbare optierechten.

Deelnemingen	vestigingsplaats	aandeel Essent Groep	waarderingsgrondslag
Zebra Pijpleiding V.O.F.	Middelburg	66,7%	V
Delesto B.V.	Delfzijl	50,0%	A
EdeA V.O.F.	Geleen	50,0%	V
Energiewacht B.V.	Veendam	50,0%	V
Essent Breman Holding B.V.	Genemuiden	50,0%	V
N.V. Energie Wacht Groep	Zwolle	50,0%	V
N.V. Elektriciteit Produktiemaatschappij Zuid-Nederland EPZ	Borssele	50,0%	V
Salinco V.O.F.	Hengelo	50,0%	A
Smartest Buildings B.V.	Utrecht	50,0%	V
V.O.F. Dobbestroom	Veendam	50,0%	V
V.O.F. Hunzestroom	Veendam	50,0%	V
V.O.F. Warmte/Kracht Maastricht Mill	Maastricht	50,0%	V
Windpark Eemshaven C.V.	Groningen	50,0%	V
Windpark Zuidermeerdijk C.V.	Soest	50,0%	V
Stadtwerke Bielefeld GmbH	Bielefeld	49,9%	V
KW Eemsmond B.V.	Zwolle	45,0%	V
Van Gansewinkel Groep B.V. [†]	Maarheeze	45,0%	V
Desco B.V.	Dordrecht	33,3%	V
Desco C.V.	Dordrecht	33,3%	V
Noordelijke Beveiligings Organisatie B.V.	Stadskanaal	30,0%	V
Elsta B.V.	Middelburg	25,0%	V
Elsta B.V. & CO C.V.	Middelburg	24,8%	V

[†] Deze deelneming is in januari 2005 verkocht.

V= waardering deelneming op basis van vermogensmutatiemethode

A= waardering deelneming op basis van actuele waarde (geen invloed van betekenis)

Een volledige lijst van de geconsolideerde groepsmaatschappijen en de deelnemingen is gepubliceerd bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Arnhem.

Meerjarenoverzicht 2000-2004

		<i>bedragen in miljoenen euro's</i>				
		2004	2003	2002	2001	2000
resultaat						
netto-omzet		7.413	7.131	6.623	5.970	5.030
kostprijs omzet		4.354	4.214	3.985	3.423	3.323
bruto marge		3.059	2.917	2.638	2.547	1.707
overige bedrijfsopbrengsten		202	174	387	455	566
bedrijfslasten						
excl. afschrijvingen en waardeverminderingen		1.824	1.689	1.724	1.727	1.286
afschrijvingen en waardeverminderingen		712	728	636	675	522
bedrijfsresultaat		725	674	665	600	465
EBITDA		1.517	1.441	1.296	1.296	1.001
EBIT		805	713	660	621	479
financiële baten en lasten		- 200	- 210	- 208	- 228	- 131
resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		605	503	452	393	348
netto resultaat		426	389	311	414	369
personeelsleden ultimo jaar	<i>aantal</i>	11.800	12.206	12.607	12.245	10.246
personeelsleden ultimo jaar	<i>fte</i>	11.181	11.755	12.140	11.848	9.875
ratio's resultaat						
ontwikkeling netto-omzet t.o.v. vorig jaar	%	4,0	7,7	10,9	18,7	31,3
bedrijfsresultaat in % van de netto-omzet	%	9,8	9,5	10,0	10,1	9,2
netto-omzet per gemiddeld aantal personeelsleden		0,646	0,597	0,552	0,550	0,510
rentedekking		7,6	6,9	6,2	5,6	7,6
totaal rentedragend vreemd vermogen gedeeld door EBITDA		1,7	2,0	2,8	2,4	2,7
ROIC	%	12,0	10,1	9,1	9,5	9,2
ROE	%	15,7	16,1	14,2	20,3	17,6

<i>bedragen in miljoenen euro's</i>	2004	2003	2002	2001	2000	
balans						
netto werkkapitaal	- 357	- 188	182	- 105	51	
materiële vaste activa	5.865	5.989	6.017	6.063	5.237	
balanstotaal	8.580	8.525	8.975	8.680	7.489	
eigen vermogen	2.887	2.556	2.276	2.110	1.960	
groepsvermogen	3.154	2.727	2.425	2.380	2.150	
langlopende schulden	2.007	2.252	1.555	1.575	1.566	
kortlopende rentedragende schulden	554	660	2.133	1.551	1.148	
totaal rentedragend vreemd vermogen	2.561	2.912	3.688	3.126	2.714	
totaal financiering	5.715	5.639	6.113	5.506	4.864	
investerings in vaste activa	651	642	399	582	483	
ratio's balans						
langlopende schulden in % van totaal rentedragend vreemd vermogen	%	78,4	77,3	42,2	50,4	57,7
groepsvermogen in % van totaal financiering	%	55,2	48,4	39,7	43,2	44,2
gearing	%	44,8	51,6	60,3	56,8	55,8
solvabiliteit	%	36,8	32,0	27,0	27,4	28,7
kasstroom						
kasstroom uit operationele activiteiten	1.268	1.141	502	1.332	865	
kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 638	- 502	- 559	- 862	- 467	
kasstroom uit financieringsactiviteiten	- 446	- 767	200	- 471	- 391	
kasstroom	184	- 128	143	- 1	7	

	<i>streefwaarden</i>	2004	2003	2002	2001	2000
investeringsratio's						
rentedekking	7,5	7,6	6,9	6,2	5,6	7,6
langlopende schulden in % van totaal rentedragend vreemd vermogen	> 75%	78,4	77,3	42,2	50,4	57,7
gearing	< 50%	44,8	51,6	60,3	56,8	55,8
informatie per aandeel						
netto resultaat	<i>euro's</i>	2,85	2,60	2,08	2,77	2,46
dividend [†]	<i>euro's</i>	1,14	1,04	0,73	0,78	0,55
pay-out ratio	%	40,0	40,0	35,1	28,2	22,4

[†] 2004: voorgesteld dividend

Toelichting meerjarenoverzicht 2000-2004

1. In 2001 zijn de activiteiten van Stadtwerke Bremen AG voor het eerst integraal betrokken in de consolidatie van de Groep.
2. Op 10 mei 2001 is het belang in N.V. Electriciteit Produktiemaatschappij Zuid-Nederland EPZ, waarin onder meer de kerncentrale te Borssele is ondergebracht, teruggebracht tot 50% en niet meer betrokken in de consolidatie van de Groep. De vergelijkende cijfers van het jaar 2000 zijn niet aangepast voor het effect van deze desinvestering.
3. Vanaf het jaar 2002 is rekening gehouden met de gewijzigde Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving inzake de verwerking van buitengewoon c.q. bijzonder resultaat.

Berekeningswijze financiële ratio's en gebruikte afkortingen

---

berekeningswijze financiële ratio's

EBIT	Bedrijfsresultaat plus resultaat deelnemingen.
EBITDA	Bedrijfsresultaat plus afschrijvingen en waardeverminderingen immateriële en materiële vaste activa plus resultaat deelnemingen.
Gearing	Rentedragend vreemd vermogen x 100% gedeeld door totaal financiering.
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	Gemiddelde som van de vaste activa en netto werkkapitaal.
Netto rentedragende schulden	Rentedragende schulden minus liquide middelen.
Netto werkkapitaal	Voorraden plus vorderingen minus kortlopende niet-rentedragende schulden.
Leverage ratio	Netto rentedragende schulden gedeeld door EBITDA.
Rentedekking	EBITDA gedeeld door de financiële baten en lasten.
Return on invested capital (ROIC)	EBIT gedeeld door gemiddeld geïnvesteerd vermogen.
Return on equity (ROE)	Netto resultaat gedeeld door het gemiddeld eigen vermogen.
Solvabiliteit	Groepsvermogen x 100% gedeeld door het balanstotaal.
Totaal financiering	Groepsvermogen plus totaal rentedragend vreemd vermogen.

---

gebruikte afkortingen

V	volt, eenheid van elektrische spanning
J	joule, eenheid van elektrische arbeid
A	ampère, eenheid van elektrische stroom
VA	volt x ampère, eenheid van elektrisch schijnbaar vermogen
W	watt, eenheid van vermogen
Wh	wattuur, geleverde eenheid van 1 watt gedurende 1 uur
k	kilo = 1.000 (kV = kilovolt, kWh = kilowattuur, kW = kilowatt)
M	mega = 1.000 kilo
G	giga = 1.000 mega
fte	fulltime equivalents, aantal medewerkers omgerekend naar een volledige werkweek

12. Personalia

Raad van Commissarissen

J.V.H. Pennings,
voorzitter en voorzitter remuneratie- en selectiecommissie
J.A.M. Hendriks,
vice-voorzitter en lid remuneratie- en selectiecommissie
D.D.P. Bosscher
J.H.M. Bronckers, *lid auditcommissie*
B. Bijvoet
R. Lanning, *lid auditcommissie*
A.G. van Leersum
P.W. Moerland, *lid remuneratie- en selectiecommissie*
R. Pieterse, *voorzitter auditcommissie*
G.H.B. Verberg
H.G. Vos
mw. M.G. Edens, secretaris

Raad van Bestuur

M.A.M. Boersma, *voorzitter*
R. de Jong
M.M. van 't Noordende
mw. M.G. Edens, secretaris

Divisie- en operationele directeuren

H. Blommendaal - Essent Retail
B.E. Dijkhuizen - Essent Kabelcom
P.G.M.H. Frints - Essent Energie
H.J. Levelink - Essent Netwerken
F.H.J. Bukkems - Essent Milieu
P.J.M. van Son - Essent Internationaal
G. Harder - voorzitter Raad van Bestuur Stadtwerke Bremen AG

Stafdirecteuren

R. van der Hoeven - Strategie
E. van Kogelenberg - Human Resources Management
A.W.P.G. van Wylick - Corporate Finance & Control

Centrale Ondernemingsraad

J. de Jong, *voorzitter*
W. Camfferman, *vice-voorzitter*
H. Salfischberger, *secretaris*
A. Mannes, *plv. secretaris*
Th. Achterberg
P. Beeren
W. Dekker
G. van Diggelen
H. Drost
T. Meuwissen
F. van Nieuwburg
F. Persoon
G. van de Pol
mw. E. van Timmeren-Hogewind
R. Waverijn
J. Wermer
mw. D.H. Dümmer, ambtelijk secretaris

Europese Ondernemingsraad

J. de Jong, *voorzitter*
U. Meijer, *plv. voorzitter*
H. Salfischberger, *secretaris*
W. Camfferman
W. Dekker
E. Dibke
H. Drost
A. Mannes
W. Prager
J. Wermer
mw. D.H. Dümmer, ambtelijk secretaris

Raad van Bestuur Essent N.V.

M.A.M. Boersma (1947), voorzitter, *midden*
Lid bestuur Stichting Nederlands Normalisatie-Instituut

R. de Jong (1948), *rechts*
Geen commissariaten buiten de sector

M.M. van 't Noordende (1958), *links*
Geen commissariaten buiten de sector

Leden Raad van Commissarissen Essent N.V.

Staannd v.l.n.r. de heren:

D.D.P. Bosscher

G.H.B. Verberg

A.G. van Leersum

R. Pieterse

R. Lanning

P.W. Moerland

J.H.M. Bronckers

B. Bijvoet

H.G. Vos

Zittend v.l.n.r. de heren:

J.V.H. Pennings, *voorzitter*

J.A.M. Hendriks, *vice-voorzitter*

Gegevens leden Raad van Commissarissen Essent N.V. per 1 januari 2005

J.V.H. Pennings

voorzitter en voorzitter remuneratie- en selectiecommissie

<i>nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>geboortejaar</i>	1934
<i>benoemd</i>	3 december 1999 (aftredend 2007)
<i>hoofdfunctie</i>	voormalig voorzitter Raad van Bestuur Océ N.V.
<i>nevenfuncties</i>	<i>voorzitter RvC</i> N.V. Industriebank LIOF, AZL N.V. <i>vice-voorzitter RvC</i> Wolters Kluwer N.V. <i>lid RvC</i> Berenschot Groep B.V., Océ N.V.

J.A.M. Hendriks

vice-voorzitter en lid remuneratie- en selectiecommissie

<i>nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>geboortejaar</i>	1941
<i>benoemd</i>	3 december 1999 (aftredend 2008)
<i>hoofdfunctie</i>	voormalig Commissaris der Koningin in de provincie Overijssel
<i>nevenfuncties</i>	<i>voorzitter RvC</i> Scania Nederland B.V., Reggeborch N.V., G.I.T.P. International B.V., <i>lid RvC</i> N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, KIWA N.V., Lysias Consulting Group, Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland <i>voorzitter</i> Raad van Toezicht Waarborgfonds voor de Zorgsector, VEWIN, Bramer Beheer en Exploitatie B.V.

D.D.P. Bosscher

<i>nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>geboortejaar</i>	1945
<i>benoemd</i>	3 december 1999 (aftredend 2007)
<i>hoofdfunctie</i>	voormalig Director Technology and Development Sappi Fine Paper plc

J.H.M. Bronckers

lid auditcommissie

<i>nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>geboortejaar</i>	1945
<i>benoemd</i>	3 december 1999 (aftredend 2007)
<i>hoofdfunctie</i>	voormalig lid Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg
<i>nevenfuncties</i>	<i>directeur</i> Ruimte voor Ruimte Limburg Beheer B.V. <i>voorzitter RvC</i> Domicura <i>voorzitter</i> Stichting Bibliotheekhuis Limburg <i>bestuurslid / lid</i> Raad van Toezicht van enige stichtingen

B. Bijvoet

<i>nationaliteit</i>	Nederlandse
<i>geboortejaar</i>	1940
<i>benoemd</i>	23 januari 2002 (aftredend 2005)
<i>hoofdfunctie</i>	voormalig voorzitter hoofddirectie Campina Melkunie
<i>nevenfuncties</i>	<i>voorzitter RvC</i> de Eik Beheer B.V., Bouter Kaascentrale B.V. <i>lid RvC</i> Rabobank Nederland <i>voorzitter</i> Algemeen bestuur KWPN

R. Lanning

lid auditcommissie

nationaliteit Nederlandse
geboortejaar 1935
benoemd 3 december 1999 (aftredend 2005)
hoofdfunctie voormalig lid Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel
nevenfuncties *lid RvC* Schagen Groep Beheer B.V., VNK B.V., Timzo Beheer B.V., Larcom B.V.
bestuurslid van enige stichtingen

A.G. van Leersum

nationaliteit Nederlandse
geboortejaar 1934
benoemd 3 december 1999 (aftredend 2005)
hoofdfunctie voormalig voorzitter Kamer van Koophandel voor Twente en Salland (nu: Veluwe en Twente)
nevenfuncties *Honoraire Consul* B.R. Deutschland
lid RvC Tauw Beheer B.V. Deventer
bestuurslid van enige stichtingen

P.W. Moerland

lid remuneratie- en selectiecommissie

nationaliteit Nederlandse
geboortejaar 1949
benoemd 3 december 1999 (aftredend 2006)
hoofdfunctie lid Raad van Bestuur Rabobank Nederland
nevenfuncties *lid* Raad van Advies NOvAA

R. Pieterse

voorzitter auditcommissie

nationaliteit Nederlandse
geboortejaar 1942
benoemd 29 mei 2002 (aftredend 2006)
hoofdfunctie voormalig voorzitter Raad van Bestuur Wolters Kluwer N.V.
nevenfuncties *voorzitter RvC* Mercurius Groep Wormerveer B.V., Koninklijke Grolsch N.V.
lid RvC Connexion N.V., CSM N.V., Koninklijke Wegener N.V.
bestuurslid van enige verenigingen en stichtingen

G.H.B. Verberg

nationaliteit Nederlandse
geboortejaar 1942
benoemd 1 september 2004 (aftredend 2006)
hoofdfunctie president International Gas Union, voormalig hoofd-directeur N.V. Nederlandse Gasunie
nevenfuncties *voorzitter RvC* Ultra Centrifuge Nederland N.V.
voorzitter Raad van Toezicht Rijksuniversiteit Groningen
vice-voorzitter Board Urenco Ltd.
lid Algemene Energie Raad, Adviesraad ING
bestuurslid / lid Raad van Toezicht van enige stichtingen

H.G. Vos

nationaliteit Nederlandse
geboortejaar 1954
benoemd 31 mei 2001 (aftredend 2005)
hoofdfunctie burgemeester van de gemeente Zundert

Colofon

Essent N.V.

Utrechtseweg 310
6812 AR Arnhem
Postbus 268
6800 AG Arnhem
tel. 026 851 1016
fax 026 851 1070
www.essent-finance.nl

Nieuwe Stationsstraat 20 (m.i.v. 1 juni 2005)
6811 KS Arnhem

Coördinatie

Investor Relations Essent

Realisatie

tekstadviezen
C&F Report Amsterdam B.V.
Drs. R.O. Boogaard

art direction & design
PPGH JWT_Groep, Amsterdam

fotografie
Studio Sander Veeneman, Amsterdam
Hazazah Film & Photography, Amsterdam
Picture Report, Amsterdam

vertaling
Ernst & Young Vertaalbureau, Den Haag

druk
Zwaan Printmedia, Wormerveer

Dit jaarverslag wordt uitgegeven in het Nederlands, Engels en Duits.

De Nederlandse gedrukte uitgave is leidend.

Dit jaarverslag is gedrukt op papier dat is geproduceerd in een papierfabriek waaraan de International Environmental Management Standard (ISO 014001) is toegekend. Het papier is vervaardigd uit Elemental Chlorine Free (ECF) pulp, afkomstig uit commercieel aangelegde en herplantbare bossen.